

2011

Länsförsäkringar Liv
Årsredovisning

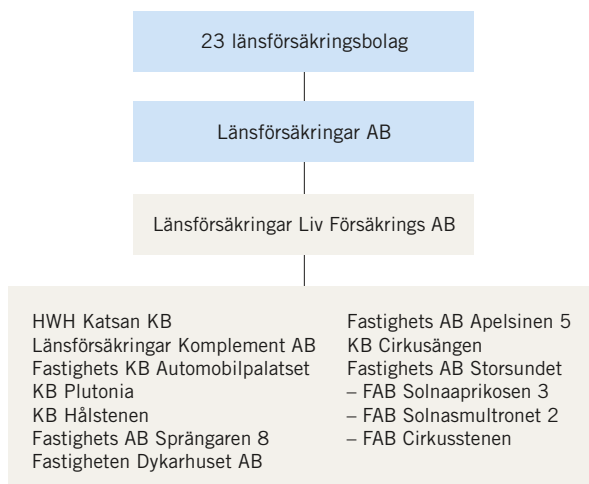

Kort om Länsförsäkringar Liv

Länsförsäkringar Liv är länsförsäkringsgruppens livförsäkringsbolag för traditionell förvaltning främst för tjänstepension och privat pension. Bolaget bedriver även skadeförsäkringsrörelse i form av direkt sjuk- och olycksfallsförsäkring. Verksamheten drivs enligt ömsesidiga principer, vilket innebär att resultatet inte delas ut till ägarna utan stannar hos kunderna.

Detta är Länsförsäkringar

Länsförsäkringar består av 23 lokala och kundägda länsförsäkringsbolag och det gemensamt ägda Länsförsäkringar AB. Genom respektive länsförsäkringsbolag får kunderna en helhet av bank- och försäkringstjänster. Genom Agria Djurförsäkring erbjuds djur- och grödaförsäkring och genom Länsförsäkringar Fastighetsförmedling helhetslösningar för en trygg bostadsaffär. Utgångspunkten är den lokala närvaron och beslutskraften – erfarenheten visar att lokal beslutskraft, kombinerad med gemensamma muskler, skapar ett verkligt mervärde för kunderna. Grundläggande är också en långsiktig omsorg om kundernas pengar: Det finns inga externa aktieägare och det är inte Länsförsäkringars pengar som förvaltas, utan kundernas. Detta synsätt präglar hela verksamheten. Länsförsäkringsgruppen har nästan 3,4 miljoner kunder och cirka 5 800 medarbetare.

Innehåll

2	Vd-kommentar
5	Förvaltningsberättelse
10	Förslag till vinstdisposition
11	Femårsöversikt
13	Resultaträkning
13	Rapport över totalresultat
14	Resultatanalys
16	Balansräkning
18	Rapport över förändringar i eget kapital
18	Kassaflödesanalys
19	Noter
53	Revisionsberättelse
54	Bolagsstyrningsrapport
57	Styrelse och revisorer
58	Företagsledning
59	Definitioner
60	Adresser

2011 I KORTHET

- Årets resultat för koncernen uppgick till –13 063 (3 716) miljoner kronor.
- Kapitalavkastningen netto var 4 530 (7 654) miljoner kronor.
- Solvensen i Tradliv uppgick per 31 december 2011 till 111 (141) procent och konsolideringen till 109 (107,0) procent.
- Totalavkastning för livförsäkringskunder med traditionell förvaltning uppgick till 6,5 (4,1) procent, ett resultat som står sig väl jämfört med konkurrenterna, resultatet förklaras av en bra ränteavkastning.
- Traditionell förvaltning har stängts för nyteckning under året.
- Genomsnittlig återbäringsränta under 2011 var 4 (6,2) procent. Sedan Länsförsäkringars livförsäkringsverksamhet startade 1985 har den genomsnittliga återbäringsräntan varit 8,6 procent.

Försiktighet och åtgärder tryggar spararnas placeringar

2011 var ett besvärligt år för svenska livförsäkringsbolag. Den europeiska skuld-krisen och den påverkan den fått på börs- och ränteutvecklingen världen över har varit påtaglig. För Länsförsäkringar Liv har detta haft stor betydelse och inneburit att vi tvingats till kraftfulla åtgärder för att trygga våra sparares placeringar. Vår räntekänsliga garantiprodukt i kombination med kraftigt fallande långräntor ledde i september till att vi stoppade försäljningen. Vi värderar vår pensionsskuld till försäkringstagarna med den långa svenska statsobligationsräntan. Det gör att skulden ökar när den långa räntan faller. Den tioåriga svenska statsobligationsräntan sjönk dramatiskt från dryga 3,5 procent i januari till som lägst 1,54 procent. Vår pensions-skuld ökade med andra ord kraftigt på mycket kort tid och därmed påverkades våra nyckeltal i negativ riktning. Med hjälp av försiktighet och handfasta åtgärder kunde ändå året avslutas på ett framgångsrikt sätt.

Nyför säljningen sjönk något 2011 jämfört med 2010. Framförallt hade oberoende förmedlare en sämre utveckling än förväntat. Premieinkomsten totalt sett var oförändrad, vilket i sig är en styrka.

Vårt administrationsresultat, som visar resultatet av driften i bolaget, var positivt. Våra leveranstider av olika försäkringsärenden var klart godkända.

Vi blev också, precis som föregående år, det bästa bolaget för företagskunder enligt Svenskt Kvalitetsindex.

Förvaltningsresultatet

Totalavkastningen i portföljen med traditionell förvaltning blev 6,5 procent – en i sammanhanget stark och konkurrenskraftig

avkastning. Det finns två huvudsakliga förklaringar till att avkastningen 2011 blev så positiv. Vi ansåg redan i mitten av juni att utsikterna för börserna var osäkra och vidtog åtgärder för att minska exponeringen. Successivt såldes aktier för att minska riskerna i placeringarna. Vårt resultat avseende aktier blev därför en relativt liten förlust, trots kraftigt fallande börser. Samtidigt ökade vi durationen i ränteportföljen för att bättre matcha den långa skulden och i takt med fallande räntor ökade värdet av dessa placeringar. Våra fastighets- och private equityportföljer har också levererat positiv avkastning.

Våra sparare med traditionell förvaltning har haft en genomsnittlig återbäring 2011 på 4,1 procent. Vi har under året sänkt återbäringsräntan i flera steg, från 7 procent till som lägst 0 procent. Våra ansträngda nyckeltal under hösten har gjort att vi varit försiktiga och därför valt en återbäringsränta på 0 procent, trots en i sammanhanget god konsolidering.

Förvaltningsformen Nya Världen, som är en statistiskt allokerad produkt med 70 procent i olika aktiemarknader, hade en avkastning på minus 3,8 procent.

Marknaden

Det sker nu stora förändringar på den svenska livförsäkringsmarknaden. De stora upphandlingar som sker inom de kollektivavtalade tjänstepensionsområdena har förändrat spelplanen för branschen. Marknadsandelarna har kraftigt förskjutits mot de bolag som blir de icke aktiva väljarnas alternativ. Så här långt är det parterna på arbetsmarknadens egna bolag som blivit ickeväljarnas alternativ. Drygt femtio procent är passiva i sina val, vilket transfererar

stora mängder kapital till dessa aktörer.

Upphandlingarna har präglats av kraftig prispress, marginell rådgivning, få möjliga leverantörer för spararna och korta avtalsperioder. Det finns dock tendenser till att förändra upphandlingsreglerna och göra dem något flexibla. Inom några avtalsområden ser vi exempelvis att många fler aktörer har möjlighet att vara med så länge man accepterar vissa grundläggande krav. Det är steg i rätt riktning.

Den uppskjutna inkomsten som pensionen utgör är en mycket viktig del av medborgarnas och spararnas framtida livskvalitet. Det är därför viktigt att det inte bara blir ett avgiftsfokus. Möjligheterna till bra avkastning och att de bästa alternativen i marknaden är valbara, samt att, man har tillgång till rådgivning i dessa svåra frågor, är minst lika viktigt. Denna helhet och flexibilitet bör präglade framtidens upphandlingar.

Det finns två andra viktiga frågor som diskuteras och som får stor påverkan på branschens olika aktörer.

Den ena är frågan om lagstadgad flytträtt. Här väntar vi in den av regeringen tillsatta Livförsäkringsutredningens ställningstagande som är aviserat till sommaren 2012. Givet att det blir en lika behandling av marknadens aktörer, att regelverket motverkar oseriös marknadsbearbetning och att intressen för de kunder som inte väljer att flytta kan tillvaratas, är detta positivt. Det ökar flexibiliteten och tryggheten för kunderna.

Den andra frågan som uppmärksammas är diskussionerna kring provisionsförbud för förmedlare. En oberoende förmedlare ska inte få sin ersättning via försäkringsbolaget inbyggd i produkten, utan via den kund som denne företräder. Det vill säga ett normalt rådgivar- och konsultförfarande.

Debatten är intensiv och olika intressen talar för sin bestämda uppfattning. Det är inte svart eller vitt i den bemärkelsen att det i dag är dåligt och otydligt för kunderna och att allt skulle bli mycket bättre med en ny modell. Det viktiga, oavsett vilken väg vi går, är att kunderna förstår vad de får för sina avgifter oavsett om det är provisioner eller annat som är inbakat i produkterna. Det är inte så enkelt att all rådgivning eller försäljning är provisionsstyrd. Däremot är det väldigt viktigt att transparensen och kundförståelsen ökar och det ställer krav på samtliga aktörer i marknaden.

Omvärld

Vi präglas alltmer av förändringar i regelverken. För närvarande är det framförallt det nya kapitaltäckningssystemet Solvens II som är på allas läppar. Från myndighets-håll, ofta med EU-förtecken, finns det en tydlig uppfattning om att försäkringsbranschen behöver förstärka sina kontrollinstanser och rapporteringsstrukturer, ha bättre kontroll på sina risker och öka sitt kapital för att trygga åtagandena mot kunderna.

Vi välkomnar detta synsätt, eftersom det ger ökad trygghet för kunderna. Vi arbetar intensivt med förberedelserna för Solvens II. Det kan dock vara värt att notera att det är förenligt med stora kostnader att ta fram och vidmakthålla dessa strukturer, vilka det är kunderna som får betala. Kundernas krav och förväntningar innebär å andra sidan att man inte kan begränsa sig allt för mycket avseende att ta risk för att skapa en god avkastning. Jag upplever trots allt att vi redan idag till stora delar har en tillfredställe- lande kontrollmiljö och en noggrann ris- kanalys och att kunderna kan känna sig trygga. Men slutsatsen är att avkastnings- kraven och kundernas förväntningar på avkastning måste bli lägre i det framtida solvensregelverket.

Samtidigt kommer Solvens II att leda till förbättringar och ökad tydlighet i såväl styrning av verksamheten som i rapporte- ringsstrukturen och dess kvalitet. Slutmålet för Solvens II är ökad trygghet för kunderna och därmed en konstaterad kundnytta.

Finansmarknaderna och dess utveckling framåt är givetvis i högsta grad väsentliga för bolaget. Vi är idag i ett läge där åttio

JÖRGEN SVENSSON, VD LÄNSFÖRSÄKRINGAR LIV

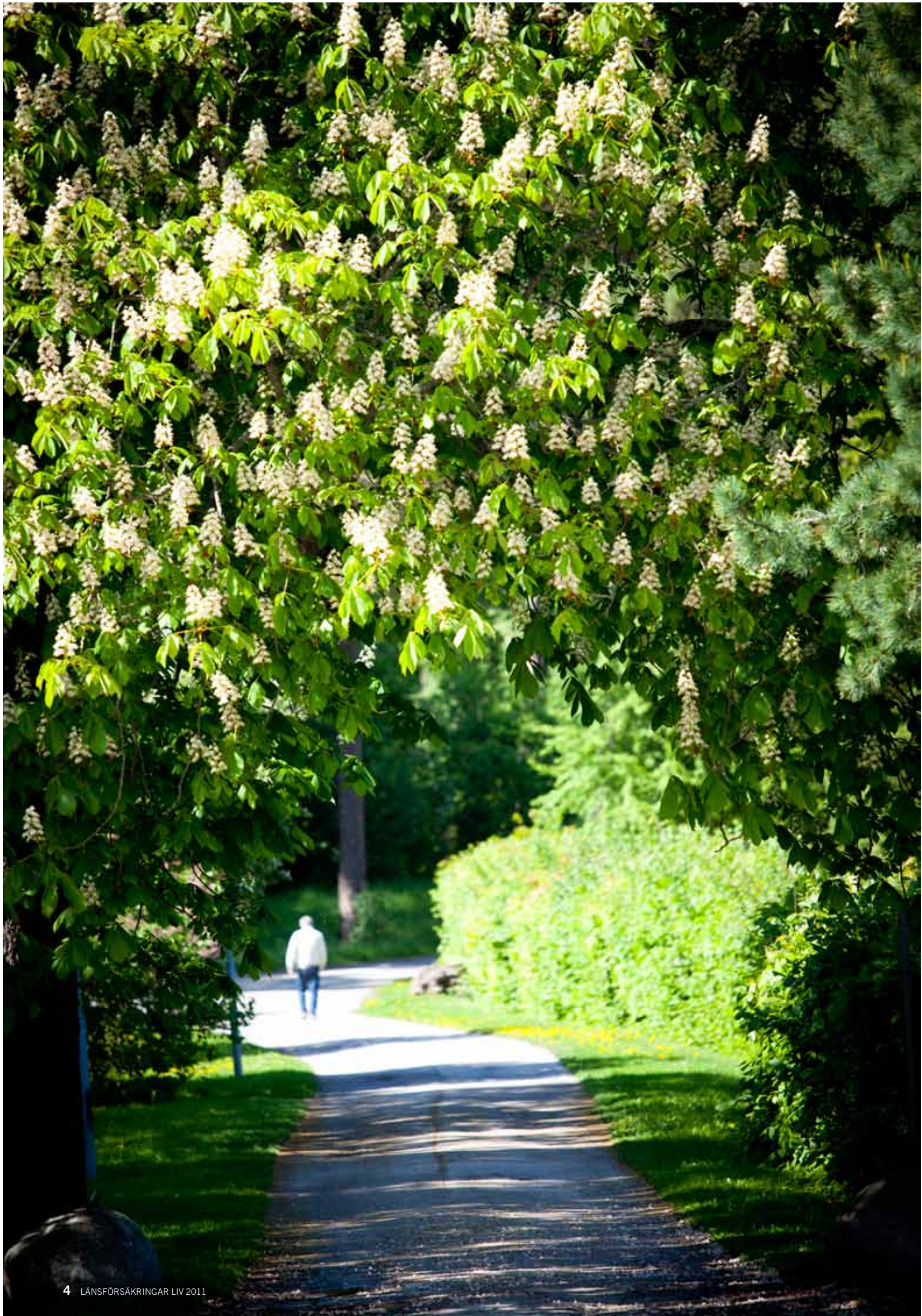

procent av våra tillgångar ligger i räntebä- rande placeringar med lång löptid för att matcha våra åtaganden. Den garantiprodukt som vi stängde för nyteckning är fortsatt räntekänslig och med lång duration. Därför gäller det att matcha skuldsidan med rätt mix av tillgångar i detta förhållandevis ansträngda läge. Det gör att placeringarnas mycket höga räntekänslighet kommer att bestå en tid framöver.

Med en låg andel aktier, vilket var utmärkt för 2011, kommer det att innebära att vi inte kan förvänta oss att få full utväx- ling i de uppgångar på börserna som kan komma efter långvariga och kraftiga fall. Samtidigt är vår fortsatta bedömning att det är ett osäkert läge och att den europeiska skuldskrisen även under 2012 kommer att påverka finansmarknaderna. Det gör att vi vill fortsätta vara försiktiga.

Det är ett långsiktigt arbete att stärka upp bolagets nyckeltal. De åtgärder vi har gjort hittills under 2011 har haft god effekt på vår finansiella styrka. Vi kommer att vara för- siktiga med att ta risker som kan äventyra vår solvens och därmed kundernas till- gångar eller garantier. Kunderna kan och ska känna sig trygga med sina placeringar hos oss.

Jörgen Svensson
Vd Länsförsäkringar Liv

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ), organisationsnummer 516401-6627, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2011.

Ägarförhållande och koncernens struktur

Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB (org.nr. 556549-7020) som ägs av 23 länsförsäkringsbolag tillsammans med 14 socken- och häradsbolag. Verksamheten drivs enligt ömsesidiga principer, vilket bland annat innebär att resultatet inte delas ut till ägaren utan stannar hos kunderna. Företaget konsolideras inte heller in i Länsförsäkringar AB-koncernen. Länsförsäkringar Liv-koncernen (nedan Länsförsäkringar Liv-koncernen) omfattar moderbolaget (Länsförsäkringar Liv), och ett antal fastighetsförvaltande dotterbolag. Dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (Länsförsäkringar Fondliv) (org.nr. 516401-8219) som bedriver fondförsäkringsrörelse är med i resultatet till och med avyttringstidpunkten 31 oktober 2011.

Verksamhetsinriktning

Länsförsäkringar Liv har tillstånd för liv- och sjukförsäkringsrörelse samt skadeförsäkringsrörelse i form av direkt sjuk- och olycksfallsförsäkring. Länsförsäkringar Liv förvaltar pensions-sparande med traditionell förvaltning, Nya Världen förvaltning och Försäkrad Pension till ett värde om 114 miljarder kronor.

Marknad

Under 2011 har oron på de finansiella marknaderna varit stor och räntenedgångarna i Sverige har varit extrema. De långa marknadsräntorna har under slutet av 2011 varit nere på historiskt låga nivåer. Ränteutvecklingen har drabbat den traditionella livförsäkringsbranschen i och med att de försäkringstekniska skulderna i bolagen diskonteras med marknadsräntan. Skulden ökar därför när räntan sjunker. Effekten av diskonteringen ökar om durationen i bolagets försäkringstekniska avsättningar är lång, vilket särskilt är fallet för Länsförsäkringar Liv.

Parallellt med att de svenska långa marknadsräntorna fallit har även börsutvecklingen varit negativ. Börsfallet har varit ytterligare en belastning för resultat och nyckeltal i och med att tillgångarna fallit i värde och därigenom försämrat relationen mellan tillgångar och skulder. Tack vare den låga andelen aktier under stora delar av 2011 påverkade den negativa börsutvecklingen Länsförsäkringar Liv relativt lite.

Utvecklingen på de finansiella marknaderna har föranlett bolaget att vidta en rad åtgärder för att begränsa de negativa konsekvenserna utvecklingen medfört för bolagets finansiella styrka. Länsförsäkringar Liv har följt en på förhand fastställd handlingsplan för sådana situationer. Detta har inneburit successiva försäljningar av den likvida delen av bolagets aktieportfölj och en ökning av durationen på tillgångssidan genom köp av långfristiga obligationer och genom derivatkontrakt. Vid utgången av 2011 utgörs placeringstillgångarna i Länsförsäkringar Liv till största delen av långfristiga räntebärande tillgångar.

Den totala premieinkomsten 2011 uppgick till 6 514 miljoner kronor, jämfört med 6 700 miljoner kronor 2010. Huvuddelen av premieinkomsten kommer från tjänstepensioner och sparande i kapitalförsäkring. Tjänstepensionsmarknaden ökade 1,2 procent, medan sparandet i kapitalförsäkring minskade 22 procent. Tjänstepensionsmarknadens positiva utveckling förklaras till stor del av det under huvuddelen av året stabila konjunkturläget för svenskt näringsliv. Kapitalförsäkringsmarknaden påverkades däremot negativt av oron på de finansiella marknaderna under andra halvåret av 2011. Dessutom rådde en osäkerhet om vilka framtida skatteregler som skulle gälla för sparande i kapitalförsäkring. Under senhösten 2011 tog riksdagen beslut om en ny sparform, investeringssparkonto, vars produkttegenskaper till stora delar överensstämmer med kapitalförsäkringens. Dessutom togs beslut om en höjning av avkastningsskatten för sparande i kapitalförsäkring. Sammantaget förväntas förändringarna ha en negativ påverkan för kapitalförsäkringsmarknaden.

Länsförsäkringar Livs marknadsandel av nyförsäljningen uppgick till 10 (6,1) procent. 2010 genomfördes ett stort val till avtalspensionsvalet SAF-LO som fick AMF som icke-valsalternativ att öka sin marknadsandel kraftigt. Konsekvensen blev nedpressade marknadsandelar för Länsförsäkringar Liv 2010. Detta förklaras av att Länsförsäkringar Liv endast är valbara på traditionell försäkring inom tjänstepensionsavtalen för ITP och SAF-LO. På marknaden för ej kollektivavtalad tjänstepension ökade Länsförsäkringar Liv sin marknadsandel av nyförsäljningen med 11 (13,6) procent.

Väsentliga händelser under året

Traditionell förvaltning stängs för nyteckning

Den 6 september stängde Länsförsäkringar Liv nyförsäljning av traditionell förvaltning som ett led i att förbättra de ansträngda nyckeltalen. Befintliga kunder med traditionell förvaltning kan fortsätta sitt sparande precis som vanligt, med samma villkor som tidigare. Syftet med förändringarna är bland annat att trygga sparandet för dem som idag sparar med traditionell förvaltning. Bolagets traditionella livförsäkring har gett god avkastning över

tid, men när marknadsröntorna ligger på rekordlåga nivåer har nyförsäljningen av produkter med långa garantier negativ effekt på förvaltningen.

Försäljning av dotterföretag

I samband med stängningen av traditionell förvaltning togs beslutet om att sälja Länsförsäkringar Fondliv från Länsförsäkringar Liv till Länsförsäkringar AB. Avyttringstidpunkten var 31 oktober och försäljningen hade en stärkande effekt på bolagets nyckeltal.

Livförsäkringsutredning

Regeringen tillsatte under hösten 2010 Livförsäkringsutredningen. Utredningen fokuserar på fyra frågor, flytträtt, överskottshantering i ömsesidiga försäkringsföretag, försäkringstagarinflytande i hybridbolag och villkoren för ombildning till vinstutdelande verksamhet och har blivit förlängd till våren 2012.

Ändring av Skatterättsnämndens förhandsbesked

Den 10 juni 2011 meddelade Högsta Förvaltningsdomstolen sin dom vilken innebar att de ändrade Skatterättsnämndens förhandsbesked och förklarar att Länsförsäkringar Fondliv inte ska ta upp inkomster i form av beståndsprovisioner till beskattning enligt inkomstskattelagen.

Ny standard för redovisning av försäkringskontrakt

Försäkringsbranschen hade utlovats en ny redovisningsstandard för försäkringsavtal, IFRS 4, till juni 2011. På grund av de många invändningar som restes mot IASB:s förslag blev det ingen färdig standard 2011. I den nya tidplanen finns inget datum utsatt när en ny redovisningsstandard ska vara klar. IASB planerar istället att presentera ett omarbetat utkast under hösten 2012, med tidigaste tillämpning 2015. Förslaget som presenterades 2010 är en heltäckande redovisningsmodell för försäkringsavtal och förväntas ha en väsentlig påverkan för företag som stället ut försäkringsavtal. Utöver ändringar i redovisningsprinciper så kan förslagen även komma att påverka system, data, processer och bredare affärsaspekter.

Solvens II – Riskbaserade verksamhetsregler från år 2014

Inom EU nåddes under år 2009 en överenskommelse om moderniserade verksamhetsregler för försäkringsbolag, Solvens II. De nya reglerna innebär bland annat att större krav ställs på hur bolagen arbetar med att hantera sina risker. Reglerna innebär också att kraven på minsta buffertkapital i försäkringsbolag blir väsentligt närmare relaterat till storleken på bolagets risker. Regeländringarna är omfattande, berör ett flertal områden och manifesteras i flera avseenden i väsentligt mer detaljerade bestämmelser än vad som gäller idag. Tidsplanen för Solvens II har flyttats fram av

EU-organen. De senaste förslagen innebär att försäkringsbolagen under loppet av år 2013 ska lämna vissa uppgifter enligt Solvens II reglerna men att de nya materiella reglerna förväntas börja gälla först 2014.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Nya världen stängs för nyteckning

Från och med februari 2012 är det inte längre möjligt för företagskunder med tjänstepension i Friplan att starta ett sparande i förvaltningsformen Nya Världen. Den 1 april 2012 stänger bolaget för nysparande även inom de andra produkterna där Nya Världen förvaltning har varit valbart. Att stänga Nya Världen för nya pensionskunder kommer att innebära sänkta kostnader vilket förbättrar förutsättningarna för Länsförsäkringar Liv och därmed för spararna.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

Genom att upphöra med nyförsäljning av traditionellt förvaldade produkter minskar bolagets förvaltningskostnader och genom försäljningen av Länsförsäkringar Fondliv stärks bolagets finansiella ställning och avkastningsmöjligheter. Även sänkningen av återbäringsräntan har på sikt en positiv effekt på nyckeltalen. Samtliga åtgärder har gett förväntade och positiva effekter på såväl resultat som nyckeltal, trots detta är nyckeltalen fortsatt svaga, varför bolaget har fortsatt fokus på effektivisering och risk.

Försiktig placeringsportfölj med en låg andel aktier och hög andel ränteinstrument förväntas den närmaste tiden.

Risker och riskhantering

Det är helt avgörande att säkerställa att Länsförsäkringar Liv med marginal kan infria sina åtaganden till kunderna. Styrningen av risktagandet ska bidra till att finansiella produkter kan tillhandahållas vid en kontrollerad risknivå och med en rimlig avkastning. Detta utgör utgångspunkten för Länsförsäkringar Livs övergripande riskhanteringsprocess, se vidare not 2 Risker och riskhantering.

Medarbetare

Bolagets vision och värderingar är tillsammans med uppdraget från länsförsäkringsbolagen vägledande för all verksamhet. Motiverade och kompetenta medarbetare är viktigt för att uppnå nöjda kunder och för att nå de övergripande målen. Ett strukturerat HR-arbete är en förutsättning för detta och syftar också till att säkerställa kompetensförsörjningen på kort och lång sikt. De gemensamma HR-processerna ska därmed även trygga möjligheterna att utveckla koncernens bolag på ett positivt sätt i linje med ägarnas ambitioner.

Medarbetarna är delaktiga i en strukturerad process för verksamhetsstyrning, vilken bland annat består av en etablerad modell för affärsplanering. För att koppla affärsplaneringsprocessen till medarbetarnas prestation finns en modell för prestationsstyrning

som länkar målen för medarbetarens prestation på kort och lång sikt till ambitionerna i affärsplanen. Genom att identifiera personer med vilja och kapacitet att nå högre chefspositioner inom 3 år tryggs en långsiktig ledarförsörjning.

Medarbetarens individuella mål identifieras i samtal mellan medarbetare och chef. Tillsammans med det förväntade beteendet, utifrån de gemensamma värderingarna, utgör de den överenskomna prestationen som dokumenteras i ett målkontrakt för medarbetaren. Framtida arbetsuppgifter, yrkesambitioner och yrkesroller diskuteras årligen i syfte att medarbetaren ska vara mer aktiv i planeringen av sin egen kompetensutveckling och karriärplanering.

En medarbetarundersökning genomförs årligen som mäter medarbetarnas uppfattning om förutsättningarna för prestation. Resultatet av undersökningen används både som temperaturmätare och för att ytterligare förbättra förutsättningarna för prestation.

Anställda inom Länsförsäkringar Liv ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Utformning av och nivå på ersättningar ska harmoniera med koncernens värderingar, det vill säga vara rimliga, präglade av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Basen i ersättningsmodellen utgörs av fast ersättning, det vill säga fast kontant månadslön. Målrelaterad ersättning är ett komplement till den fasta ersättningen och kan utgå till medarbetare som inte är chefer, för närvarande maximalt 12 000 kronor per år och medarbetare. En grundförutsättning för målrelaterad ersättning är att Länsförsäkringar AB-koncernen visar positivt ekonomiskt resultat. Minst en tredjedel av den målrelaterade ersättningen baseras på att gemensamma mål i affärsplanen överträffas och högst två tredjedelar på att de individuella målen överträffas. Till medlemmar i företagsledning och chefer utgår enbart fast lön.

Personal, löner och ersättningar

Upplysningar om medelantal anställda och löner och ersättningar samt uppgifter om lön och andra ersättningar till företagsledningen lämnas i not 10 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar. Styrelsen i Länsförsäkringar Liv har i enlighet med Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2011:2) om ersättningspolicy i försäkringsföretag, börser, clearingorganisationer och institut för utgivning av elektroniska pengar fastställt en ersättningspolicy. En redogörelse för företagets ersättningar avses att publiceras på bolagets hemsida i samband med att årsredovisningen fastställs.

Miljö

För Länsförsäkringar Liv-koncernen är miljöhänsyn en del i ett hållbart företagande. Företaget arbetar fortlopande med att minska miljöpåverkan i enlighet med miljöpolicy och har identifierat områden som ger en negativ miljöpåverkan. Tjänsteresor bidrar till

utsläpp av växthusgasen koldioxid. För att minimera miljöpåverkan från resorna styrs tjänsteresorna i stor utsträckning till tåg enligt de reseriktlinjer som gäller. Tjänstebilar är till 100 procent miljöbilar enligt företagets miljöbilsdefinition. För att stimulera övergången till bilar som drivs med icke fossila bränslen har företaget också installerat laddningsstationer för elbilar vid den egna parkeringen. Ett annat prioriterat område är pappersutskick. För att minska pappersförbrukningen utvecklas de digitala lösningarna och utvecklingen av internetkanalen ger stora möjligheter att minska pappersutskicken och samtidigt höja kvaliteten i informationen.

Årligen genomförs två miljörevisioner för att stämma av att miljöarbetet ständigt förbättras. Länsförsäkringar Liv är certifierade enligt den internationella standarden ISO 14001:2004.

Resultat och ekonomisk ställning

Årets resultat i koncernen uppgick till -13 063 (3 716) miljoner kronor och resultatet i moderbolaget uppgick till -16 012 (4 044) miljoner kronor. 2011 års negativa resultat beror på kraftigt fallande långa räntor. Ränteförändringar påverkat resultatet i och med att den försäkringstekniska skulden i traditionell förvaltning diskonteras med marknadsräntan. Under framförallt tredje kvartalet föll de långa marknadsräntorna kraftigt vilket ökade skulden och försämrade resultatet. Den positiva kapitalavkastningen samt positiva risk- och administrationsresultat har samtidigt haft en motverkande effekt.

Målet med ett positivt administrationsresultat i Länsförsäkringar Liv uppnåddes under 2011. Intäkter i nivå med föregående år och kostnader i linje med uppställda mål har resulterat i ett administrationsresultat på 40 (95) miljoner kronor.

Riskaffären inom Länsförsäkringar Liv fortsätter att generera ett positivt resultat, affären uppgår till drygt 1 miljard kronor mätt i premieinkomst. Majoriteten av riskaffären utgörs av sjuk- och premiebefrielserisker och resterande del utgörs av dödsfallsrisker.

Risktäckningskapaciteten för att ge kunderna ett bra skydd säkerställs genom eget självbehåll samt ett övergripande återförsäkringsprogram. Återförsäkringsprogrammet utgörs av dels en obligatorisk del där viss kvot av affären återförsäkras automatiskt, dels en frivillig del där individuella risker återförsäkras samt ett katastrofskydd vid händelse av en unik storskada. En stor del av återförsäkringsprogrammet hanteras internt inom länsförsäkringsgruppen.

Till resultatet bidrog Länsförsäkringar Fondliv med 137 (132) miljoner kronor till och med avyttringstidpunkten 31 oktober.

Premieinkomst

Koncernens premieinkomst för egen räkning inklusive intäkter för investeringsavtal uppgick till 6 514 (6 700) miljoner kronor. Affärsvolymerna har sjunkit något dels beroende på försäljningen av Länsförsäkringar Fondliv och dels på grund av stoppad nyförsäljning.

Länsförsäkringar Liv-koncernen har även haft ett positivt nettoflöde i de avtalsområden där kunderna har flytträtt på sitt försäkringskapital. Den sammanlagda premieinkomsten enligt Försäkringsförbundets definition uppgick till 13 048 (12 893) miljoner kronor. Det är en ökning med 1 (9) procent jämfört med samma period föregående år. Ökningen beror på högre inbetald premie inom produktgruppen Tjänstepensionsplan.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring uppgick i Länsförsäkringar Liv-koncernen till 5 363 (4 595) miljoner kronor. Förändringen förklaras av ökade pensionsutbetalningar.

Förändring i försäkringstekniska avsättningar

Den försäkringstekniska avsättningen uppgick till 104 572 (81 700) miljoner kronor. Den avsevärda ökningen är i första hand orsakad av väsentligt lägre diskonteringsränta, eftersom marknadsräntorna på svenska statsobligationer har sjunkit till historiskt låga nivåer. I övrigt har några viktiga förändringar genomförts genom att framtida kostnader och skatt nu beaktas genom projicerade kassaflöden istället för en sänkning av diskonteringsräntan, samt att antaganden om annullationer är införda i beräkningen av avsättningarna. Båda dessa förändringar leder till en mer, över tiden, rättvisande bestämning av de försäkringstekniska avsättningarna, i synnerhet i tider med extremt låg ränta. För förvaltningsformen Nya Världen görs numera avsättning för överskotten i form av villkorad återbäring. Detta har påverkat eget kapital negativt med 4 020 miljoner kronor.

Driftskostnader

Driftskostnaderna är högre jämfört med föregående år och uppgick till 1 462 (1 350) miljoner kronor. Kostnader för effektiviseringsprojekt inom LFAB och kostnader för anpassningar inför kommande regelverk har tillkommit under året. En engångskostnad i form av kompensation till länsförsäkringsbolagen för stängning av traditionell förvaltning har också påverkat driftskostnaden negativt. Ett långsiktigt arbete med att optimera organisationen och effektivisera processer har och förväntas resultera i lägre driftskostnader.

Skatt

Uppskjuten skatt på utnyttjade underskottsavdrag som tidigare har aktiverats i Länsförsäkringar Fondliv har under perioden lösts upp då dessa enligt ny prognos, beaktat de nya förutsättningarna som föreligger från Högsta förvaltningsdomstolens beslut, ej kommer att kunna utnyttjas inom överskådlig framtid. Likaså har reserverad skatt på inkomst av beståndsprovisioner, som en direkt följd av Högsta Förvaltningsdomstolens beslut, lösts upp. Nettoeffekten på koncernens totala skatt utgör intäkt om 19 miljoner kronor.

Kapitalförvaltning

Kapitalavkastningen netto uppgick till 4 530 (7 654) miljoner kronor inklusive värdeförändring av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken som uppgick till -6 539 (2 874) miljoner kronor. Placeringstillgångarna i Länsförsäkringar Liv-koncernen har ökat under året till 113 920 (105 872) miljoner kronor.

Totalavkastningen i den traditionellt förvaltade portföljen uppgick till 6,5 (4,1) procent, ett resultat som står sig väl jämfört med andra traditionella livbolag. Resultatet förklaras av en bra ränteavkastning såväl gällande bolagets skyddsstrategier inom räntor och placeringar i krediter. Innehav i onoterade aktier och fastigheter har också bidragit positivt till avkastningen. Innehav i noterade aktier bidrog under första halvåret negativt till avkastningen och därefter har den risken minskats genom försäljningar av noterade aktier.

Förvaltningsmodell med fokus på risk

Målet för förvaltningen är att skapa en god avkastning på försäkringstagarnas pengar utifrån acceptabel risknivå. Länsförsäkringar Liv arbetar därför kontinuerligt med utvecklingen av sin modell för att säkerställa en god förvaltning. Detta gäller såväl val av placeringstillgångar som metodik och arbetssätt. Portföljkonstruktionen avseende marknadsexponering fokuserar på att dynamiskt välja vilken tillgångsfördelning som önskas i portföljerna efter riskutrymme.

Strategin går ut på att minska aktiva förvaltningsmandat på marknader som är breda, genomlysta och effektiva för att istället implementera enkla och billiga passiva lösningar för att ta marknadsexponering. Genom den lätttröliga tillgångsfördelningen har portföljerna därmed snabbt anpassats efter marknadsförändringar.

Principen om långsiktighet i livförsäkringsbolagets förvaltning kompletteras med en god riskkontroll för marknadsrisker gällande hela balansräkningen. Tryggandet av aktuella nyckeltal får hela tiden vägas mot möjligheten att vara långsiktig i förvaltningen. Det här har på kort sikt påverkat möjligheterna för Länsförsäkringar Liv att investera i tillgångar som inte är kortsiktigt omsättningsbara, så kallade alternativa investeringar. Placeringsverksamheten har under året fått anpassa risknivån till balansräkningens förutsättningar.

Derivatstrategierna är ett sätt att skydda vissa nyckeltal. Derivatlösningar har utnyttjats aktivt för att skydda portföljerna mot olika typer av risker såsom risk för ogynnsamma ränteförändringar. Sådana skydd är ett normalt inslag i förvaltningen av traditionell livförsäkring och genomförs för att göra balansräkningen mindre sårbar för stigande skuld till följd av fallande räntor.

Traditionell livförsäkring

Traditionell förvaltning ger en garanterad årlig avkastning på det sparade kapitalet. Avkastning som överstiger den garanterade räntan fördelas preliminärt som återbäringsränta till kundernas försäkringar. Vid lägre återbäringsränta än den garanterade avkastningen sker en återfördelning av tidigare preliminärt fördelad återbäringsränta.

I den traditionella livförsäkringsverksamheten uppgick totalavkastningen till 6,5 (4,1) procent. Genomsnittlig återbäringsränta på försäkringar med traditionell förvaltning är 4 procent under 2011. Den 1 november sänktes återbäringsräntan till 0 procent. Sedan livförsäkringsverksamheten startades 1985 har den genomsnittliga återbäringsräntan varit 8,6 procent.

Placeringarna inom traditionell livförsäkring sker främst i noterade aktier och räntebärande värdepapper samt i fastigheter och alternativa investeringar. Den sista december 2011 var spararnas pengar placerade i 9 (33) procent aktier, 79 (47) procent i räntebärande värdepapper, 6 (6) procent i fastigheter och 4 (7) procent i alternativa investeringar. Därutöver utgjordes 0 (6) procent av portföljen av investering i Länsförsäkringar Fondliv. Avkastningen under 2011 var för de olika tillgångsslagen; aktier -7,6 (8,9) procent, räntebärande värdepapper 11,2 (4,2) procent, fastigheter 5,7 (4,5) procent och alternativa investeringar 0,5 (8,1) procent.

Nya Världen

Förvaltningsformen Nya Världen är en förvaltningsform som passar den som vill kombinera trygghet med möjligheten till hög avkastning via aktiemarknaden. En del av avkastningen är garanterad och en del kommer från aktie- och räntemarknadens utveckling. Efter fem år, eller vid dödsfall, är spararen alltid garanterad att få tillbaka insatta pengar, med avdrag för beräknade kostnader och skatt. Nya Världen består normalt av 70 procent aktier och 30 procent räntebärande värdepapper. Den relativt stora andelen aktier ökar möjligheten till god avkastning på lång sikt. Aktieinnehaven i Nya Världen sprids över hela världen för att beroendet av enskilda marknader ska vara så litet som möjligt. Totalavkastningen i Nya Världen uppgick till -3,8 (8,9) procent.

Försäkrad Pension

Försäkrad Pension är Länsförsäkringar Livs produkt för privat pensionssparande. Försäkrad Pension ger möjlighet att tjäna på börsuppgångar och samtidigt ett skydd mot börsfall. Sparandet består dels av en obligation som löper fram till spararens planerade pensionsår, dels av en fond som följer utvecklingen på börserna. Sparandet utvecklas därför olika beroende på ålder.

TOTALAVKASTNINGSTABELL

Placeringstillgångar i traditionell förvaltning, Mkr	Total- avkastning, %	Marknadsvärde 2011-12-31	%	Marknadsvärde 2010-12-31	%
Räntebärande	11,2	87 681	80,7	51 402	49,1
Aktier	-7,6	10 468	9,6	34 796	33,2
Alternativa investeringar ¹⁾	0,5	4 004	3,7	7 745	7,4
Fastigheter	5,7	6 496	6	6 262	6,0
Övrigt (inkl. Fondliv)	-23,8	0	0	6 652	6,3
Skuldskydd ²⁾	-	-	-	-2 101	-2,0
Totalt	6,5	108 649	100	104 756	100

AVSTÄMNING TOTALAVKASTNINGSTABELL MOT BALANSRÄKNING

	2011-12-31	2010-12-31
Byggnader och mark	1 480	1 442
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	8 466	6 396
Aktier och andelar	18 900	36 664
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	79 291	56 921
Derivat	4 563	2 874
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	904
Tillgångar för villkorad återbärings	4 003	
Kassa och bank	7 279	7 322
Upplupna ränte- och hyresintäkter	1 036	589
Derivat, skulder	-2 118	-3 406
Summa	122 901	109 706
Justeringar		
Marknadsvärde dotterbolag	1 210	7 721
Marknadsvärde fastighetsintressebolag	338	341
Tillgångar i Nya Världen förvaltning	-12 564	-13 065
Koncernkontosaldo	-394	-1 118
Handelslagret	-608	-325
Övrigt	-2 234	1 496
Summa	108 649	104 756

¹⁾ Värderingen per den 31 december för alternativa investeringar bygger på senast kända information från fondförvaltarna.

²⁾ Bidrag till totalavkastningen

Fondförsäkring

Dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv avyttrades i oktober till Länsförsäkringar AB och sedan dess erbjuder Länsförsäkringar Liv-koncernen inte längre fondförsäkring. Länsförsäkringar Fondlivs fondutbud har bestått av 30 fonder med eget varumärke och cirka 40 externa fonder, sammanlagt cirka 70 fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas av noga utvalda externa förvaltare.

Optimerad organisation

Den moderna förvaltningsmetoden stöts av en väl anpassad organisation. Genom att operativ förvaltning är utlagd på externa förvaltare kan resurserna fokuseras på de viktiga områdena tillgångsfördelning, riskhantering, alternativa investeringar samt förvaltarutsköningen. Investeringsorganisationen kompletteras med en effektiv administration och naturligtvis en effektiv styrning, uppföljning och rapportering.

Solvens

Solvens är ett mått på ett livförsäkringsbolags ekonomiska ställning och styrka. Den visar värdet av bolagets tillgångar jämfört med bolagets garanterade åtaganden till kunderna. Länsförsäkringar Livs solvens uppgick den 31 december 2011 till 110,6 (141,2) procent. Bolagets räntekänsliga garantiprodukt i kombination med kraftigt fallande långräntor ledde till en betydligt lägre solvens. (se vidare not 2 Risker och riskhantering).

Konsolidering

Överskott i ett traditionellt livförsäkringsbolag uppkommer bland annat då avkastningen på tillgångarna är högre än den garanterade räntan. Överskottet fördelas preliminärt till kunderna via återbäringsräntan. Ett av de viktigaste kännetecknen för traditionell förvaltning är just tekniken med utjämnad återbärning. Tekniken innebär att förräntningen av försäkringstagarnas kapital inte omedelbart följer den avkastning som motsvarande tillgångar ger, utan en viss del av överskotten samlas i form av konsolideringskapital. Underskott hanteras genom att tidigare preliminärt fördelad återbärning återfördelas med en återbäringsränta som är lägre än den garanterade räntan. Konsolidering är ett mått på ett traditionellt livförsäkringsbolags förmåga att lämna återbärning och beskriver

marknadsvärdet på bolagets tillgångar i relation till bolagets garanterade åtaganden samt preliminärt fördelad återbärning. Måttet är teoretiskt då det speglar en situation där bolaget skulle betala ut hela försäkringskapitalet under en och samma dag. Den kortaste utbetalningstiden i en traditionell livförsäkring är dock fem år och den genomsnittliga försäkringstiden är cirka 20 år. Vid utgången av 2011 var den kollektiva konsolideringsgraden 109,2 (106,7) procent.

Femårsöversikt

Femårsöversikten återfinns på sidan 11.

Förslag till vinstdisposition

Förslag till dispositioner enligt nedan samt fastställande av resultaträkningen och balansräkningen i koncernen och moderbolaget avses att läggas fram vid ordinarie bolagsstämma i maj 2012.

Koncernen

Koncernens totala egna kapital uppgick vid årsskiftet till 10 851 miljoner kronor. Någon avsättning till bundna reserver i dotterbolagen föreslås ej.

Moderbolaget

Den för år 2011 redovisade förlusten uppgår till -16 012 miljoner kronor.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att årets resultat disponeras enligt följande, Mkr:

Årets resultat	-16 012
Summa	-16 012

Av ovanstående netto föreslås uttag ur (-) respektive avsättning till (+) konsolideringsfonden med följande fördelning, Mkr.

Avgiftsbestämd tjänstepensionsförsäkring	- 8 972
Tjänstanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	315
Individuell traditionell livförsäkring	- 7 292
Uppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	-62
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	1
Uppsägbar gruppolycksfall	-2
Summa	-16 012

FEMÅRSÖVERSIKT

	2011	2010	2009	2008	2007
Resultatmått koncernen, Mkr					
Premieinkomst, för egen räkning	6 514	6 700	6 072	5 820	6 150
Kapitalavkastning netto	4 530	7 654	14 465	-17 596	8 068
Försäkringsersättningar	-5 432	-4 354	-4 300	-4 245	-3 698
Utbetald och tillgodoförd återbäring	-1 669	-1 591	-1 719	-1 703	-1 592
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-12 226	4 670	19 001	-28 905	12 505
Årets resultat	-13 063	3 716	18 106	-30 126	11 361
Mått på ekonomisk ställning, Mkr					
Placeringsstillgångar värderade till verkligt värde, koncernen	113 920	105 872	106 781	102 880	114 600
Försäkringstekniska avsättningar, netto i koncernen	106 316	83 446	83 115	97 200	79 924
Konsolideringskapital, moderbolaget	10 981	34 065	30 997	14 022	40 788
Varav övernärden i koncern- och intresseföretag	483	1 964	1 510	791	2 592
Varav uppskjuten skatt	7	107	65	40	35
Kollektivt konsolideringskapital, moderbolaget	8 772	6 397	6 111	5 020	13 080
Kapitalbas, moderbolaget	10 981	34 065	30 997	14 022	40 788
Erforderlig solvensmarginal, moderbolaget	4 580	3 652	3 622	4 215	3 534
Kapitalbas, försäkringsgruppen	10 981	33 224	25 409	9 240	34 138
Erforderlig solvensmarginal, försäkringsgruppen	4 582	4 203	4 093	4 491	3 955
Nyckeltal för moderbolaget, procent om ej annat anges					
Förvaltningskostnadsprocent	0,6	0,6	0,9	0,8	0,7
Direktavkastning på tillgångar i traditionell förvaltning	7,7	4,1	2,3	3,6	4,2
Totalavkastning på tillgångar i traditionell förvaltning	6,5	4,1	2,3	-0,6	6,7
Totalavkastning på tillgångar i Nya Världen-förvaltning	-3,8	8,9	24,3	-28,1	4,2
Kollektiv konsolideringsgrad	109	107	107	105	114
Solvensgrad	111	141	137	114	152
Solvensknot, ggr	2,4	9,3	8,6	3,3	11,5
Återbäringsränta före skatt och kostnader	4,0	6,2	0,8	3,5	9,2
Återbäringsränta efter skatt i genomsnitt:					
Kapitalförsäkringar (skattesats 27%)	3,25	5,33	-0,22	2,38	8,2
Pensionsförsäkringar (skattesats 15%)	3,59	5,7	0,25	2,88	8,6

Finansiella rapporter

Resultaträkning	13	Not 19 Aktier och andelar i intresseföretag	37
Rapport över totalresultat	13	Not 20 Aktier och andelar	37
Resultatanalys	14	Not 21 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	37
Balansräkning	16	Not 22 Derivat	38
Rapport över förändringar i eget kapital	18	Not 23 Tillgångar för villkorad återbäring	38
Kassaflödesanalys	18	Not 24 Fondförsäkringstillgångar	38
Not 1 Redovisningsprinciper	19	Not 25 Övriga fordringar	38
Not 2 Risker och riskhantering	24	Not 26 Förutbetalda anskaffningskostnader	38
Not 3 Premieinkomst	29	Not 27 Eget kapital	39
Not 4 Kapitalavkastning, intäkter	29	Not 28 Livförsäkringsavsättning	39
Not 5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar	30	Not 29 Avsättning för oreglerade skador	39
Not 6 Övriga tekniska intäkter	30	Not 30 Fondförsäkringsåtagande	39
Not 7 Utbetalda försäkringsersättningar	30	Not 31 Pensioner	40
Not 8 Driftskostnader	30	Not 32 Övriga skulder	42
Not 9 Revisionskostnader	30	Not 33 Poster inom linjen	42
Not 10 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar	31	Not 34 Tillgångar och skulder per värderingskategori	43
Not 11 Kapitalavkastning, kostnader	33	Not 35 Kapitalavkastning, netto, per värderingskategori	48
Not 12 Orealiserade förluster på placeringstillgångar	33	Not 36 Återvinningstidpunkter	48
Not 13 Skatt	33	Not 37 Tilläggsupplysningar om kassaflöden	49
Not 14 Goodwill	34	Not 38 Upplysningar om transaktioner med närstående m.m.	49
Not 15 Andra immateriella tillgångar	34	Styrelsens undertecknande	52
Not 16 Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	35	Revisionsberättelse	53
Not 17 Aktier och andelar i koncernföretag	36		
Not 18 Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	36		

RESULTATRÄKNING

TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Mkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2011	2010	2011	2010
Premieinkomst					
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	3	6 554	6 724	6 536	6 702
Premier för avgiven återförsäkring		-376	-404	-375	-402
Summa premieinkomst efter avgiven återförsäkring		6 178	6 320	6 161	6 300
Intäkter från investeringsavtal		336	380	-	-
Kapitalavkastning, intäkter	4	15 610	5 703	11 991	4 992
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5	3 557	1 892	3 481	1 882
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Fondförsäkringstillgångar		-	2 874	-	-
Övriga tekniska intäkter	6	352	389	-	-
Försäkringsersättningar					
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	7	-5 487	-4 730	-5 472	-4 713
Återförsäkrarens andel		124	135	123	134
Summa utbetalda försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-5 363	-4 595	-5 349	-4 579
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring		1	290	-3	278
Återförsäkrarens andel		-71	-49	-70	-48
Summa förändring i avsättning för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring		-70	241	-73	230
Summa försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-5 432	-4 354	-5 422	-4 349
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar efter avgiven återförsäkring:					
Livförsäkringsavsättning		-22 872	-712	-22 872	-712
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk:					
Villkorad återbäring		191	-56	191	-56
Fondförsäkringsåtagande		5 983	-3 565	-	-
Driftskostnader	8, 9, 10	-1 462	-1 350	-917	-761
Kapitalavkastning, kostnader	11	-1 919	-2 435	-1 708	-2 098
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	12	-6 179	-380	-6 179	-336
Värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Villkorad återbäring		-54	-1	-54	-1
Fondförsäkringstillgångar		-6 485	-	-	-
Övriga tekniska kostnader		-29	-37	-	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-12 226	4 670	-15 328	4 862
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-12 226	4 670	-15 328	4 862
Övriga icke-tekniska kostnader		-731	-750	-	-
Resultat före skatt/Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		-12 957	3 920	-15 328	4 862
Periodiseringsfond		-	-	-100	-160
Skatt	13	-106	-204	-584	-658
ÅRETS RESULTAT		-13 063	3 716	-16 012	4 044

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Årets resultat	-13 063	3 716	-16 012	4 044
Övrigt totalresultat				
Omräkningsdifferenser överfört till årets resultat	-	-29	-	-
Årets övrigt totalresultat	-	-29	-	-
Årets totalresultat	-13 063	3 687	-16 012	4 044

Direktförsäkring i Sverige
Tjänstepension

Mkr	Totalt	Avgifts- bestämd försäkring	Sjukförsäkring & premie- befrielse
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	6 536	3 974	547
Premier för avgiven återförsäkring	-375	-49	-204
Summa premieinkomst efter avgiven återförsäkring	6 161	3 925	343
Kapitalavkastning, intäkter	11 991	5 707	221
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	3 481	1 653	64
Försäkringsersättningar			
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-5 472	-1 980	-184
Återförsäkrarens andel	123	15	40
Summa utbetalda försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-5 349	-1 966	-144
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	-3	-	80
Återförsäkrarens andel	-70	-	-69
Summa förändring i Avsättning för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring	-73	-	11
Summa försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-5 422	-1 966	-133
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring			
Livförsäkringsavsättning	-22 872	-13 995	3
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Villkorad återbäring	191	176	-
Driftskostnader	-917	-496	9
Kapitalavkastning, kostnader	-1 708	-825	-31
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-6 179	-2 934	-114
Värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken			
Villkorad återbäring	-54	-	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-15 328	-8 755	362
Periodiseringsfond	-100	-4	-47
Skatt	-584	-213	0
ÅRETS RESULTAT	-16 012	-8 972	315
Avvecklingsresultat	571	-	429
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring			
Livförsäkringsavsättningar	104 572	51 523	7
Avsättning för oreglerade skador	2 340	8	1 060
Summa	106 912	51 531	1 067
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär försäkringsrisken			
Villkorad återbäring	4 003	- 3 700	-
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	597	-	144
Konsolideringsfond	25 995	12 526	788

Mkr	Direktförsäkring i Sverige Övrig livförsäkring				Mottagen återförsäkring
	Individuell traditionell försäkring	Ouppsägbar sjuk- och olycksfalls- försäkring	Gruppliv och Tjänstegruppliv	Uppsägbar Gruppolycksfall	
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	1 839	141	1	34	0
Premier för avgiven återförsäkring	-70	-53	-	-	-
Summa premieinkomst efter avgiven återförsäkring	1 769	88	1	34	0
Kapitalavkastning, intäkter	5 849	196	2	15	0
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	1 702	57	1	4	0
Försäkringsersättningar					
Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	-3 119	-170	-2	-17	-
Återförsäkrarens andel	32	36	-	-	-
Summa utbetalda försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-3 087	-134	-2	-17	-
Förändring i avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	-67	-18	-	3	-
Återförsäkrarens andel	-	-1	-	-	-
Summa förändring i Avsättning för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring	-67	-20	-	3	-
Summa försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring	-3 154	-154	-2	-14	-
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättning	-8 881	1	0	-	-
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk					
Villkorad återbäring	15	-	-	-	-
Driftskostnader	-413	12	0	-29	0
Kapitalavkastning, kostnader	-822	-28	0	-2	0
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	-3 021	-101	-1	-8	0
Värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Villkorad återbäring	-54	-	-	-	-
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-7 010	72	1	1	1
Periodiseringsfond	-3	-42	-	-3	0
Skatt	-279	-92	-	-	0
ÅRETS RESULTAT	-7 292	-62	1	-	0
Avvecklingsresultat	-	142	-	-	-
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättningar	53 035	6	0	-	-
Avsättning för oreglerade skador	139	1 056	-	78	-
Summa	53 174	1 062	-	78	-
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär försäkringsrisken					
Villkorad återbäring	7 703	-	-	-	-
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för oreglerade skador	20	433	-	-	-
Konsolideringsfond	11 632	958	19	70	2

BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR, Mkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Immateriella tillgångar					
Goodwill	14	–	1 162	–	–
Andra immateriella tillgångar	15	12	24	–	–
Summa immateriella tillgångar		12	1 186	–	–
Placeringstillgångar					
Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	16	5 867	5 628	1 480	1 442
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag					
Aktier och andelar i koncernföretag	17	–	–	765	5 785
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	18	4 962	2 492	8 466	6 396
Aktier och andelar i intresseföretag	19	338	341	300	313
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	20	18 900	36 679	18 900	36 664
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	21	79 291	56 954	79 291	56 921
Lån med säkerhet i fast egendom		–	–	–	–
Övriga lån		0	0	0	0
Derivat	22	4 563	2 874	4 563	2 874
Övriga finansiella placeringstillgångar		–	904	–	904
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring		–	–	–	–
Summa placeringstillgångar		113 920	105 872	113 765	111 300
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisken					
Tillgångar för villkorad återbäring	23	4 003	174	4 003	174
Fondförsäkringstillgångar	24	–	54 032	–	–
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar					
Avsättning för oreglerade skador		597	663	597	656
Fordringar					
Övriga fordringar	25	1 495	2 901	1 435	2 740
Summa fordringar		1 495	2 901	1 435	2 740
Andra tillgångar					
Uppskjutna skattefordringar	13	7	107	–	–
Likvida medel/Kassa och bank		7 279	7 336	7 279	7 322
Summa andra tillgångar		7 286	7 443	7 279	7 322
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		1 036	589	1 036	589
Förutbetalda anskaffningskostnader	26	564	1 491	564	615
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		91	78	80	51
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 691	2 158	1 680	1 254
SUMMA TILLGÅNGAR		129 003	174 429	128 760	123 446

BALANSRÄKNING

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER, Mkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Eget kapital					
Aktiekapital	27	8	8	8	8
Konsolideringsfond		23 868	25 853	25 995	27 642
Andra fonder					
Kapitalandelsfond		38	28	-	-
Årets resultat		-13 063	3 716	-16 012	4 044
Summa eget kapital		10 851	29 605	9 991	31 694
Periodiseringsfond		-	-	507	407
Försäkringstekniska avsättningar före avgiven återförsäkring					
Livförsäkringsavsättning	28	104 572	81 700	104 572	81 700
Avsättning för oreglerade skador	29	2 340	2 409	2 340	2 345
Summa försäkringstekniska avsättningar		106 913	84 109	106 913	84 045
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken före avgiven återförsäkring					
Villkorad återbäring		4 003	174	4 003	174
Fondförsäkringsåtaganden	30	-	54 034	-	-
Avsättningar för andra risker och kostnader					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	31	33	40	25	30
Uppskjutna skatteskulder	13	146	122	-	-
Aktuella skatteskulder	13	-	218	-	100
Summa avsättningar för andra risker och kostnader		178	380	25	130
Depåer från återförsäkrare		597	663	597	656
Skulder					
Skulder till kreditinstitut		12	13	12	13
Derivat	22	2 118	3 406	2 118	3 406
Övriga skulder	32	3 615	1 508	3 947	2 454
Summa skulder		5 745	4 927	6 076	5 873
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter					
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		716	537	648	467
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		129 003	174 429	128 760	123 446
POSTER INOM LINJEN	33				
För egna skulder ställda säkerheter		118 384	102 652	118 384	102 223
Övriga ställda pantar		21	20	21	20
Eventualförpliktelser		0	0	0	0
Åtaganden		3 250	5 486	3 250	5 486

Upplysning om koncernens ställda säkerheter och eventualförpliktelser, se not 33

RAPPORT ÖVER FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

Mkr	Koncernen					Moderbolaget			
	Aktie- kapital	Konsolide- ringsfond	Kapital- andelsfond	Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat	Summa	Aktie- kapital	Konsolide- ringsfond	Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat	Summa
Ingående eget kapital 2010-01-01	8	8 803	592	18 106	27 509	8	11 353	17 880	29 241
Årets resultat	-	-	-	3 716	3 716	-	-	4 044	4 044
Årets övriga totalresultat	-	-29	-	-	-29	-	-	-	-
Årets totalresultat	-	-29	-	3 716	3 687	-	-	-	-
Vinstdisposition	-	18 106	-	-18 106	-	-	17 880	-17 880	-
Överföring kapitalandelsfond	-	564	-564	-	-	-	-	-	-
Utbetald återbäring	-	-1 591	-	-	-1 591	-	-1 591	-	-1 591
Utgående eget kapital 2010-12-31	8	25 853	28	3 716	29 605	8	27 642	4 044	31 694
Ingående eget kapital 2011-01-01	8	25 853	28	3 716	29 605	8	27 642	4 044	31 694
Årets resultat	-	-	-	-13 063	-13 063	-	-	-16 012	-16 012
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Årets totalresultat	-	-	-	-13 063	-13 063	-	-	-16 012	-16 012
Vinstdisposition	-	3 716	-	-3 716	-	-	4 044	-4 044	-
Överföring kapitalandelsfond	-	-10	10	-	-	-	-	-	-
Utbetald återbäring	-	-1 669	-	-	-1 669	-	-1 669	-	-1 669
Överföring villkorad återbäring	-	-4 020	-	-	-4 020	-	-4 020	-	-4 020
Beståndsöverlåtelse	-	-2	-	-	-2	-	-2	-	-2
Utgående eget kapital 2011-12-31	8	23 868	38	-13 063	10 851	8	25 995	-16 012	9 991

Allt eget kapital klassificeras som bundet.

KASSAFLÖDESANALYS

Mkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2011	2010	2011	2010
Årets resultat före skatt		-12 957	3 921	-15 428	4 702
Betald inkomst- och avkastningsskatt		-972	-872	-787	-622
Utbetald återbäring samt pensionskollektivavtal från konsolideringsfond		-1 671	-1 645	-1 671	-1 591
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	37	23 048	5 539	23 233	-81
Summa		7 448	6 943	5 347	2 408
Förändring av övriga rörelsefordringar och skulder					
Placeringstillgångar		-8 892	-1 077	-8 744	-1 014
Övriga tillgångar		-5 113	-6 822	-74	-1 516
Skulder		2 899	1 142	1 086	1 016
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-3 659	186	-2 385	894
Investeringsverksamheten					
Försäljning av dotterbolag		3 603	-	4 400	-
Försäljning av intresseföretag		-	2 046	12	2 046
Aktieägartillskott		-	-	-	-400
Utlåning till koncern- och intressebolag		-	-	-2 070	-146
Investering i immateriella tillgångar		-	151	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		3 603	2 197	2 342	1 500
Periodens kassaflöde		-57	2 383	-43	2 394
Likvida medel vid periodens början		7 336	4 953	7 322	4 929
Likvida medel vid periodens slut		7 279	7 336	7 279	7 322
Förändring i likvida medel		-57	2 383	-43	2 394

Med likvida medel avses tillgodohavanden på bankräkningar samt pluggiro, beloppet redovisas i balansräkningen under kassa och bank.

Belopp i Mkr om inget annat anges

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Företagsinformation

Årsredovisningen avges per 31 december 2011 och avser Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) som är ett icke-vinstutdelande försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm. Adressen är Tegeluddsvägen 21, 106 50 Stockholm. Bolagets organisationsnummer är 516401-6627.

Bolaget har, utöver livförsäkringsrörelsen, en rörelse som utgör skadeförsäkringsrörelse i form av gruppolycksfallsförsäkring. Då denna endast uppgår till mindre än 1 procent av den totala rörelsen och därför är oväsentlig, har bolagets hela rörelse redovisats som livförsäkringsrörelse. Den del som utgör skadeförsäkringsrörelse redovisas i resultatanalysen under benämningen uppsägbar gruppolycksfallsförsäkring. Någon uppdelning av denna gren på tjänstepension har följaktligen ej gjorts.

Normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) sådana de antagits av EU, Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 kompletterande redovisningsregler för koncerner samt tillämpliga delar i FFFS 2008:26.

Moderbolagets redovisning är upprättad enligt årsredovisningslagen för försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2008:26 med de tillägg som införts genom 2009:12 och 2011:28) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. Länsförsäkringar Liv tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Dessa redovisningsprinciper ansluter i högsta möjliga mån till IFRS men gör det inom ramen för svensk lag. Det innebär att föreskrifterna från Finansinspektionen hänvisar med vissa undantag och begränsningar till, International Financial Reporting Standards (IFRS).

Förutsättningar vid upprättande av moderbolagets och koncernens finansiella rapporter

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp om inte annat anges, är avrundade till miljoner kronor. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom större delen av koncernens finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats på samtliga perioder som presenteras i den här årsredovisningen.

Företagsledningens uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Upprättandet av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör uppskattningar och bedömningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar och

skulder. Dessa uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet.

Viktiga bedömningar vid tillämpning av koncernens redovisningsprinciper

Väsentliga bedömningar vid tillämpning av redovisningsprinciperna har gjorts vid beslut att särredovisa den finansiella komponenten och försäkringskomponenten för samtliga fondförsäkringsavtal (unbundling) samt vid beslut om klassificering av finansiella tillgångar och skulder.

För 2011 har en ny tolkning gjorts avseende försäkringsavtalens villkor för förvaltningsformen Nya Världen. Den nya bedömningen är att överskottet ska redovisas såsom villkorad återbäring i stället för som tidigare i konsolideringsfonden. Denna ändring har inte tillämpats retroaktivt i redovisningen. Förändringen har medfört att bolagets försäkringstekniska avsättningar ökade med cirka 4 Mdr under sista kvartalet 2011. Redovisningsprinciperna nedan definierar närmare vilka bedömningar som gjorts.

Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar

Den mest betydande effekten på de belopp som redovisas i de finansiella rapporterna har de antaganden som används vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Vid beräkning av livförsäkringsavsättningen görs antaganden om bland annat diskonteringsränta, dödlighet, sjuklighet och omkostnader. Se vidare nedan vid redovisningsprinciper för skulder samt Not 2 Risker och riskhantering.

Vid värdering av finansiella tillgångar för vilka det inte finns något observerbart marknadspris används värderingsmodeller som beskrivs nedan vid redovisningsprinciper för placeringstillgångar. Värderingen bygger på senast kända information vilket normalt innebär värdering kvartalsvis med ett kvartals eftersläpning. Särskild uppföljning görs vid perioder av stor turbulens på den finansiella marknaden.

Vid värdering av förvaltningsfastigheter används kassaflödesanalyser som innehåller ett flertal antaganden och bedömningar. De omfattar parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation och diskonteringsränta. En förändring i någon av dessa parametrar på grund av förändring i vakansgrad, marknadsvillkor eller liknande påverkar de beräknade kassaflödena och därmed värdet på fastigheterna. Se vidare nedan vid redovisningsprinciper för placeringstillgångar.

Ändrade redovisningsprinciper, Nya IFRS som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder i kraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs förväntade effekter på de finansiella rapporterna som tillämpningen av nedanstående nya eller

ändrade IFRS förväntas få på företagets finansiella rapporter.

IFRS 9 Finansiella instrument avses ersätta IAS 39, redovisning och värdering ska ske senast från och med 2015. IASB har publicerat den första av minst tre delar som tillsammans kommer att utgöra IFRS 9. Den första delen behandlar klassificering och värdering av finansiella tillgångar. Det kommer endast att finnas två värderingskategorier kvar; finansiella tillgångar värderade till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Detta bedöms inte ha någon materiell påverkan på Länsförsäkringar Liv.

Utöver denna bedöms inte de övriga nyheterna få någon väsentlig påverkan på Länsförsäkringar Livs resultat eller ställning.

Koncernredovisning

Koncernen omfattar moderbolaget och de bolag där Länsförsäkringar Liv direkt eller indirekt innehar mer än hälften av rösterna för samtliga aktier/andelar. Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden i enlighet med IFRS 3. Utländska dotterföretags balansräkningar har omräknats till balansdagens valutakurs. Resultaträkningarna har omräknats till årets genomsnittskurs. Den omräkningsdifferens som uppstår redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital.

Som intresseföretag redovisas de företag där ägandet utgör ett led i en varaktig förbindelse samt där moderbolaget utövar ett inflytande över styrningen. Joint ventures är redovisningsmässigt de företag där koncernen har ett gemensamt bestämmande inflytande över den finansiella och driftsmässiga styrningen genom samarbetsavtal med en annan part. I koncernens resultaträkning redovisas andelen i intresseföretagens och joint ventures resultat efter skatt. Intresseföretag och joint ventures redovisas i koncernredovisningen enligt kapitalandelsmetoden.

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner elimineras i sin helhet.

Aktieägartillskott och koncernbidrag

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren.

Rådet för finansiell rapportering har dragit tillbaka UFR 2 Koncernbidrag och aktieägartillskott och gjort ändringar i rekommendationen RFR 2 avseende redovisning av koncernbidrag. Det innebär att Länsförsäkringar Liv har ändrade redovisningsprinciper för redovisning av koncernbidrag till och från dotterföretag. Från och med 2011 redovisas erhållna koncernbidrag som utdelning och lämnade koncernbidrag som investering i aktier i dotterföretag. Inga koncernbidrag har lämnats eller erhållits under 2010 eller 2011.

Omräkning av utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta har omräknats efter balansdagens valutakurser, med undantag för aktier i utländska dotter- och intresseföretag, vilka omräknas till kursen vid investeringstillfället. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den kurs som föreligger på transaktionsdagen.

Försäkringsavtal

Enligt IFRS 4 Försäkringskontrakt, ska försäkringsavtal innehålla en viss mängd försäkringsrisk för att få hanteras som försäkrings-

avtal i redovisningen. Som försäkringsavtal klassificeras bolagets traditionella livförsäkringar och försäkringskomponenten i de finansiella avtalen. Premier för försäkringsavtal redovisas som premieinkomst när inbetalning sker. Kostnader redovisas när de uppstår, utom rörliga anskaffningskostnader som aktiveras, se vidare förutbetalda anskaffningskostnader. Utbetalda ersättningar redovisas genom att garanterad del kostnadsföres och återbäringsdelen minskar eget kapital.

Finansiella avtal

Länsförsäkringar Livs bedömning är att vi inom fondförsäkringsrörelsen har såväl kontrakt med signifikant försäkringsrisk som begränsad försäkringsrisk. Försäkringsavtal som innehåller begränsad försäkringsrisk klassificeras som finansiella avtal. Dessa avtal delas upp i redovisningen i en finansiell komponent och en försäkringskomponent. Denna metod kallas unbundling. För att ge en mer relevant information särredovisas den finansiella komponenten och försäkringskomponenten för samtliga fondförsäkringsavtal.

Premier för den finansiella komponenten redovisas som en insättning i försäkringsrörelsen via balansräkningen. På motsvarande sätt redovisas utbetalningar av försäkringsersättningar för den finansiella komponenten som uttag ur försäkringsrörelsen över balansräkningen. Som intäkt redovisas de avgifter som kunden betalar och som kostnad redovisas koncernens kostnad för försäkringsrisken.

Avtal med diskretionär del

Länsförsäkringar Liv har bedömt att det finns avtal med diskretionär del inom traditionella livförsäkringar. Det innebär att försäkringstagarna har ett preliminärt fördelat överskott. Det preliminärt fördelade överskotten är inte garanterat. Dessa avtal redovisas enligt principerna för försäkringsavtal. De preliminärt fördelade överskotten redovisas som eget kapital.

Intäktsredovisning

Försäkringsavtal

Premier för försäkringsavtal redovisas som premieinkomst när inbetalning sker.

Finansiella avtal

Inbetalning hänförliga till den finansiella komponenten i ett finansiellt avtal redovisas som en insättning i försäkringsrörelsen via balansräkningen. De avgifter som kunden betalar för förvaltningen redovisas som intäkt av de finansiella avtalen. Avgifterna som debiteras kunderna för förvaltning av finansiella avtal intäktsförs i takt med att bolaget tillhandahåller förvaltningstjänsterna till innehavarna. Tjänsterna tillhandahålls jämnt fördelade under avtalens löptid.

Övriga tekniska intäkter

Här redovisas övriga intäkter i försäkringsrörelsen, såsom förvaltningsersättningar, beståndsöverlåtelse och övrigt.

Skatt

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt är inte en skatt på försäkringsföretagets resultat, utan betalas av bolaget för försäkringstagarnas räkning. Skatteobjektet utgörs av värdet på de nettotillgångar som förvaltas för

försäkringstagarnas räkning. I koncernen redovisas den avkastningsskatt som hänför sig till perioden i resultaträkningen som en övrig icke-teknisk kostnad. I moderbolaget redovisas avkastningsskatten som skatt i resultaträkningen. Avgiftsuttag för avkastningsskatt för finansiella avtal redovisas i förändringen av försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk.

Inkomstskatt

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisas direkt mot eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhålls avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader beaktas inte för skillnad som uppkommit vid första redovisningen av goodwill och inte heller vid första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv som vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktig resultat. Vidare beaktas inte heller temporära skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baseras på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill beräknas som den del av anskaffningskostnaden för rörelseförvärv som överstiger den förvärvade enhetens identifierbara tillgångar och skulder. Goodwill redovisas som en tillgång och prövning av nedskrivningsbehov sker årligen. Enligt IFRS ska goodwill värderas till anskaffningsvärde minus ackumulerade nedskrivningar i koncernen. För goodwill i förvärv som ägt rum före den 1 januari 2009 har koncernen tillämpat IFRS 1. Det innebär att IFRS inte tillämpats retroaktivt utan det per denna dag 2009-01-01 redovisade värdet utgör fortsättningsvis koncernens anskaffningsvärde.

Utveckling

I koncernredovisningen har interna utgifter för systemutveckling aktiverats i balansräkningen. Beroende på respektive systems karaktär bedöms nyttjandeperioden och avskrivningar sker på tre eller fem år från färdigställandet. Värdet på tillgångarna prövas årligen med avseende på nedskrivningsbehov.

Finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder klassificeras i olika kategorier, utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället.

1. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde, med värdeförändringen i resultaträkningen. Kategorin delas in i två undergrupper:
 - a) finansiella tillgångar och skulder som företaget initialt har valt att placera i denna kategori enligt den så kallade Fair Value Option. Länsförsäkringar Liv har valt att klassificera aktier och andelar, obligationer och räntebärande värdepapper, fondförsäkringstillgångar och fondförsäkringsåtaganden till denna kategori. Bolaget har valt denna klassificering då finansiella instrument utvärderas utifrån sitt verkliga värde och det ger en bättre matchning till livförsäkringstekniska avsättningar som diskonteras med aktuell marknadsränta.
 - b) tillgångar och skulder som klassificeras som att de innehas för handel vilket är derivat både bland tillgångar och skulder.
2. Investeringar som hålles till förfall, värderas till upplupet anskaffningsvärde. Bolaget har inga finansiella instrument i denna kategori.
3. Lånefordringar och kundfordringar, värderas till upplupet anskaffningsvärde. Till denna kategori klassificeras övriga fordringar, lån, kassa och banktillgodohavanden samt upplupna ränte- och hyresintäkter.
4. Finansiella tillgångar som kan säljas, värderas till verkligt värde. Bolaget har inga finansiella instrument i denna kategori.
5. Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde. Räntebärande och ej räntebärande finansiella skulder som inte är derivat ingår i denna kategori.

Placeringstillgångar

Köp och försäljning av placeringstillgångar redovisas i balansräkningen per affärsdagen. Ej likvidreglerade affärer per balansdagen redovisas som fordran på respektive skuld till motparten under övriga fordringar och skulder.

Realiserade vinster och förluster utgörs av skillnaden mellan anskaffningskostnad och försäljningspris. Realiserade resultat redovisas i Kapitalavkastning intäkter och kostnader. Orealiserade vinster och förluster är skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Vid försäljning återläggs tidigare orealiserade värdeförändringar. Orealiserade resultat redovisas som orealiserade vinster och förluster i resultaträkningen.

Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark

Koncernens byggnader och mark har klassificerats som förvaltningsfastigheter, det vill säga fastigheter som innehas i syfte att generera hyresinkomster och/eller värdestegring. Fastigheterna värderas individuellt till verkligt värde av extern värderingsman. Värderingarna görs både med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då värdering sker till verkligt värde, görs ingen avskrivning på fastigheter.

Finansiella tillgångar:

Aktier och andelar

Aktier värderas till verkligt värde. Vid värderingen av finansiella placeringstillgångar används aktuell köpkurs och transaktionskostnader kostnadsföres direkt vid anskaffningstidpunkten

Aktier och andelar i koncernföretag, intresseföretag och joint ventures värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde.

Där intresseföretag är handelsbolag har resultatandelen tillförts moderbolagets resultat. I övrigt har redovisning skett efter anskaffningsvärdemetoden i moderbolagets redovisning.

Räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde enligt senaste noterade kurs. Där sådan saknas görs en nuvärdesberäkning med hänsyn till jämförbara värdepappers marknadsräntor på balansdagen. Realisationsresultatet för obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas som skillnaden mellan försäljningsvärde och upplupet anskaffningsvärde. Vid upplupet anskaffningsvärde periodiseras skillnaden mellan anskaffningsvärde och lösenpris över resultaträkningen under resterande löptid. Förändringen av upplupet anskaffningsvärde redovisas netto under ränteintäkter. Orealiserade förändringar är skillnaden mellan verkligt värde och upplupet anskaffningsvärde.

Derivat

Samtliga derivat är värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Lån

Lån som utgör placeringstillgångar värderas till verkligt värde.

Fondförsäkringstillgångar

Köp och försäljning av fondförsäkringstillgångar redovisas i balansräkningen per affärsdagen, det vill säga vid den tidpunkt då de väsentliga riskerna och rättigheterna övergår mellan parterna. Ej likvidreglerade affärer per balansdagen redovisas som fordran på respektive skuld till motparten under övriga fordringar och skulder. Realiserade vinster och förluster utgörs av skillnaden mellan anskaffningskostnad och försäljningspris. Orealiserade vinster och förluster är skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Vid försäljning återläggs tidigare orealiserade värdeförändringar. Fondförsäkringstillgången har en direkt koppling till värdet på livförsäkringsavsättningen. Bolaget har inte någon risk i värdeförändringen av tillgångens värde.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktivt, tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter. Värderingstekniker används för derivatinstrument (OTC-derivat). Värderingstekniker för OTC-derivat utförs av analys av diskonterade kassaflöden. De tillämpade värderingsmodellerna kalibreras så att verkligt värde vid första redovisningen uppgår till transaktionspriset och förändring i verkligt värde redovisas löpande utifrån de förändringar som inträffat i de underliggande marknadsriskparametrarna.

Onoterade aktier utgörs främst av så kallade private equityfonder, det vill säga andelar av fonder som köper, utvecklar och säljer onoterade bolag. Värderingsunderlag erhålls från respektive fond och värdering följer riktlinjer från European Private Equity och Venture Capital Association. Värderingen bygger på senast kända information från fondförvaltarna vilket normalt innebär värdering kvartalsvis med ett kvartals eftersläpning.

Nedskrivningar

För de finansiella instrument som ej är värderade till verkligt värde görs vid varje balansdag en översyn om det finns tillgångar vars återvinningsvärde understiger redovisat värde. Om bedömningen är att värdenedgången är betydande eller utdragen görs en nedskrivning. Nedskrivningar kostnadsförs i resultaträkningen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkrings- och finansiella avtal aktiveras som förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen. Med anskaffningskostnader avses driftskostnader som till exempel provisioner och kostnader för försäljning som direkt är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal. Tillgången testas för nedskrivningsbehov varje år.

Periodisering sker enligt samma mönster som redovisning av intäkter, det vill säga i takt med tillhandahållande av tjänsten.

Leasing

Länsförsäkringar Liv hyr inventarier av sitt moderbolag Länsförsäkringar AB. Avtalen är av begränsad omfattning och redovisas i sin helhet som operationell leasing.

Skulder

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av livförsäkringsavsättning samt avsättning för oreglerade skador.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättning motsvarar det förväntade kapitalvärdet av bolagets garanterade förpliktelser enligt löpande försäkringsavtal efter avdrag för det förväntade kapitalvärdet av framtida avtalade premiebetalningar. Livförsäkringsavsättningen är beräknad enligt vedertagna aktuariella principer baserade på antaganden om ränta, dödlighet, sjuklighet och omkostnader.

Vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar har använts ett bruttoräntebaserat antagande i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2011:22 angående val av räntesats för beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Räntan på säkerställda obligationer har använts istället för swapräntan, i de fall föreskriften medger denna valmöjlighet.

Hela räntekurvan har tillämpats, vilket innebär att varje framtida transaktion värderas med hänsyn till den räntesats som svarar mot transaktionens duration i förhållande till beräkningstidpunkten.

Antaganden om dödlighet är utformade som en generationsdödlighet och innefattar en trendmässig ökning av förväntad livslängd i förhållande till födelseår. Dessa antaganden baseras på bolagets erfarenhet av dödlighet i det egna beståndet.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador omfattar tre olika balansposter. Dessa är avsättning för sjukräntor, fastställda skador samt icke fastställda skador. Avsättningen för sjukräntor motsvarar kapitalvärdet av bolagets förpliktelser i enlighet med försäkringsavtalet.

Avsättningen för fastställda skador är en avsättning för skador som är anmälda och godkända men ännu ej utbetalda. Häri ingår även förräntningsrörelsen. Avsättning för icke fastställda skador avser ännu inte anmälda skador och har gjorts enligt statistiska metoder utifrån tidigare erfarenhet för respektive produkt. För sjukräntor med fast belopp har det nominella ränteantagandet fastställts utifrån den räntekurva vi använder för livförsäkringsavsättningarna. För indexerade sjukräntor har på motsvarande sätt en realräntekurva använts. Detta gäller numera alla sjukräntor, oavsett om de är tjänstepensionsklassade eller ej.

Avsättningar för vilka livförsäkringstagaren bär risk

Posten består av finansiella skulder där skulden har en direkt koppling till värdet på en finansiell tillgång som koncernen inte har någon risk i värdeförändringen på tillgångens verkliga värde. Skulderna motsvarar inlösenvärdet av de fondandelar som innehas för försäkringstagarnas räkning. Även fondförsäkringsavtal som delas upp i en försäkringsdel och en depositionsdel (unbundling) redovisar båda delarna i denna skuldpost.

Som villkorad återbäring redovisas återbäring för vilken försäkringstagarna bär en finansiell eller försäkringsteknisk risk som påverkar storleken på återbäringen. Storleken på villkorad återbäring bestäms genom försäkringsavtalens villkor. Avsättningen värderas till värdet av de tillgångar som är kopplade till avtalen. För produkterna "Försäkrad Pension" och "Nya Världen" redovisas villkorad återbäring i resultaträkningen och balansräkningen. För Nya Världen är detta en ny tolkning av försäkringsavtalens villkor från och med 2011. Ingen retroaktiv tillämpning i redovisningen har gjorts.

Ersättningar till anställda

Kortfristig ersättning

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. Den förväntade kostnaden för bonusbetalningar och andra rörliga ersättningar redovisas när det finns en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda och förpliktelsen kan beräknas tillförlitligt.

Ersättning vid uppsägning

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar lämnas som ett erbjudande för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Pensionsplaner

Inom koncernen finns såväl avgiftsbestämda som förmånsbestämda pensionsplaner, varav vissa med tillgångar i särskilda

stiftelser eller motsvarande. Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. Den förväntade kostnaden för bonusbetalningar och andra rörliga ersättningar redovisas när det finns en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda och förpliktelsen kan beräknas tillförlitligt.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. Koncernens utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

FTP-planen, genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) och SPP Liv, är en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, bland annat att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför planen redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt IAS 19 punkt 30.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernen

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder. Denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en förstklassig företagsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. När det inte finns en aktiv marknad för sådana företagsobligationer används istället marknadsräntan på statsobligationer med en motsvarande löptid. Beräkningen utförs med den så kallade Projected Unit Credit Method. Det verkliga värdet av förvaltningstillgångar har beräknats per rapportdagen.

Vid fastställandet av förpliktelsens nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångar kan det uppstå aktuariella vinster och förluster. Dessa uppkommer antingen genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller genom att antagandena ändras.

För aktuariella vinster och förluster som uppkommer vid beräkningen av koncernens förpliktelser för olika planer tillämpas den så kallade korridorregeln. Det innebär att den del av de ackumulerade aktuariella vinsterna och förlusterna som överstiger 10 procent av det största av förpliktelsernas nuvärde och förvaltningstillgångarnas verkliga värde redovisas i resultatet över den förväntade genomsnittliga återstående tjänstgöringstiden för de anställda som omfattas av planen. I övrigt beaktas inte aktuariella vinster och förluster.

I balansräkningens redovisade värde för pensioner och liknande förpliktelser motsvarar förpliktelsernas nuvärde vid bokslutstidpunkten, med avdrag för det verkliga värdet av förvaltningstillgångar, oredovisade aktuariella vinster och förluster samt oredovisade kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder.

När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas

det redovisade värdet på tillgången till nettot av oredovisade aktuella förluster och oredovisade kostnader för tjänstgöring under tidigare perioder och nuvärdet av framtida återbetalningar från planen eller minskade framtida inbetalningar till planen. När ersättningarna i en plan förbättras, redovisas den andel av den ökade ersättningen som hänför sig till de anställdas tjänstgöring under tidigare perioder i resultaträkningen linjärt fördelad över den genomsnittliga perioden tills ersättningarna är helt intjänade. Om ersättningen är fullt ut intjänad redovisas en kostnad i resultaträkningen direkt. När det finns en skillnad mellan hur pensionskostnaden fastställs i juridisk person och koncernen redovisas en avsättning eller fordran avseende särskild löneskatt baserat på denna skillnad. Avsättningen eller fordran nuvärdesberäknas inte. Samtliga kostnader för förmånsbestämda planer redovisas som personalkostnader i rörelseresultatet.

Moderbolaget

I moderbolaget tillämpas andra grunder för beräkning av förmånsbestämda planer än de som anges i IAS 19. Moderbolaget följer

tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkning av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad i enlighet med IAS 7. Analysen redovisas enligt den indirekta metoden.

Eventualförpliktelser

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

Under 2011 har oron på de finansiella marknaderna varit stor och räntenedgångarna i Sverige har varit extrema. De långa marknadsräntorna har under slutet av 2011 varit nere på historiskt låga nivåer. Parallellt med att de svenska långa marknadsräntorna fallit har även börsutvecklingen varit negativ.

Utvecklingen på de finansiella marknaderna har föranlett Länsförsäkringar Liv att vidta en rad åtgärder för att begränsa de negativa konsekvenserna utvecklingen medfört. Länsförsäkringar Liv har följt en på förhand fastställd handlingsplan för sådana situationer, detta har inneburit successiva försäljningar av den likvida delen av bolagets aktieportfölj och en ökning av durationen på tillgångssidan genom köp av långfristiga obligationer och genom derivatkontrakt.

Som ett ytterligare led i att minska effekterna av den finansiella oron stoppades nyförsäljningen av försäkringar med traditionell förvaltning per den 6 september 2011. I slutet av oktober såldes även dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv till Länsförsäkringar AB.

Det systematiska arbetet med styrning, hantering och kontroll av affärsverksamhetens risker har varit av omedelbar betydelse för bolaget och dess kunder. Samtliga åtgärder har gett förväntade och positiva effekter på såväl resultat som nyckeltal. Trots detta är nyckeltalen fortsatt svaga.

Inriktning och mål för styrning av risk

Länsförsäkringar Liv bedriver livförsäkringsrörelse. Bolaget erbjuder pensionssparande och riskförsäkring i olika former. De finansiella produkter och tjänster som Länsförsäkringar Liv erbjuder innebär i sig risktagande. Eftersom Länsförsäkringar Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer bärs bolagets risker av försäkringstagarna. Styrningen av risktagandet ska bidra till att finansiella produkter kan tillhandahållas vid en kontrollerad risknivå och med en rimlig avkastning.

Ett av de viktigaste målen är att säkerställa att Länsförsäkringar Liv med marginal kan infria sina garanterade åtaganden till kunderna. Mest kritiska är således de risker som kan bidra till att bolaget blir insolvent så att åtagandena mot försäkringstagarna inte kan infrias.

Styrningen av risktagandet är en integrerad del i verksamhetsstyrningen och har som mål att en betryggande avvägning nås mellan risknivå och förutsättningar för avkastning.

Exponering för risk

Följande karaktäriserar Länsförsäkringar Livs risktagande:

- Verksamheten riktar sig i huvudsak till privatpersoner, anställda och egenföretagare i små och medelstora företag.
- Samtliga 23 länsförsäkringsbolag förmedlar bolagets produkter och därigenom uppnås en geografisk fördelning över hela landet.
- Marknadsriskerna är dominerande i bolagets riskprofil. Bland marknadsriskerna är kreditrisken (spreadrisken) den största risken på grund av innehavet av svenska säkerställda bostadsobligationer. Även fallande aktiekurser utgör en risk även om aktieinnehavet har minskats under året.
- En av de större livförsäkringsriskerna är risken för att den genomsnittliga livslängden hos försäkringstagarna ökar mer än vad som antagits vilket skulle kunna leda till att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker till för att infria Länsförsäkringar Livs garanterade åtaganden.
- Länsförsäkringar Liv har återförsäkrat alla liv- och sjukrisker och tecknat en katastrofåterförsäkring för att begränsa riskerna.

Organisation av riskarbetet

Länsförsäkringar Livs styrelse ansvarar för att hanteringen och uppföljningen av bolagets risker är tillfredsställande. Styrelsen fastställer utifrån gällande regler ramarna för bolagets riskhantering

och riskkontroll genom interna regler i olika styrande dokument. Även bolagens verkställande direktörer beslutar inom vissa områden styrande dokument. Sådana styrande dokument som reglerar riskhantering och riskkontroll är bland annat Länsförsäkringar Livs riskpolicy, försäkringstekniska riktlinjer, riskprovninginstruktion, instruktion avseende reservsättning, återförsäkringspolicy, konsolideringspolicy och placeringsriktlinjer.

Styrelsen för Länsförsäkringar Liv har utsett tre av sammanlagt åtta ledamöter i ett för Länsförsäkringar AB-koncernen gemensamt utskott. Utskottets uppgift är att vara ett forum för finansiella omvärlds- och makroekonomiska analyser samt att bereda ärenden avseende kapitalförvaltningen som ska föreläggas styrelsen för beslut. Finansutskottet ska också bevaka att beslutade mål, placeringsinriktning, delgeringsordning uppnås respektive efterlevs.

På ledningsnivå inom Länsförsäkringar Liv finns en investeringskommitté som är ett beredande organ till finansutskottet. Kommittén granskar och bereder Kapitalförvaltningsenhetens förslag till placeringsinriktning utifrån uppsatta mål och finansiella omvärldsanalyser och makroekonomiska analyser samt gentemot givna ramar. I kommittén deltar representanter för Länsförsäkringar Livs affärsledning, Kapitalförvaltningsenheten och riskkontrollfunktionen.

Den löpande hanteringen och uppföljningen av skilda risker utförs i den operativa verksamheten. Varje avdelning inom Länsförsäkringar Liv ansvarar för att identifiera, mäta, övervaka, hantera och rapportera risker inom sitt ansvarsområde. Detta gäller även utlagd verksamhet. Risker i Länsförsäkringar Livs placerings-tillgångar (marknadsrisk, motpartsrisk i finansiella derivat och likviditetsrisk) hanteras av den koncerngemensamma enheten Kapitalförvaltning.

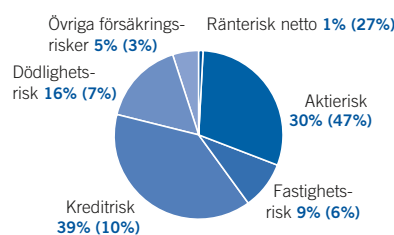
För den oberoende riskkontrollen ansvarar riskkontrollfunktionen som är fristående från den operativa verksamheten och som rapporterar till verkställande direktörer och styrelser. Riskkontrollfunktionen ansvarar för att hålla verkställande direktörer och styrelser kontinuerligt informerade om bolagens samlade risksituation. Till funktionens uppgifter hör även att årligen genomföra riskanalyser i samtliga avdelningar och på ledningsnivå inom Länsförsäkringar Liv. Compliancefunktionen utgör ett stöd för att säkerställa att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad. Funktionen identifierar och informerar bl.a. om risker som kan uppkomma till följd av bristande regelefterlevnad. Internrevisionen är en oberoende granskningsfunktion som utgör styrelsens stöd i kvalitetssäkringen av organisationens riskhantering, styrning och kontroller.

Riskmodellering

Länsförsäkringar Liv använder olika analysverktyg och simuleringsmodeller som verktyg i riskhanteringsarbetet. Inom den löpande placeringsverksamheten används en simuleringsmodell för analys av olika placeringsinriktningar under antaganden om framtida marknadsscenarioer. Inom ramen för förberedelserna för Solvens II pågår arbete med att utveckla en partiell intern modell för mätning av risk och beräkning av solvenskapitalkrav.

För den löpande uppföljningen av risk används en analys av underlaget till Finansinspektionens trafikljus. I nedanstående diagram visas fördelningen av risk i Länsförsäkringar Liv per 2011-12-31 enligt trafikljuset fördelat på huvudrisktyper. Diversifieringseffekter har fördelats proportionellt.

RISKPROFIL FÖR LÄNSFÖRSÄKRINGAR LIV 2011 (2010)

Sedan föregående årsskifte har riskprofilen ändrats markant som ett resultat av åtgärder för att hantera den oroliga situationen på finansmarknaden. Under våren och sommaren minskades aktierisken genom avyttring av aktier och införande av aktieskydd. Under hösten har ränterisken netto minskats kraftigt genom matchning av ränteportföljens duration mot durationen i de försäkringstekniska avsättningarna. För att minska känsligheten för rörelser i europeiska räntor har europeiska ränteplaceringar till viss del ersatts med svenska under hösten och början på vintern. Detta har medfört att kreditrisken har ökat.

Risk, kapital och solvens

En viktig del av styrningen av risktagandet sker i samband med beslut om hur bolagets kapital skall förvaltas. I beredningen av förslag till placeringsinriktning inför styrelsens beslut analyseras förslagets påverkan på såväl solvens och skuldtäckning som avkastning. Detta görs med stöd av simuleringsmodeller. Absoluta krav på risktagandet enligt placeringsförslagen är att analysen skall visa att sannolikheterna för att understiga lagstadgade krav på solvens- och skuldtäckningsgrad är inom givna ramar och att Finansinspektionens trafikljusmodell inte får visa rött ljus.

Länsförsäkringar Livs solvens och skuldtäckningsgrad överstiger de lagstadgade kraven och Finansinspektionens trafikljus visar grönt ljus för bolaget.

Solvens II – riskbaserade verksamhetsregler från år 2014

Inom EU nåddes under år 2009 en överenskommelse om moderniserade verksamhetsregler för försäkringsbolag, Solvens II. De nya reglerna innebär bland annat att större krav ställs på hur bolagen arbetar med att hantera sina risker. Reglerna innebär också att kraven på minsta buffertkapital i försäkringsbolag blir väsentligt närmare relaterat till storleken på bolagets risker. Regeländringarna är omfattande, berör ett flertal områden och manifesteras i flera avseenden i väsentligt mer detaljerade bestämmelser än vad som gäller idag. Tidsplanen för Solvens II har flyttats fram av EU-organen. De senaste förslagen innebär att försäkringsbolagen under loppet av år 2013 ska lämna vissa uppgifter enligt Solvens II-reglerna men att de nya materiella reglerna börjar gälla först 2014.

Länsförsäkringar Liv har tillsammans med övriga Länsförsäkringar AB deltagit i förberedelserna för Solvens II i flera år. Efter en förstudie under år 2008 har ett projekt bedrivits med Solvens II-förberedelser sedan början av år 2009. Allt fler medarbetare involveras i förberedelserna. Arbetet innefattar egna förberedelser men också att påverka hur de nya reglerna utformas. Under 2011 har en

förenklad process av Egen Risk- och Solvensanalys (ERSA) genomförts. Syftet med ERSA:n är att säkerställa att bolagets kapital är, och förblir, tillräckligt för att bära de risker som följer av realiserandet av bolagets strategiska plan för de närmaste 3–5 åren.

Länsförsäkringar ser positivt på den modernisering av reglerna för försäkringsverksamhet som Solvens II innebär. Förberedelserna för Solvens II medför dock stora arbetsinsatser och kostnader för Länsförsäkringar Liv. Åtgärder behöver vidtas såväl vad gäller utveckling av arbetsprocesser och styrdokument som vad gäller hantering av datalager och beräkningsrutiner.

Arbetet med förberedelser för Solvens II inriktas i första hand på att säkerställa efterlevnad av regelverket. Parallellt eftersträvas att de förberedelser som görs ska skapa så stor affärs- och kundnytta som möjligt. Det kan nås genom att utnyttja tillfället att förbättra formerna för styrning, hantering och kontroll av risker och allokering av kapital. Detta avser både att säkerställa arbetsprocessers effektivitet och att skapa bättre beräkningsverktyg för avvägningar mellan riskbegränsning och möjligheter till avkastning.

För beräkning av kapitalkrav under Solvens II kan antingen en standardformel eller en så kallad intern modell användas. Den senare ska baseras på bolagets egna risker, snarare än att gälla generellt som standardformeln. En intern modell ska godkännas av Finansinspektionen innan den får användas. I januari 2011 ansökte Länsförsäkringar Liv till Finansinspektionen om begäran av förhandsgranskning av partiell intern modell för beräkning av solvenskapitalkrav. Med detta intensifierades arbetet med regelverksanpassning av den partiella interna modellen och dess koppling till verksamhetens planering, styrning och kontroll, vilka blev centrala frågor i Länsförsäkringar Livs Solvens II-arbete under året. Därigenom ska Länsförsäkringar Liv kunna arbeta med mått på kapitalbehov som stämmer bättre med bolagets risker än vad som följer av standardformeln.

Indelning av risk

I det följande beskrivs Länsförsäkringar Livs samlade risker och hur de styrs och hanteras. Nedanstående illustration visar den indelning av risk som har beslutats inom Länsförsäkringar AB-koncernen och som tillämpas inom Länsförsäkringar Liv.

Indelning av risk i Länsförsäkringar Liv

Kvantifierbara risker

Livförsäkringsrisk

Dödsfallsrisk
Livsfallsrisk
Invaliditets- och sjukfallsrisk
Driftskostnadsrisk
Annulationsrisk
Katastrofrisk

Marknadsrisk

Ränterisk
Aktiekursrisk
Fastighetsrisk
Spreadrisk
Valutarisk
Koncentrationsrisk i placeringstillgångar

Motpartsrisk

Motpartsrisk i avgiven återförsäkring
Motpartsrisk i finansiella derivat
Annan motpartsrisk

Operativ risk

Risker som är svåra att kvantifiera

Affärsrisk

Koncentrationsrisk utom placeringstillgångarna

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

Övriga risker

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisker är de risker som uppstår i och med åtaganden att försäkra enskilda personers liv och hälsa. Livförsäkringsriskerna kan delas in i ett antal undergrupper.

Livsfallsrisk, dödsfallsrisk, invaliditets- och sjukrisk

Livsfallsrisken består i att den genomsnittliga livslängden i beståndet ökar mer än vad som antagits och dödsfallsriskerna består i att dödligheten bland de försäkrade blir högre än den antagna. Invaliditets- och sjukrisken är risken att invaliditeten och sjukligheten bland de försäkrade blir större än vad som antagits.

Driftskostnadsrisk

Utöver de rena försäkringsriskerna tillkommer bland annat driftskostnadsrisk, som är risken för att de vid beräkningen antagna kostnaderna inte täcker de faktiska kostnaderna bolaget har för att bedriva verksamheten. Länsförsäkringar Liv följer löpande upp utvecklingen av driftskostnadsantagandena i förhållande till de verkliga kostnaderna på produktnivå och på totalnivå.

Annulationsrisk

Annulationsrisk är risken att premieannullationer, återköp eller flytt blir högre än vad som förväntas. Denna risk påverkar driftskostnadsrisken i och med att förhöjda annullationer leder till lägre försäkringsintäkter och därmed också försämrade möjligheter att täcka bolagets faktiska driftskostnader.

Katastrofrisk

Katastrofrisk är en sammanfattande benämning för risken att naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter leder till kraftigt ökade försäkringsersättningar.

Ovanstående risker skulle om de inte begränsas kunna leda till att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker till för att infria Länsförsäkringar Livs garanterade åtaganden. De försäkringstekniska avsättningarna motsvarar bolagets garanterade åtaganden och beräknas per försäkringsavtal efter antaganden om dödlighet, ränta, sjuklighet, sannolikhet för tillfrisknande och driftskostnader. Dessa antaganden ska sättas enligt regelverk som

syftar till att bolaget alltid ska kunna fullfölja sina åtaganden. För tjänstepensioner ska antagandena väljas enligt akksamhetsprincipen, medan för övriga produkter gäller att antagandena vart och ett ska vara betryggande.

Livslängden i Sverige ökar successivt, vilket innebär mindre behov av avsättningar för försäkringar med övervägande dödsfallsrisk, det vill säga där man har försäkrat sig mot för tidig död. Å andra sidan medför detta ett ökande behov av avsättningar för de försäkringstagare där livsfallsrisken överväger.

Livförsäkringsriskerna begränsas genom det riskprövningsregelverk som Länsförsäkringar Liv tillämpar. Vid riskbedömningen tas hänsyn till främst kostnaden vid eventuellt försäkringsfall, den försäkrades ålder, anställningsförhållande, ekonomisk prövning och hälsotillstånd. I vissa fall kan även medicinsk hälsoprövning förekomma. Vid skadereglering sker regelmässigt kontroll av lämnade uppgifter.

Livförsäkringsriskerna begränsas även genom återförsäkring. Länsförsäkringar Liv har återförsäkrat alla liv- och sjukrisker.

Nedanstående tabell utvisar känsligheten av rimligt sannolika förändringar i några centrala aktuariella antaganden.

Antagande före återförsäkring	Förändring i antagande %	Förändring i avsättning Mkr	
		2011	2010
Dödlighet	-20%/+20%	+2 900/-2 300	+2 000/-1 600
Sjuklighet	+50%	+200	+500
Driftskostnadsprocent	+10%	+1 000	+1 200
Diskonteringsränta	-1,0%	+16 800	+15 000

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument eller en fastighet varierar på grund av förändringar i marknadspriser. I förvaltningen av Länsförsäkringar Livs tillgångar görs bedömningar av dels möjligheter till god avkastning, dels risknivå både vad gäller att skapa placeringsstrategier och för mer operativa placeringsbeslut. De huvudsakliga tillgångsklasserna i portföljförvaltningen är aktier, räntebärande värdepapper, alternativa investeringar och fastigheter.

För att ta reda på hur stor risk som kan tas i förvaltningen görs en ALM-analys. I analysen studeras livbolagets skuld till försäkringstagarna samt de tillgångar som finns. Risker och osäkerheter identifieras och konsekvenser av olika tänkbara och mer osannolika händelser testas i en riskrapport som beaktar sannolikhet för utfall av viktiga nyckeltal. Syftet är att få fram en optimal risknivå med en hög och konkurrenskraftig avkastning. Den föreslagna fördelningen presenteras i en s.k. normalportfölj. Den talar i procent om fördelningen mellan aktier och räntor samt andra typer av tillgångar som Private Equity (onoterade företag), Alternativa Investeringar och fastigheter.

En normalportfölj definieras som utgångspunkt för hur placeringarna ska fördelas på tillgångsklasser och regioner. Underlag för beslut om normalportfölj och för kortsiktiga placeringsbeslut tas fram. Analyser genomförs kontinuerligt av förväntad framtida avkastning och risk för de tillgångsklasser som kan ingå i placeringsportföljerna. Marknadsrisk i kapitalförvaltningen styrs genom beslut i Länsförsäkringar Livs styrelse om normalportfölj och i vilken utsträckning den faktiska portföljen får avvika från

normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning till dels vilken risknivå som ska gälla för placeringsverksamheten, dels vilken frihet som ges för den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen. Uppföljning sker dagligen av att portföljen håller sig inom önskad och beslutad marknadsrisk. Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser och förändringar i deras respektive volatilitet påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Derivatinstrument används i förvaltningen av placeringstillgångarna i syfte att effektivisera förvaltningen samt att nå önskad riskprofil. Nedanstående tabell åskådliggör känsligheten i marknadsrisker.

Känslighetsanalys		Inverkan på resultat före skatt	
		2011	2010
Ränterisk	1% lägre räntenivå	-248	-8 223
Aktierisk ¹⁾	10% lägre aktiekurser	-2 268	-5 160
Fastighetsrisk	10% lägre marknadsvärde	-587	-563
Kreditspreadrisk	1% ökad kreditspread	-9 664	-3 744
Valutarisk	10% svagare krona	-31	-245

1) Inklusive 10% lägre kurser på hedgefonder.

Ränterisk

I försäkringsföretagets fall utgör ränterisken den övervägande marknadsrisken. Ränterisk finns även inbyggd i försäkringsskulderna dels genom att försäkringstagarna enligt många livförsäkringsavtal är berättigade till en garanterad ränta och dels genom att de livförsäkringstekniska avsättningarna diskonteras med en aktuell marknadsränta. Ränterisk är risken att nettovärdet av tillgångar, skulder och försäkringstekniska åtaganden minskar på grund av ändrade marknadsräntor. Normalt sett är en räntenedgång ogynnsamt för Länsförsäkringar Liv, eftersom bolagets skulder ökar mer än tillgångarna. Den önskade ränterisken beskrivs och beslutas i ett önskat mål för durationen med ett rebalanseringsintervall. Derivatinstrument som exempelvis ränteswapkontrakt och swaptioner används för att hantera ränterisken. Nedanstående tabell visar exponeringen för ändrade marknadsräntor genom räntebindingstider för fastförräntade tillgångar och skulder netto:

Räntebindingstider för fastförräntade tillgångar minus skulder, netto (inkl. derivat)

2011-12-31	Mindre än				Totalt
	1 år	1-5 år	5-10 år	Mer än 10 år	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 372	24 768	9 006	26 726	61 871
Derivat	-	-3 061	10 394	19 249	26 582
Fastförräntade tillgångar minus fastförräntade skulder	1 372	21 707	19 400	45 975	88 453

2010-12-31	Mindre än				Totalt
	1 år	1-5 år	5-10 år	Mer än 10 år	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 794	21 030	5 385	3 435	31 644
Derivat	-	-9 366	-4 302	-2 247	-15 916
Fastförräntade tillgångar minus fastförräntade skulder	1 794	11 664	1 083	1 188	15 728

Aktierisk

Aktierisk är risken att värdet av tillgångar minskar på grund av fallande aktiekurser. Risken beskrivs och beslutas i en normalportfölj med exponering per region. Inom vissa valda regioner sker sedan

placering med ett flertal förvaltare, allt för att minska förvaltar-
risken på en enskild region. För de regioner/marknader som inte
blir föremål för investering via aktiva förvaltare investeras i önskat
marknadsindex.

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk är risken att tillgångarnas värde minskar på grund av
fallande fastighetspriser. Fastighetspriserna är en effekt av antagan-
den om gällande avkastningskrav samt hyresnivåer.

Kreditspreadrisk

Kreditspreadrisk är risken att tillgångarnas värde minskar på grund
av ökande differens mellan marknadsräntor på obligationer med
kreditrisk och statspapper. Motparten ska ha en kreditvärdering,
rating, som anses tillräcklig. Beslut om hur stor del av obligations-
portföljen som ska utgöras av obligationer med kreditrisk fattas
mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar.

Obligationer placerade fördelade på ratingklasser	2011	2010
AAA – svenska staten	5 629	3 612
AAA – andra statspapper än svenska statens	4 514	690
AAA – övriga	36 372	22 939
AA	3 294	2 595
A	10 365	7 630
BBB eller lägre	18 059	16 315

Valutarisk

Valutarisken är risken att nettovärdet av tillgångar, skulder och
försäkringstekniska åtaganden minskar på grund av ändrade
valutakurser. Beslut om storleken på valutaexponering fattas detta
mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar. Den totala
valutaexponeringen netto uppgick den 31 december 2011 till -0,3
(-2,4) procent av totala placeringstillgångar.

Nettoexponering i utländsk valuta

Valuta	Lokal valuta i tusentals enheter		Motvärde i Mkr	
	2011	2010	2011	2010
USD	-374 437	-1 129 710	-2 566	-7 595
EUR	-199 236	-414 771	-1 773	-3 741
GBP	-131 430	-76 965	-1 400	-810
CNY	685 476	1 758 594	747	1 794
KRW	79 781 365	203 156 207	475	1 203
Övriga valutor			4 207	6 704
Totalt			-310	-2 445

Motpartsrisk

Med motpartsrisken avses risken att motparter inte fullgör sina
åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Länsför-
säkringar Livs exponering för motpartsrisken uppstår främst genom
användning av finansiella derivat. Motpartsrisken i finansiella deri-
vat hanteras genom regler om godkänd exponering per motpart.

Storleken på tillåten exponering beror av motpartens rating.
Exponeringarna begränsas genom ISDA-avtal (nettningsavtal)
samt tillhörande avtal kring ställande av säkerheter vid vissa
uppnådda motpartsexponeringar.

Motpartsrisken i finansiella derivat fördelade på ratingkategorier

Beräknade med utgångspunkt i derivatens marknadsvärde	2011	2010
AA	186 441	523 090
A	442 145	532 408

Maximal kreditriskexponering utan hänsyn tagen till kreditförstärk-
ningar motsvarar tillgångarnas bokförda värde på balansdagen.

Operativ risk

Operativ risk är risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga
eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller
externa händelser.

Analysen av operativ risk genomförs årligen dels på bolagsnivå,
dels i den operativa verksamheten. För analyserna används en
gemensam metod och rapporteringsformat. Operativa risker identi-
fieras, konsekvenser värderas och sannolikheter bedöms. För
väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp kvartals-
vis. Riskkontrollfunktionen faciliterar analyserna och aggregerar
resultaten till respektive bolags ledningsgrupp och styrelse. Risk-
kontroll följer även upp och rapporterar genomförandet av hand-
lingsplanerna under året.

För att möta de ökande kraven i incidenthanteringen används ett
gemensamt systemstöd avsett att likrikta mätmetodiken för operativ
risk i hela koncernen. Vidare fastställs en kontinuitetsplan årligen av
företagsledningen.

Affärsrisk

Affärsriskerna omfattar risk för förluster till följd av affärsstrategier
och affärsbeslut som visar sig vara missriktade, konkurrenters
åtgärder, omvärldsförändringar och negativa rykten om bolaget,
liksom en oväntad nedgång i intäkter från exempelvis volym-
minskningar.

Affärsriskerna hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom
analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktningen av
verksamheten, dels i den årliga affärsplaneringsprocessen och då
utvecklingen på koncernens marknader så kräver. De specifika
affärsriskerna som vid var tid bedöms som viktigast följs fortlöpande
upp på ledningsnivå.

Koncentrationsrisk

Med koncentrationsrisk avses risken för förluster till följd av att
placeringstillgångar inte är väl diversifierade, att åtaganden mot
försäkringstagare inte är väl diversifierade, eller till följd av annan
riskkoncentration. Koncentrationsriskerna motverkas primärt genom

beslut om högsta tillåtna exponering per motpart i finansiella derivat och genom diversifiering av placeringstillgångar, gränsvärden för exponering per återförsäringsgivare samt fakultativ återförsäkring av försäkrade enskilt mycket stora risker.

De största motparterna per 2011-12-31 är Nordea inklusive Nordea Hypotek, SEB och Swedbank Hypotek.

I placeringstillgångarna

Koncentrationsriskerna bedöms i relation till marknadsriskerna vara små för bolaget genom den diversifiering som ges i bolagets placeringssinriktning. Att placeringarna som huvudregel ska kunna användas för skuldtäckning innebär också att risken för allt för stora enhandsengagemang hålls låg. Se även not 20 Aktier och andelar och not 21 Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

I försäkringsrörelsen

Länsförsäkringar Liv riktar sig i huvudsak till privatpersoner, anställda samt egenföretagare i små och medelstora företag. Samtliga 23 länsförsäkringsbolag förmedlar bolagets produkter och därigenom uppnås en geografisk fördelning över hela landet. Därmed har Länsförsäkringar Liv en god spridning av försäkringsrisker. Länsförsäkringar Liv har tecknat en katastrofåterförsäkring för att ytterligare begränsa riskerna. Försäkringen är tecknad så att bestämmelserna om maximalt självbehåll i de försäkringstekniska riktlinjerna med god marginal uppfylls.

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

Likviditetsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel. Detta innebär att åtagandena inte kan fullgöras utan upplåning eller avyttring av finansiellt instrument till en avsevärd merkostnad. Likviditetsrisken minimeras genom att en övervägande del av placeringarna görs i värdepapper med hög likviditet noterade på väl etablerade börser. För att ytterligare begränsa likviditetsriskerna finns det i förvaltningsavtalen beskrivet hur placeringar får ske i onoterade tillgångar. Ibland görs placeringar medvetet i mindre likvida och onoterade tillgångar för att på så sätt nå en högre avkastning. Nedanstående tabell åskådliggör diskonterat nettokassautflöde avseende försäkringstekniska avsättningar per årsintervall.

Duration, år	Andel av kassaflödet, %	
	2011	2010
0-5	22,3	14,3
5-10	18,9	15,8
10-15	16,3	16,0
15-20	14,2	16,0
20-30	18,1	24,0
30-	10,1	13,9

NOT 3 PREMIEINKOMST

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Premieinkomsten brutto före avgiven återförsäkring fördelar sig enligt följande i livförsäkringsrörelsen				
Direkt livförsäkring	6 404	6 453	6 386	6 431
Direkt sjuk- och olycksfallsförsäkring	150	151	150	151
Mottagen återförsäkring	0	120	0	120
Summa	6 554	6 724	6 536	6 702
Premieinkomst brutto för direkt livförsäkring fördelar sig på följande kategorier				
Premier för individuell livförsäkring	1 721	2 025	1 706	2 007
Grupp-försäkringspremier	4 683	4 428	4 680	4 424
Summa	6 404	6 453	6 386	6 431
Periodiska premier	4 661	5 592	4 643	5 570
Engångspremier	1 743	861	1 743	861
Summa	6 404	6 453	6 386	6 431
Premier för ej återbäringsberättigade avtal	793	875	793	875
Premier för återbäringsberättigade avtal	5 593	5 556	5 593	5 556
Premier för vilka försäkringstagaren bär risk	18	22	-	-
Summa	6 404	6 453	6 386	6 431

Samtliga premier avser försäkring i Sverige.

NOT 4 KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Hyresintäkter	442	434	100	103
Erhållna utdelningar utanför koncernen	5 089	2 797	4 351	1 881
Erhållna utdelningar från koncernföretag	-	-	22	43
Erhållna utdelningar från intresseföretag	18	67	18	67
Summa utdelningar	5 107	2 864	4 391	1 991
Ränteintäkter				
Obligationer och räntebärande värdepapper	2 201	1 389	2 186	1 385
Ränteintäkter från koncernföretag	123	92	228	128
Övriga ränteintäkter	1 448	455	1 443	454
Summa ränteintäkter	3 772	1 936	3 857	1 967
Återförda nedskrivningar				
Byggnader och mark	17	-	-	-
Aktier och andelar	-	-	27	22
Valutakursvinster, netto	328	443	328	416
Realisationsvinster, netto				
Byggnader och mark	0	0	0	0
Aktier och andelar	2 647	25	0	491
Obligationer och räntebärande värdepapper	3 186	1	3 186	1
Övriga placeringstillgångar	111	-	101	-
Summa realisationsvinster	5 944	26	3 287	492
Kapitalavkastning, intäkter	15 610	5 703	11 991	4 992

NOT 5 OREALISERADE VINSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Byggnader och mark	103	45	27	35
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	17	-	17	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	653	93	653	93
Aktier och andelar	-	1 618	-	1 618
Derivat	2 784	-	2 784	-
Övrigt	-	136	-	136
Summa	3 557	1 892	3 481	1 882

NOT 6 ÖVRIGA TEKNISKA INTÄKTER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Riskintäkter	20	389	-	-
Förvaltningsåttning	327	-	-	-
Övrigt	5	-	-	-
Summa	352	389	-	-

NOT 7 UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR FÖRE AVGIVEN ÅTERFÖRSÄKRING

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Ersättningar	-4 054	-3 903	-4 040	-3 888
Annulationer och återköp	-1 423	-817	-1 423	-817
Skaderegleringskostnader	-10	-10	-9	-8
Summa	- 5 487	-4 730	-5 472	-4 713

NOT 8 DRIFTSKOSTNADER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Funktionsindelade driftskostnader i livförsäkringsrörelsen				
Anskaffning	-927	-1 105	-516	-614
Förändring i posten förutbetalda anskaffningskostnader	-30	-10	-51	-44
Administrationskostnader	-786	-501	-630	-368
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	281	266	280	265
Summa	-1 462	-1 350	-917	-761
Varav inköp från Länsförsäkringar AB-koncernen	-482	-463	-482	-463
Totala beloppet för provisioner för direkt försäkring	-805	-878	-414	-422
Totala beloppet av utgifter för forskning och utveckling som kostnadsförts	-194	-150	-142	-110

Summan av posterna anskaffning och förändring i posten förutbetalda anskaffningskostnader utgörs av posten anskaffning nedan. Summan av posterna administrationskostnader och provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring utgörs av posten administration.

De totala kostnaderna består av följande delar

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Anskaffning	-957	-1 115	-567	-658
Skadereglering	-10	-10	-9	-8
Administration	-505	-225	-350	-103
Finansförvaltning	-121	-80	-121	-80
Fastighetsförvaltning	-28	-33	-3	-3
Summa	-1 621	-1 463	-1050	-852

Kostnaderna för anskaffning och administration redovisas i resultaträkningen under driftskostnader, kostnaderna för skadereglering redovisas under försäkringsersättningar i not 7, kostnaderna för finansförvaltningen redovisas i not 11 under kapitalförvaltningskostnader, och kostnaderna för fastighetsförvaltning redovisas som direkta kostnader för fastigheter i not 16.

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
De totala kostnaderna fördelar sig enligt nedan				
Personalkostnader m.m.	-114	-120	-114	-120
Lokalkostnader m.m.	-11	-12	-11	-12
Avskrivningar m.m.	-329	-397	-199	-223
Övrigt	-1 167	-934	-726	-497
Summa	-1 621	-1 463	-1050	-852

NOT 9 REVISIONSKOSTNADER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
KPMG AB				
Revisionsuppdrag	2	2	2	2
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdrag	4	0	4	0
Skatterådgivning	0	0	0	0
Andra uppdrag	1	-	1	-
Summa	7	2	7	2

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter. Allt annat är andra uppdrag.

NOT 10 ANSTÄLLDA, PERSONALKOSTNADER OCH LEDANDE BEFATTNINGSHAVARES ERSÄTTNINGAR

Koncernen och moderbolaget

Medelantal anställda	2011	2010
<i>Sverige</i>		
Män	34	35
Kvinnor	71	78
Totalt antal anställda	105	113

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader, Mkr

Löner och ersättningar	51	53
varav rörlig ersättning	1	0
Sociala kostnader	34	40
varav pensionskostnader	15	19
Summa	85	93

Styrelse och ledande befattningshavare, 16 (21)

Löner och ersättningar	11	10
varav lön till vd	3	3
varav rörlig ersättning till vd	–	–
varav fast lön till andra ledande befattningshavare	6	5
varav rörlig lön till andra ledande befattningshavare	–	–
Sociala kostnader	8	7
varav pensionskostnader	4	4
Summa	20	18

Totalt löner, ersättningar och sociala kostnader, Mkr

Löner och ersättningar	62	64
varav rörlig ersättning	1	0
Sociala kostnader	43	47
varav pensionskostnader	19	22
Summa	105	111

Rörlig ersättning

Rörlig ersättning kan utgå till samtliga medarbetare som inte är chefer. En grundförutsättning för utfall av rörlig ersättning är att Länsförsäkringar AB-koncernen visar positivt resultat före bokslutsdispositioner och skatt. En tredjedel av ersättningen baseras på att de gemensamma målen i Länsförsäkringar AB-koncernens affärsplan överträffas och två tredjedelar på i vilken grad de individuella målen i målkontraktet uppnås. Det maximala belopp som kan utfalla för medarbetare är 12 000 kronor per år om samtliga förutsättningar uppfylls.

Ersättningar till styrelsen

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller inte styrelsearvode.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Ersättning till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare består av grundlön och övriga förmåner. Pensionsförmåner samt övriga förmåner till verkställande direktören och andra ledande befattningshavare ingår som en del av den totala ersättningen. Med andra ledande befattningshavare avses personer som tillsammans med verkställande direktören utgör företagsledningen.

Ersättningar och övriga förmåner för ledande befattningshavare	Grundlön/ styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga ersättningar	Pensions- kostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön %	
						Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd
Moderbolaget 2011, Tkr							
Jörgen Svensson, verkställande direktör	3 401	0	0	1 568	4 969	45	-
Karl-Olof Hammarkvist, styrelsens ordförande	257	-	-	-	257	-	-
Gunnar Wetterberg, styrelsens vice ordförande	196	-	-	-	196	-	-
Sten Lundqvist, styrelseledamot	196	-	-	-	196	-	-
Ulrika Messing, styrelseledamot	196	-	-	-	196	-	-
Gunvor Engström, styrelseledamot	171	-	-	-	171	-	-
Anders Östryd, styrelseledamot	143	-	-	-	143	-	-
Karin Åkesson, styrelseledamot	173	-	-	-	173	-	-
Lennart Atteryd, styrelseledamot	197	-	-	-	197	-	-
Christina Ramberg, tidigare styrelsens vice ordförande	89	-	-	-	89	-	-
Peter Lindvall, tidigare styrelseledamot	43	-	-	-	43	-	-
Andra ledande befattningshavare (5 personer)	5 957	0	196	2 271	8 424	33	-
Totalt 2011	11 019	0	196	3 839	15 054		

Ersättningar och övriga förmåner för ledande befattningshavare	Grundlön/ styrelsearvode	Rörlig ersättning	Övriga ersättningar	Pensions- kostnad	Summa	Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön %	
						Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd
Moderbolaget 2010, Tkr							
Jörgen Svensson, verkställande direktör	3 032	0	0	1 451	4 483	45	-
Karl-Olof Hammarkvist, styrelsens ordförande	238	-	-	-	238	-	-
Christina Ramberg, styrelsens vice ordförande	231	-	-	-	231	-	-
Sten Lundqvist, styrelseledamot	188	-	-	-	188	-	-
Ulrika Messing, styrelseledamot	188	-	-	-	188	-	-
Gunvor Engström, styrelseledamot	188	-	-	-	188	-	-
Gunnar Wetterberg, styrelseledamot	188	-	-	-	188	-	-
Anders Östryd, styrelseledamot	188	-	-	-	188	-	-
Karin Åkesson, styrelseledamot	189	-	-	-	189	-	-
Peter Lindvall, styrelseledamot	188	-	-	-	188	-	-
Lennart Atteryd, styrelseledamot	100	-	-	-	100	-	-
Christer Höij, tidigare styrelseledamot	91	-	-	-	91	-	-
Andra ledande befattningshavare (6 personer)	5 419	0	2	2 100	7 521	28	-
Totalt 2010	10 428	0	2	3 551	13 981		

Pensioner

Pensionsåldern för verkställande direktören är 60 år. Pensionen mellan 60 och 65 år är avgiftsbestämd. Pensionspremien skall uppgå till 31 procent av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön avses den fasta lönen. Däröver betalar bolaget en extra pensionspremie om 120 000 kronor per år. Från 65 års ålder följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco- förbunden. För övriga ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Villkoren följer pensionsavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägningstid om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande arton månadslöner. För andra ledande befattningshavare följer uppsägningstiden gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden.

Berednings- och beslutsprocess som tillämpas ifråga om ersättningar till företagsledningen

Ersättningspolicy för Länsförsäkringar AB-koncernen reglerar berednings- och beslutsprocessen gällande ersättningar till företagsledningen.

Ersättningsutskottet bereder väsentliga ersättningsbeslut samt bereder beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av Ersättningspolicyen.

Styrelsen fattar beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för verkställande direktören.

Ersättningsutskottets sammanställning

Styrelsen ska inom sig utse minst två ledamöter att ingå i ett ersättningsutskott. Styrelsens ordförande kan vara ordförande i utskottet. Övriga ledamöter ska vara oberoende i förhållande till bolaget och bolagsledningen.

Principer för ersättning till företagsledningen

Ledande befattningshavare i Länsförsäkringar AB-koncernen ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. De totala ersättningarna ska vara i nivå med branschen. Utformning av och nivå på ersättningar ska harmonisera med bolagets värderingar, det vill säga vara rimliga, präglad av måttfullhet och väl avvägda, bidra till en god etik och organisationskultur samt präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip. Pensionslösningen ska följa villkoren i kollektivavtal mellan FAO och FTF/Sacoförbunden.

Utöver ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor, individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtliga anställda.

Antal kvinnor bland ledande befattningshavare %

Andel kvinnor	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Styrelseledamöter	6	33	36	38
Andra ledande befattningshavare	9	56	50	56

NOT 11 KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Driftskostnader byggnader och mark	-162	-177	-25	-25
Kapitalförvaltningskostnader	-96	-80	-96	-80
Räntekostnader				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-66	-88	-66	-60
Fastighetslån	-1	-1	-1	-1
Övriga räntekostnader	-299	-246	-299	-278
Summa räntekostnader	-366	-335	-366	-339
Nedskrivningar				
Övriga placeringstillgångar	-73	-95	-	-15
Aktier och andelar	-	-	-	-
Summa nedskrivningar	-73	-95	-	-15
Valutakursförluster, netto	-174	-20	-174	-23
Realisationsförluster, netto				
Byggnader och mark	-	-	-	-
Aktier och andelar	-1 046	-176	-1 046	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-2	-1 552	-1	-1 616
Summa realisationsförluster	-1 048	-1 728	-1 047	-1 616
Kapitalavkastning, kostnader	-1 919	-2 435	-1 708	- 2 098

NOT 13 SKATTER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Aktuell skattekostnad				
Avkastningsskatt på pensionsmedel	-	-	-490	-528
Inkomstskatt	-100	-142	-91	-133
Justering av skatt hänförlig till tidigare år	118	3	-3	3
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader	-124	-65	-	-
Totalt redovisad skattekostnad	-106	-204	-584	-658
<i>Uppskjutna skatteskulder hänför sig till följande:</i>				
Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	13	14	-	-
Obeskattade reserver	133	107	-	-
Summa	146	122	-	-
<i>Uppskjutna skattefordringar hänför sig till följande:</i>				
Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	7	8	-	-
Underskottsavdrag	-	99	-	-
Summa	7	107	-	-

Förändringen mellan åren av de redovisade uppskjutna skatteskulderna och skattefordringarna har redovisats som uppskjuten skattekostnad/intäkt i resultaträkningen. Avkastningsskatt redovisas i koncernen enligt IFRS i posten övriga icke-tekniska kostnader.

Tillämpade skattesatser:

Avkastningsskatt på pensionsmedel, pensionsförsäkring	15%	15%	15%	15%
Avkastningsskatt på pensionsmedel, kapitalförsäkring	27%	27%	27%	27%
Genomsnittlig statslåneränta vid beskattningen	2,76%	3,1%	2,76%	3,1%
Skattesats vid beräkning av inkomstskatt	26,3%	26,3%	26,3%	26,3%
Skattesats vid beräkning av uppskjuten skatt	26,3%	26,3%	26,3%	26,3%

NOT 14 GOODWILL

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	1 162	2 650	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-	-1 473	-	-
Ackumulerade nedskrivningar	-	-15	-	-
Avyttringar	-1 162	-	-	-
Utgående balans	-	1 162	-	-
Ingående balans	1 162	1 162	-	-
Årets avskrivningar	-	-	-	-
Avyttringar	-1 162	-	-	-
Utgående balans	-	1 162	-	-

NOT 15 ANDRA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	225	225	-	-
Årets tillkommande tillgångar	-	-	-	-
Utrangerade	-	-	-	-
Utgående balans	225	225	-	-
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	-116	-106	-	-
Årets avskrivningar	-12	-10	-	-
Utrangerade	-	-	-	-
Utgående balans	-128	-116	-	-
Ackumulerade nedskrivningar				
Ingående balans	-85	-85	-	-
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Utgående balans	-85	-85	-	-
Bokfört värde	12	24	-	-

a) Programvaror

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	169	157	-	-
Omklassificeringar	-	12	-	-
Utrangerade	-	-	-	-
Utgående balans	169	169	-	-
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	-116	-106	-	-
Årets avskrivningar	-12	-10	-	-
Utrangerade	-	-	-	-
Utgående balans	-128	-116	-	-
Ackumulerade nedskrivningar				
Ingående balans	-29	-29	-	-
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Utgående balans	-29	-29	-	-
Bokfört värde	12	24	-	-

b) Immateriella tillgångar under utveckling

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	0	12	-	-
Investeringar i form av intern utveckling	-	-	-	-
Omklassificeringar	-	-12	-	-
Nedskrivningar	-	-	-	-
Utgående balans	-	-	-	-
Bokfört värde	0	0	-	-
Summa bokfört värde	12	23	-	-

NOT 16 FÖRVALTNINGSFASTIGHETER/BYGGNADER OCH MARK
Innehav

Koncernen, Mkr	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Ytvakansgrad	Direktavkastning	Värdet förändring ¹⁾	Värdet förändring ¹⁾
Förvaltningsfastigheter värde per 2011-12-31	5 408	5 867	15,9%	5,0%	-1 383	-23,8%
Förvaltningsfastigheter värde per 2010-12-31	5 215	5 628	10,7%	4,8%	-1 340	-23,8%

Moderbolaget, Mkr	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Ytvakansgrad	Direktavkastning	Värdet förändring ¹⁾	Värdet förändring ¹⁾
Byggnader och mark värde per 2011-12-31	1 061	1 480	7,8%	5,4%	-376	-25,4%
Byggnader och mark värde per 2010-12-31	1 050	1 442	7,8%	5,8%	-361	-25,1%

¹⁾ Värdet förändring avser förändring av marknadsvärde om direktavkastningskravet höjs med två procentenheter. Ingen del av fastigheterna används i den egna rörelsen.

Periodens värdet förändring

Koncernen, Mkr	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	5 215	5 108	5 628	5 612
Förvärv	-	-	-	-
Tillkommande investering i befintlig tillgång	192	152	192	152
Försäljning	-	-45	-	-
Resultat från justeringar av verkligt värde	-	-	47	-236
Valutakursdifferenser	-	-	-	100
Utgående balans	5 408	5 215	5 867	5 628

Moderbolaget, Mkr	Anskaffningsvärde		Verkligt värde	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	1 050	1 047	1 442	1 404
Tillkommande investering i befintlig tillgång	11	3	11	3
Övriga förändringar	-	-	27	35
Utgående balans	1 061	1 050	1 480	1 442

Sammanställning av värden för koncernen

Mkr	Taxeringsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde
Moderbolaget	928	1 480	1 061
Dotterbolag	1 910	4 387	4 347
Totalt för koncernen	2 838	5 867	5 408

Koncernens fastigheter har i likhet med tidigare år värderats externt av oberoende värderingsföretag. Värderingarna görs både med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. På grund av det exceptionella konjunkturläget som rått under året har inte de finansiella marknaderna eller marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt vilket medfört få transaktioner och att ortspriser inte varit tillgängliga i normal utsträckning utan en större vikt har lagts vid kassaflödesmetoden.

Påverkan på periodens resultat

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Hysesintäkter	429	434	100	103
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden (drift- och underhållskostnader, fastighetsskatt och tomträttsavgifter)	-148	-177	-23	-25

Ovanstående resultatposter ingår i resultatraderna Kapitalavkastning, intäkter och Kapitalavkastning, kostnader.

NOT 17 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Företagets namn	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier/andelar	Kapitalandel, %	Eget kapital 2011	Resultat 2011	Bokfört värde
HWH Katsan KB*	969671-2042	Stockholm	100	100	56	5	85
Länsförsäkringar Komplement AB	556660-1257	Stockholm	1 000	100	0	0	0
Fastighets KB Automobilpalatset	969680-4195	Stockholm	1 000	100	154	9	232
KB Plutonia*	969645-2060	Stockholm	100	100	16	15	1
KB Hålstenen 2*	916618-1330	Stockholm	100	100	21	15	194
KB Cirkusängen	969715-5902	Stockholm	0	99,9%	-2	-2	-1
Fastighets AB Sprängaren 8	556678-4012	Stockholm	1 000	100	8	2	63
Fastigheten Dykarhuset AB	556678-4004	Stockholm	1 000	100	17	5	58
Fastighets AB Apelsinen 5	556678-4038	Stockholm	1 000	100	5	5	83
Fastighets AB Storsundet	556740-2390	Stockholm	1 000	100	40	14	50
Fastighets AB Solnaaprikosen 3*	556657-8265	Stockholm	-	100	-	-	-
Fastighets AB Solnasmlutronet 2*	556657-8299	Stockholm	-	100	-	-	-
Fastighets AB Cirkusstenen*	556612-1306	Stockholm	-	100	-	-	-
Totalt 31 december 2011					315	67	765
Totalt 31 december 2010					1 348	175	5 785

* Indirekt ägda dotterbolag

Samtliga aktier och andelar är onoterade.

Anskaffningsvärde Mkr	Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	6 018	5 773
Tillkommande och avgående tillgångar	-5 495	245
Utgående balans	523	6 018
Akkumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	-233	-198
Återförda nedskrivningar sen tidigare år	475	-35
Utgående balans	242	-233
Summa bokfört värde	765	5 785
Verkligt värde	1 044	7 721

NOT 18 RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER EMITTERADE AV KONCERNFÖRETAG OCH LÅN TILL KONCERNFÖRETAG

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Noterade obligationer emitterade av Länsförsäkringar Hypotek	2 815	2 492	2 815	2 492
Noterade obligationer emmitterade av Länsförsäkringar Bank	558	-	558	-
Reversfordringar på svenska koncernföretag	-	-	3 504	3 904
Tidsbundna förlagsbevis till svenska koncernföretag (Länsförsäkringar Bank)	492	-	492	-
Lån till koncernföretag (Länsförsäkringar AB koncernen)	1 097	-	1 097	-
Summa verkligt värde	4 962	2 492	8 466	6 396
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	2 448	2 314	6 352	6 061
Årets inköp, försäljningar och överföringar	2 203	134	2 053	291
Anskaffningsvärde	4 650	2 448	8 405	6 352
Akkumulerade nedskrivningar				
Ingående balans	-	-	-	-155
Årets nedskrivningar	-	-	-	155
Akkumulerade nedskrivningar	-	-	-	0
Summa anskaffningsvärde	4 650	2 448	8 405	6 352

NOT 19 AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Företagets namn	Organisationsnummer	Säte	Antal aktier/andelar	Kapitalandel, %	Eget kapital 2011	Resultat 2011	Koncernens Bokförda värde	Moderbolagets Bokförda värde
Kista Kvadrat KB	556678-4715	Stockholm	499	49,9	0	0	0	0
Skalholt KB	916511-5057	Stockholm	499	49,9	75	36	338	300
Totalt 31 december 2011					75	36	338	300
Totalt 31 december 2010					88	31	341	313

Samtliga aktier och andelar är onoterade.

Sammanlagda belopp för intresseföretag	Intäkter	Resultat	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Verkligt värde
Koncernen och moderbolaget 2011-12-31	32	36	77	2	75	338
Koncernen och moderbolaget 2010-12-31	31	31	97	10	88	341

Anskaffningsvärde Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	341	2 499	313	1 907
Tillkommande och avgående tillgångar	-3	-2 158	-13	-1 594
Utgående balans	338	341	300	313

NOT 20 AKTIER OCH ANDELAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Noterade aktier och andelar	6 044	18 873	6 044	18 858
Onoterade aktier och andelar	12 856	17 806	12 856	17 806
Summa	18 900	36 679	18 900	36 664
Anskaffningsvärde	12 791	28 673	12 791	28 658

NOT 21 OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Emittent				
Svenska staten	5 629	3 612	5 629	3 612
Svenska bostadsinstitut	28 971	15 761	28 971	15 761
Övriga svenska emittenter	3 340	5 594	3 340	5 561
Utländska stater	4 514	690	4 514	690
Övriga utländska emittenter	36 837	31 297	36 837	31 297
Summa	79 291	56 954	79 291	56 921
Upplupet anskaffningsvärde	76 118	55 987	76 118	55 955
Marknadsstatus				
Noterade värdepapper	78 692	56 387	78 692	56 354
Onoterade värdepapper	599	567	599	567
Summa	79 291	56 954	79 291	56 921
Värdepapperens bokförda värden jämfört med nominellt belopp				
Bokfört värde	79 291	56 954	79 291	56 921
Nominellt belopp	-75 852	-55 619	-75 852	-55 586
Summa	3 439	1 335	3 439	1 335
Summa överskridande belopp	3 788	1 446	3 788	1 446
Summa underskridande belopp	-349	-111	-349	-111
Summa	3 439	1 335	3 439	1 335

NOT 22 DERIVAT**Koncernen och moderbolaget**

Mkr	Verkliga värden		Nominellt belopp	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll				
Aktierelaterade	503	–	6	1
Valutarelaterade	1 103	94	74 186	11 174
Ränterelaterade	1 545	1 956	–	129 163
Övriga	1 412	824	66 395	141 376
Summa	4 563	2 874	140 587	281 714
Anskaffningsvärden	3 372	1 821		
Derivatinstrument med negativa värden				
Aktierelaterade	218	2	5	0
Valutarelaterade	1 255	1	74 232	5 580
Ränterelaterade	25	939	26 588	128 102
Övriga	620	2 464	66 401	143 876
Summa	2 118	3 406	167 226	277 558
Anskaffningsvärden	1 244	1 101		

NOT 23 TILLGÅNGAR FÖR VILLKORAD ÅTERBÄRING

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	174	119	174	119
Överföring villkorad återbäring	4 020	–	4 020	–
Värdeförändring enligt resultaträkningen	–191	56	–191	56
Utgående balans	4 003	174	4 003	174

NOT 24 FONDFÖRSÄKRINGSTILLGÅNGAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Aktiebaserade fonder	–	49 132	–	–
Räntebaserade fonder	–	4 900	–	–
Summa	–	54 032	–	–
Anskaffningsvärden	–	50 371	–	–

NOT 25 ÖVRIGA FORDRINGAR

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Fordringar på Länsförsäkringar-koncernen	154	76	154	76
Övriga fordringar	1 341	2 825	1 281	2 664
Summa	1 495	2 901	1 435	2 740

NOT 26 FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Försäkringsavtal				
Ingående balans	615	659	615	659
Under året aktiverade kostnader	148	179	148	179
Årets avskrivningar enligt plan	–199	–223	–199	–223
Utgående balans	564	615	564	615
Finansiella avtal				
Ingående balans	876	842	–	–
Under året aktiverade kostnader	151	208	–	–
Årets avskrivningar enligt plan	–130	–174	–	–
Avyttring	–897	–	–	–
Utgående balans	–	876	–	–
Summa utgående balans	564	1 491	564	615

NOT 27 AKTIEKAPITAL

	Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31
Antal emitterade och betalda aktier	8 000	8 000
Kvotvärde per aktie, kronor	1 000	1 000
Antal utestående aktier	8 000	8 000

Bolaget kan enligt gällande bolagsordning inte lämna någon utdelning. Förändringar i eget kapital jämfört med föregående års balansräkning redovisas i rapport över förändringar i eget kapital.

NOT 28 LIVFÖRSÄKRINGSAVSÄTTNING

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	81 700	80 988	81 700	80 988
Inbetalningar	5 572	5 530	5 572	5 530
Utbetalningar	-5 009	-4 137	-5 009	-4 137
Kostnadsuttag	-924	-933	-924	-933
Kapitalavkastning tillförd livförsäkringsavsättning	1 474	661	1 474	661
Förändring i avsättning på grund av ändrat ränteantagande	25 112	2 474	25 112	2 474
Dödlighetsresultat	-58	-12	-58	-12
Avkastningsskatt	-369	-372	-369	-372
Andra förändringar	-2 926	-2 499	-3 367	-2 499
Utgående balans	104 572	81 700	104 572	81 700

NOT 29 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

Koncernen Mkr	Fastställda skador	Icke Fastställda skador	Avsättning för skadeliv och sjukräntor	Totalt	
				2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	72	110	2 227	2 409	2 832
Överlåtna bestånd	-	-	-	-	-131
Avyttring	-11	-2	-46	-59	-
Övrig förändring	-9	144	-145	-10	-292
Utgående balans	52	252	2 036	2 340	2 409
Moderbolaget					
Mkr					
Ingående balans	60	108	2 177	2 345	2 752
Överlåtna bestånd	-	-	-	-	-131
Övrig förändring	-8	144	-141	-5	-276
Utgående balans	52	252	2 036	2 340	2 345

NOT 30 FONDFÖRSÄKRINGSÅTAGANDE

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Ingående balans	54 034	45 952	-	-
Inbetalningar	5 381	6 345	-	-
Annulationer och återköp	-550	-594	-	-
Utbetalningar	-766	-847	-	-
Kostnadsuttag	-352	-401	-	-
Värdeförändring	-5 748	3 789	-	-
Avkastningsskatt	-235	-225	-	-
Andra förändringar	14	15	-	-
Avyttring	-51 778	-	-	-
Utgående balans	-	54 034	-	-

NOT 31 PENSIONER**Koncernen**

	2011-12-31	2010-12-31
Avsättning för pensioner under utbetalning	24	28
Avsättning för förtida uttag enligt pensionsavtal	9	12
	33	40

Förmånsbestämda pensionsplaner

Inom koncernen finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålles ca 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Avsättningen är aktuariellt beräknad enligt de försäkringstekniska riktlinjer och beräkningsgrunder som tillämpas för individuellt utfärdad livförsäkring. Beräkningarna utgår från en sammanställning avseende ålder och årlig pension beräknad som ett genomsnitt per åldersgrupp. En sannolikhetsbedömning har gjorts att 20 procent kommer att utnyttja möjligheten till förtida uttag.

Utöver denna plan finns ett antal mindre planer som nästan enbart omfattar anställda som redan uppnått pensionsåldern. Dessa planer omfattar ålderspension samt i en del fall även efterlevandepension. Pensionsbeloppen utgår i förhållande till slutlönen vid pensioneringen och är i de allra flesta fallen livsvariga.

I de fall uppräkning av pensionen är avtalad följer koncernen de normer som Försäkringsbranschens Pensionskassa tillämpar.

	2011-12-31	2010-12-31
Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förpliktelser	1	1
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	-1	-1
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	28	28
Nuvärdet av nettoförpliktelser	27	28
Oredovisade ackumulerade aktuariella vinster (+) och förluster (-)	-1	4
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i balansräkningen	27	32
Avsättning särskild löneskatt	6	8

Nettobeloppet redovisas i följande poster i balansräkningen:

Övriga avsättningar	33	40
	33	40

Förändring av nettoskulden som redovisas i balansräkningen

Ingående skuld den 1 januari	32	45
Årets pensionskostnad enligt specifikation nedan	3	-6
Reglering	-9	-7
Utgående nettoskuld den 31 december enligt balansräkningen	27	32

Förändringar av nuvärdet totalt för förmånsbestämda planer

Förpliktelse för förmånsbestämda planer den 1 januari	29	31
Räntekostnad	1	0
Minskning av förpliktelsen till följd av reglering	-1	-1
Utbetalda ersättningar	-4	-4
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	3	2
Förpliktelse totalt för förmånsbestämda planer den 31 december	29	29

Förändring av förvaltningstillgångarnas värde

Förvaltningstillgångarnas verkliga värde den 1 januari	1	1
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde den 31 december	1	1

Förvaltningstillgångarnas sammansättning

Kassa och bank	1	1
Summa	1	1

Kostnad redovisad i resultaträkningen

Räntekostnad	1	0
Effekter av reduceringar och regleringar	4	2
Amortering av aktuariella vinster/förluster	-1	-9
Summa nettokostnad i resultaträkningen	3	-6

Kostnaden redovisas i följande rader i resultaträkningen

Personalkostnader	3	-6
-------------------	---	----

Väsentliga beräkningsantaganden per den 31 december

Diskonteringsränta	1,1%	2,7%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	3,0%	3,0%
Förväntad löneökningstakt	3,0%	3,0%
Andel som bedöms att frivilligt gå i pension vid 62 års ålder	20,0%	20,0%

Historisk information

	2011	2010
Nuvärde av förmånsbestämd förpliktelse	29	29
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	-1	-1
Överskott/Underskott i planen	27	28
Erfarenhetsbaserad justering avseende de förmånsbestämda förpliktelserna	-3	-2

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter.

Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

Här redovisas främst avgifter till försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS19 att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningsstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner.

För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 IAS19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Kostnader för avgiftsbestämda planer

Mkr	2011	2010
Kostnader för avgiftsbestämda planer	13	13

Moderbolaget

Förmånsbestämda pensionsplaner

Inom Länsförsäkringar Liv finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålles ca 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Utöver denna plan finns ett antal mindre planer som nästan enbart omfattar anställda som redan uppnått pensionsåldern. Dessa planer omfattar ålderspension samt i en del fall även efterlevandepension.

Pensionsbeloppen utgår i förhållande till slutlönen vid pensioneringen och är i de allra flesta fallen livsvariga.

I de fall uppräknade av pensionen är avtalad följer koncernen de normer som Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) tillämpar.

Mkr	2011-12-31	2010-12-31
-----	------------	------------

Pensionsförpliktelser

Övriga avsättningar	6	7
Avsatt till pensioner	21	25
Summa	27	32
Av pensionsförpliktelserna omfattas endast följande belopp av Tryggandelagen	20	24

Årets förändring av kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi för vilka det inte finns några avskiljda tillgångar:

Ingående kapitalvärde den 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelsen	30	32
Kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	-2	3
Räntekostnad	1	0
Utbetalda pensioner	-4	-5
Kapitalvärdet per den 31 december	25	30

Årets förändring av kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi vilka helt eller delvis täcks av särskilt avskiljda tillgångar:

Ingående kapitalvärde den 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelsen	2	2
Kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	0	0
Räntekostnad	0	0
Utbetalda pensioner	0	0
Kapitalvärdet per den 31 december	2	2

Årets förändring av det totala kapitalvärdet av förpliktelser i egen regi:

Ingående kapitalvärde den 1 januari enligt svenska principer för beräkning av pensionsförpliktelsen	32	34
Kostnad exklusive räntekostnad som belastat resultatet	-2	3
Räntekostnad	1	1
Utbetalda pensioner	-4	-5
Kapitalvärdet per den 31 december	27	32

Verkligt värde avseende särskilt avskiljda tillgångar

Verkligt värde per den 1 januari	1	2
Avkastning på särskilt avskiljda tillgångar	0	0
Betalningar till och från pensionsstiftelserna	0	-1
Överskott i särskilt avskiljda tillgångar	0	0
(Verkligt värde av särskilt avskiljda tillgångar till den del detta ej påverkat företagets redovisning)	0	0
Verkligt värde per den 31 december	1	1
Belopp som redovisas under ansvarsförbindelser	-1	-1
Netto pensionsförpliktelser per den 31 december	26	31

Kostnader avseende pensioner:

Pensionering i egen regi

Kostnad exklusive räntekostnad	3	3
Räntekostnad	-1	1
Avkastning på särskilt avskiljda tillgångar		0
Kostnad för pensionering i egen regi	2	4
Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskiljda tillgångar	0	0
Redovisad nettokostnad hänförlig till pensioner	2	4

Verkligt värde av särskilt avskiljda tillgångar:

Egetkapitalinstrument	0	0
Andra tillgångar	2	2
Skulder	-1	-1
Summa	1	1

NOT 31 PENSIONER, forts.Mkr 2011-12-31 2010-12-31**Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser:**

Diskonteringsränta	1,8–2,3%	1,8–2,3%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	3,0%	3,0%
Förväntad löneökningstakt	3,0%	3,0%
Andel som bedöms att frivilligt gå i pension vid 62 års ålder	20,0%	20,0%

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter.

Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period när de anställda utfört de tjänster som avgiften avser.

Här redovisas främst avgifter till försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS19 att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner.

För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 IAS19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planen och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Kostnader för avgiftsbestämda planer

Mkr	2011	2010
Kostnader för avgiftsbestämda planer	13	13

NOT 32 ÖVRIGA SKULDER

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Skulder till koncernföretag	–	–	394	1 136
Skulder till Länsförsäkringar AB-koncernen	116	63	116	63
Övriga skulder	3 499	1 445	3 437	1 255
Summa	3 615	1 508	3 947	2 454

NOT 33 POSTER INOM LINJEN

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
För egna skulder ställda säkerheter				
<i>Redovisat värde för finansiella tillgångar som lämnats som säkerhet för försäkringstekniska avsättningar:</i>				
Obligationer	92 268	66 415	92 268	65 986
Aktier och andelar	19 391	25 845	19 391	25 845
Fastighetsrelaterade tillgångar	5 217	4 893	5 217	4 893
Övriga tillgångar	1 508	5 499	1 508	5 499
Summa	118 384	102 652	118 384	102 223

Summan ovan utgörs av registerförda tillgångar enligt 6 kap 30§ försäkringsrörelselagen.

Den försäkringstekniska skulden vilken svarar mot registerförda tillgångar uppgår till	118 384	102 652	118 384	102 223
--	---------	---------	---------	---------

Övriga ställda panter

Andras panträtt i egna fastigheter	14	14	14	14
Övriga ställda panter	7	6	7	6
Summa	21	20	21	20

I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har företaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är skuldtäckta enligt försäkringsrörelselagen.

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Ansvarsförbindelser				
Ansvarsförbindelser till intresseföretag	–	–	–	–
Förtida uttag vid 62 års ålder enligt pensionsavtalet, 80 procent	21	27	21	27
Pensionsåtaganden överstigande pensionsstiftelsens förmögenhet	0	1	0	1
Summa	21	28	21	28
Åtaganden				
Återstående belopp att investera i placeringstillgångar	3 250	5 486	3 250	5 486

NOT 34 TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER VÄRDERINGSKATEGORI
Koncernen 2011-12-31

Tillgångar	Lånefordringar och kundfordringar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa	Verkligt värde (Finansiella tillgångar)
		Finansiella tillgångar värderade enligt Fair Value Option	Innehav för handelsändamål	Icke finansiella tillgångar		
Andra immateriella tillgångar	–	–	–	12	12	
Förvaltningsfastigheter	–	–	–	5 867	5 867	
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	–	4 962	–	–	4 962	4 962
Aktier och andelar i intresseföretag	–	–	–	338	338	
Aktier och andelar	–	18 900	–	–	18 900	18 900
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	79 291	–	–	79 291	79 291
Derivat	–	–	4 563	–	4 563	4 563
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	–	3 985	18	–	4 003	4 003
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	–	–	–	597	597	
Övriga fordringar	1 217	79	–	206	1 502	1 296
Kassa och bank	7 279	–	–	–	7 279	7 279
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1	1 036	–	654	1 691	1 037
Summa tillgångar	8 497	108 253	4 581	7 674	129 003	

Skulder	Övriga finansiella skulder	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa	Verkligt värde (Finansiella skulder)
		Finansiella skulder värderade enligt Fair Value Option	Innehav för handelsändamål	Icke finansiella skulder		
Försäkringstekniska avsättningar	–	–	–	106 913	106 913	
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	–	–	–	4 003	4 003	
Övriga avsättningar	–	–	–	178	178	
Depåer från återförsäkrare	–	–	–	597	597	
Skulder till kreditinstitut	12	–	–	–	12	12
Derivat	–	–	2 118	–	2 118	2 118
Övriga skulder	3 027	–	–	588	3 615	3 027
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	173	–	–	543	716	173
Summa skulder	3 212	–	2 118	112 822	118 152	

Koncernen 2010-12-31

Tillgångar	Lånefordringar och kundfordringar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa	Verkligt värde (Finansiella tillgångar)
		Finansiella tillgångar värderade enligt Fair Value Option	Innehav för handelsändamål	Icke finansiella tillgångar		
Goodwill	–	–	–	1 162	1 162	
Andra immateriella tillgångar	–	–	–	24	24	
Förvaltningsfastigheter	–	–	–	5 628	5 628	
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag	–	2 492	–	–	2 492	2 492
Aktier och andelar i intresseföretag	–	–	–	341	341	
Aktier och andelar	–	36 679	–	–	36 679	36 679
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	–	56 954	–	–	56 954	56 954
Lån med säkerhet i fast egendom	–	–	–	–	–	
Övriga lån	–	–	–	–	–	
Derivat	–	–	2 874	–	2 874	2 874
Övriga finansiella placeringstillgångar	–	904	–	–	904	904
Depåer hos företaget som avgivit återförsäkring	–	–	–	–	–	
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	–	54 206	–	–	54 206	54 206
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	–	–	–	663	663	
Övriga fordringar	838	6	–	2 164	3 008	
Kassa och bank	7 336	–	–	–	7 336	7 336
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	–	651	–	1 507	2 158	
Summa tillgångar	8 174	151 892	2 874	11 489	174 429	

Skulder	Övriga finansiella skulder	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa	Verkligt värde (Finansiella skulder)
		Finansiella skulder värderade enligt Fair Value Option	Innehav för handelsändamål	Icke finansiella skulder		
Försäkringstekniska avsättningar	-	-	-	84 109	84 109	
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	-	54 206	-	-	54 206	54 206
Övriga avsättningar	-	-	-	380	380	
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	663	663	
Skulder till kreditinstitut	13	-	-	-	13	13
Derivat	-	-	3 406	-	3 406	3 406
Övriga skulder	1 007	-	-	501	1508	1 007
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	168	-	-	368	537	168
Summa skulder	1 189	54 206	3 406	86 021	144 822	

Moderbolaget 2011-12-31

Tillgångar	Lånefordringar och kundfordringar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa	Verkligt värde (Finansiella tillgångar)
		Finansiella tillgångar värderade enligt Fair Value Option	Innehav för handelsändamål	Icke finansiella tillgångar		
Byggnader och mark	-	-	-	1 480	1 480	
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	-	765	765	
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	-	8 466	-	-	8 466	8 466
Aktier och andelar i intresseföretag	-	-	-	300	300	
Aktier och andelar	-	18 900	-	-	18 900	18 900
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	79 291	-	-	79 291	79 921
Derivat	-	-	4 563	-	4 563	4 563
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk	-	3 985	18	-	4 003	4 003
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	-	-	-	597	597	
Övriga fordringar	1 217	-	-	139	1 435	1 223
Kassa och bank	7 279	-	-	-	7 279	7 279
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1	1 115	-	565	1 681	1 115
Summa tillgångar	8 497	111 757	4 581	3 925	128 760	

Skulder	Övriga finansiella skulder	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa	Verkligt värde (Finansiella skulder)
		Finansiella skulder värderade enligt Fair Value Option	Innehav för handelsändamål	Icke finansiella skulder		
Försäkringstekniska avsättningar	-	-	-	106 913	106 913	
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	-	-	-	4 003	4 003	
Övriga avsättningar	-	-	-	25	25	
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	597	597	
Skulder till kreditinstitut	12	-	-	-	12	12
Derivat	-	-	2 118	-	2 118	2 118
Övriga skulder	3 027	-	-	919	3 946	3 027
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	173	-	-	475	648	173
Summa skulder	3 212	-	2 118	112 932	118 262	

NOT 34 TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER VÄRDERINGSKATEGORI, forts.

Moderbolaget 2010-12-31

Tillgångar	Lånefordringar och kundfordringar	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa	Verkligt värde (Finansiella tillgångar)
		Finansiella tillgångar värderade enligt Fair Value Option	Innehav för handelsändamål	Icke finansiella tillgångar		
Byggnader och mark	-	-	-	1 442	1 442	
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	-	5 785	5 785	
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	-	6 396	-	-	6 396	6 396
Aktier och andelar i intresseföretag	-	-	-	313	313	
Aktier och andelar	-	36 664	-	-	36 664	36 664
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	56 921	-	-	56 921	56 921
Derivat	-	-	2 874	-	2 874	2 874
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	904	-	-	904	904
Placeringstillgångar för vilka livförsäringstagaren bär risk	-	174	-	-	174	174
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	-	-	-	656	656	
Övriga fordringar	-	6	-	2 734	2 740	6
Kassa och bank	7 322	-	-	-	7 322	7 322
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1	651	-	602	1 254	651
Summa tillgångar	7 323	101 716	2 874	11 532	123 445	

Skulder	Övriga finansiella skulder	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen			Summa	Verkligt värde (Finansiella skulder)
		Finansiella skulder värderade enligt Fair Value Option	Innehav för handelsändamål	Icke finansiella skulder		
Försäkringstekniska avsättningar	-	-	-	84 045	84 045	
Avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisken	-	-	-	174	174	
Övriga avsättningar	-	-	-	130	130	
Depåer från återförsäkrare	-	-	-	656	656	
Skulder till kreditinstitut	13	-	-	-	13	13
Derivat	-	-	3 406	-	3 406	3 406
Övriga skulder	1 007	-	-	1 397	2 404	1 007
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	169	-	-	298	467	169
Summa skulder	1 189	-	3 406	86 526	91 295	

NOT 34 TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER VÄRDERINGSKATEGORI, forts.

Bestämning av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

Nivå 1 – värdering till noterade kurser på en aktiv marknad

Nivå 2 – beräknade värden som bygger på observerbara marknadsnoteringar

Nivå 3 – större enskilda onoterade investeringar värderas av oberoende extern part eller i enlighet med utveckling för relevant jämförelseindex. Till största del görs värdering utifrån kassaflödesberäkningar. Mindre innehav värderas till eget kapital per aktie utifrån senaste bolagsrapport. Avlistade bolag på obestånd värderas till noll, om annan notering inte kan hittas. För innehav i private equityfonder erhålls värderingsunderlag kvartalsvis från respektive fond, värderingen följer riktlinjer från European Private Equity och Venture Capital Association. Värderingsintygen vidimeras årligen av respektive fonds revisor.

Koncernen

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
	Instrument med publicerade prisnoteringar	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata	
2011-12-31				
Tillgångar				
Aktier och andelar	6 044	5	12 851	18 900
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	82 557	1 095	598	84 252
Derivat	–	4 563	–	4 563
Tillgångar för villkorad återbäring	3 984	18	–	4 003
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 115	1	–	1 116
Skulder				
Derivat	25	2 093	–	2 118

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
	Instrument med publicerade prisnoteringar	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata	
2010-12-31				
Tillgångar				
Aktier och andelar	22 369	5	14 305	36 679
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	58 878	–	567	59 445
Derivat	7	2 867	–	2 874
Fondförsäkringstillgångar	54 032	–	–	54 032
Tillgångar för villkorad återbäring	174	–	–	174
Övriga finansiella placeringstillgångar	904	–	–	904
Övriga fordringar	6	–	–	6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	651	–	–	651
Skulder				
Fondförsäkringsåtaganden	–	54 034	–	54 034
Derivat	2	3 404	–	3 406

Moderbolaget

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
	Instrument med publicerade prisnoteringar	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata	
2011-12-31				
Tillgångar				
Aktier och andelar	6 044	5	12 851	18 900
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	82 557	4 601	598	87 756
Derivat	–	4 563	–	4 563
Tillgångar för villkorad återbäring	3 985	18	–	4 003
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 115	1	–	1 116
Skulder				
Derivat	25	2 093	–	2 118

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
	Instrument med publicerade prisnoteringar	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata	
2010-12-31				
Tillgångar				
Aktier och andelar	22 355	5	14 305	36 664
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	58 845	3 904	567	63 317
Derivat	7	2 867	–	2 874
Övriga finansiella placeringstillgångar	904	–	–	904
Tillgångar för villkorad återbäring	174	–	–	174
Övriga fordringar	6	–	–	6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	651	–	–	651
Skulder				
Derivat	2	3 404	–	3 406

Finansiella instrument värderade till verkligt värde enligt värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar värderade enligt Fair Value Option

Koncernen och moderbolaget

Ingående balans 2011-01-01	14 872
Totalt redovisade vinster och förluster:	
– redovisat i årets resultat, Aktier och andelar	–1 456
– redovisat i årets resultat, Obligationer och andra räntebärande värdepapper	32
Anskaffningsvärde förvärv	2
Förflyttning in till nivå 3	–
Utgående balans 2011-12-31	13 450

NOT 35 KAPITALAVKASTNING, NETTO, PER VÄRDERINGSKATEGORI

	Koncernen		Moderbolaget	
	2011-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2010-12-31
Vinst/förlust uppdelat per värderingskategori				
Derivatillgångar avsedda för riskhantering, ej säkringsredovisning	5 477	-3 709	5 477	-3 709
Övriga finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen	-851	10 350	2 197	7 207
Övriga finansiella skulder	-1	-5	-1	-1
Lånefordringar och kundfordringar	39	-38	39	-10
Poster som ej fördelats på kategori				
Valutakursresultat	40	418	40	393
Nedskrivningar av aktier och andelar	-	-	27	22
Kapitalförvaltningskostnader	-100	-80	-100	-80
Icke finansiella poster som ingår i kapitalavkastning netto	171	662	97	563
Summa kapitalavkastning netto	4 775	7 598	7 776	4 385

NOT 36 ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER

Mkr	Koncernen 2011		Koncernen 2010		Moderbolaget 2011		Moderbolaget 2010	
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Högst 1 år	Längre än 1 år	Högst 1 år	Längre än 1 år	Högst 1 år	Längre än 1 år
Tillgångar								
Goodwill	-	-	-	1 162	-	-	-	-
Andra immateriella tillgångar	12	-	8	16	-	-	-	-
Förvaltningsfastigheter/Byggnader och mark	-	5 867	-	5 628	-	1 480	-	1 442
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	-	-	-	765	-	5 785
Räntebärande värdepapper emitterade av koncernföretag och lån till koncernföretag	4 860	102	-	2 492	4 860	3 606	-	6 396
Aktier och andelar i intresseföretag	-	338	-	341	-	300	-	313
Aktier och andelar	-	18 900	15	36 664	-	18 900	-	36 664
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 384	77 907	1 812	55 142	1 384	77 907	1 812	55 109
Derivat	1 625	2 938	2 455	419	1 625	2 938	2 455	419
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	-	904	-	-	-	904
Depåer hos företaget som avgivit återförsäkring	-	-	-	-	-	-	-	-
Tillgångar för villkorad återbäring	36	3 967	-	174	36	3 967	-	174
Fondförsäkringstillgångar	-	-	1 986	52 046	-	-	-	-
Avsättning för oreglerade skador	75	522	64	599	75	522	63	593
Uppskjutna skattefordringar	-	7	-	106	-	-	-	-
Övriga fordringar	1 495	-	2 902	-	1 435	-	2 740	-
Kassa och bank	7 279	-	7 336	-	7 279	-	7 322	-
Upplupna ränte- och hyresintäkter	1 036	-	589	-	1 036	-	589	-
Förutbetalda anskaffningskostnader	159	405	301	1 190	159	405	171	444
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	91	-	78	-	80	-	51	-
	18 050	110 953	17 546	156 883	17 970	110 790	15 203	108 243
Skulder								
Livförsäkringsavsättning	5 426	99 146	4 125	77 575	5 426	99 146	4 125	77 575
Avsättning för oreglerade skador	400	1 940	439	1 970	400	1 940	430	1 915
Villkorad återbäring	36	3 967	-	174	36	3 967	-	174
Fondförsäkringsåtaganden	-	-	1 936	52 098	-	-	-	-
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	7	26	4	36	5	20	4	26
Uppskjutna skatteskulder	-	133	-	100	-	-	-	-
Aktuella skatteskulder	13	-	240	-	-	-	100	-
Depåer från återförsäkrare	75	522	64	599	75	522	63	593
Skulder till kreditinstitut	-	12	-	13	-	12	-	13
Derivat	1 498	620	941	2 465	1 498	620	941	2 465
Övriga skulder	3 475	140	1 508	-	3 807	140	2 454	-
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	716	-	537	-	648	-	467	-
	11 646	106 506	9 794	135 030	11 895	106 367	8 584	82 761

NOT 37 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OM KASSAFLÖDEN

Mkr	Koncernen		Moderbolaget	
	2011	2010	2011	2010
Ränteinbetalningar	1 731	1 731	1 760	1 760
Ränteutbetalningar	366	335	366	339
Erhållna utdelningar	5 106	2 864	4 369	1 948

Såväl räntebetalningar som utdelningar redovisas i den löpande verksamheten.

Av de likvida medlen föreligger restriktioner i förfoganderätten avseende bankkonton som pantsatts som säkerhetsreserv för ränte- och aktiefutures

Specifikation av poster som inte ingår i kassaflödet:

Förändringar av försäkringstekniska avsättningar	20 489	8 602	22 945	481
Värdeförändring och resultat av placeringstillgångar	-2 275	-59	274	-823
Värdeförändringar i placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär risk	6 538	-2 873	-137	56
Realisationsresultat avyttring dotterföretag	-2 643	-	-	-
Övrigt	939	-130	151	204
Summa	23 048	5 539	23 233	-82

NOT 38 UPPLYSNINGAR OM TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE MED MERA**Organisation**

Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB som i sin tur ägs av 23 kundägda länsförsäkringsbolag och 14 socken- och häradbolag.

Gemensam verksamhet bedrivs i Länsförsäkringar AB-koncernen som bland annat tillhandahåller service till Länsförsäkringar Liv. Detta avser bland annat utveckling, underhåll, tjänster såsom ekonomi, juridik, riskkontroll, compliance, säkerhet, personal, kommunikation samt drift, förvaltning och utveckling av gemensamma IT-system. Organisationen innebär att det förekommer ett stort antal löpande transaktioner och enstaka transaktioner av engångskaraktär mellan bolag inom länsförsäkringsgruppen.

Närstående juridiska personer och närståendekretsen

Verksamheten i Länsförsäkringar Liv bedrivs enligt ömsidesiga principer. Detta innebär att någon vinstutdelning inte får ske till aktieägarna.

Som närstående juridiska personer definieras samtliga bolag inom Länsförsäkringar AB-koncernen samt länsförsäkringsbolagen och socken- och häradbolagen. Nämnda bolag utgör tillsammans länsförsäkringsgruppen. Närstående nyckelpersoner är styrelseledamöter och ledande befattningshavare och nära familjemedlemmar till dessa personer och av dem ägda bolag.

Ersättningar till styrelse och ledningspersoner i Länsförsäkringar Liv framgår av not 10 Anställda, personalkostnader och ledande befattningshavares ersättningar. I övrigt förekommer inga transaktioner mellan dessa personer eller deras närstående utöver normala kundtransaktioner.

Riktlinjer för hantering av intressekonflikter

Det är viktigt att det finns väl fungerande system som förhindrar förtäckt vinstutdelning eller annan otillåten kapitalanvändning, samtidigt som försäkringstagarnas intressen av att ta del av stordrifts- och andra fördelar av att ingå i en koncern tillvaratas. Länsförsäkringar Liv styrelse har fastställt riktlinjer om hantering av intressekonflikter som syftar till att fungera som ett verktyg för att främja bolagsintern kontroll.

Självkostnadsprincipen

För att åstadkomma en korrekt kostnadsfördelning är den övergripande utgångspunkten för prissättning av transaktioner med närstående juridiska personer, att prissättningen baseras på direkta och indirekta kostnader och att prissättningen ska ske utifrån självkostnadsprincipen. Självkostnadsprincipen innebär att priset sätts i form av en totalkostnad som inte belastas med något vinstpåslag. Därtill får ingen prissättning överstiga marknadsmässig nivå.

Prissättningen och kostnadsfördelningen av tjänster inom bland annat utveckling och underhåll av IT-system och andra servicetjänster är för närvarande indelade i grupperna bas-tjänster (till exempel IT-tjänster), koncernöverhead (till exempel compliance), obligatoriska tjänster (till exempel HR) och individuell service. Gemensamt för dessa är att kostnader så långt som möjligt fördelas utifrån en bedömning av faktiskt utnyttjande.

Bastjänster omfattar det obligatoriska basutbudet av tjänster som Länsförsäkringar AB tillhandahåller till Länsförsäkringar Liv genom de koncerngemensamma enheterna. Koncernöverhead benämns de kostnader som utgörs av Länsförsäkringar AB:s verkställande direktör och dennes staber samt de kostnader som direkt beror av att Länsförsäkringar AB med dotterbolag är en koncern. De obligatoriska tjänsterna omfattar bland annat gemensam utveckling och service, underhåll och utveckling av det gemensamma varumärket samt förvaltning och drift av gruppens gemensamma IT-system som tillhandahålls av Länsförsäkringar AB. Därtill

finns en prislista för individuell service som exempelvis projektledning. Med individuell service avses tjänster som är styckeprissatta och som Länsförsäkringar Liv vid behov kan välja att köpa från Länsförsäkringar AB.

Priser och kostnadsfördelning inom Länsförsäkringar AB-koncernen bereds i koncernens priskommitté och i den gemensamma företagsledningen som verkställande direktören för Länsförsäkringar Liv ingår i. Styrelsen för Länsförsäkringar Liv beslutar därefter om prislista och kostnadsfördelning för det kommande året i samband med den årliga affärsplaneringen.

Beslutsordning

Transaktionerna grundas på skriftliga avtal av marknadsmässig standard och villkor. Beslutsunderlag inför ett nytt avtal med närstående juridiska personer ska vara skriftliga och innehålla en bedömning av risken för intressekonflikter. Beslutsunderlaget ska bland annat innehålla en kortfattad behovs- och konsekvensanalys samt vem som tagit initiativet till transaktionen.

Det finns ett uppdragsavtal som reglerar de uppdrag som Länsförsäkringar Liv har uppdragit åt Länsförsäkringar AB eller annan närstående att utföra. I uppdragsavtalet framgår också hur styrning och planering av den utlagda verksamheten ska ske. Till uppdragsavtalen finns specifikationer som beskriver respektive uppdrags tjänsteinnehåll, servicenivå och utförande.

Uppföljning

Uppföljning av kostnadsfördelning sker månadsvis. Rapportering av den totala kostnaden samt av interna kostnader sker till Länsförsäkringar Liv styrelse och företagsledningen. Principerna dokumenteras i ekonomihandboken och priser för köpta tjänster publiceras på Länsförsäkringars intranät.

Länsförsäkringar Livs transaktioner med närstående

I nedanstående avsnitt lämnas en redogörelse över de väsentliga närstående transaktioner som förekommit under 2011. Transaktionerna redogörs för i storleksordning.

- Länsförsäkringar Livs försäljning av Länsförsäkringar Fondliv till Länsförsäkringar AB**
1999 sålde Länsförsäkringar AB samtliga aktier i Länsförsäkringar Fondliv till Länsförsäkringar Liv. Ett starkt skäl för denna försäljning var de fördelar som kunde förväntas vid en samordnad utveckling av Länsförsäkringars Livförsäkringserbjudande. Nu har Fondliv vuxit sig så stort att bolaget inte längre passar som placeringstillgång för LF Liv. Genom försäljning av aktierna i Fondliv uppnås således för LF Livs del en ökad flexibilitet i bolagets kapitalförvaltning och förbättrade solvens- och skuld täckningsförutsättningar. Effektiviteten i Länsförsäkringar Livs kapitalförvaltning förväntas därmed öka. Genom att skapa en självständig ställning för Fondliv som dotterbolag i LFAB-koncernen kompletteras också det ömsidesidigt bedrivna LF Liv med ett vinstutdelande fondförsäkringsbolag där nya livförsäkringsprodukter kan utvecklas. Köpeskillingen för Aktieposten uppgår till summan av 4,4 miljarder kronor som erlades på tillträdesdagen den 31 oktober 2011 och 950 miljoner kronor att erläggas i sju årliga delbetalningar från den 12 oktober 2012.
- Länsförsäkringsbolagens distributionsersättning**
Länsförsäkringsbolagen förvaltar och administrerar Länsförsäkringar Livs försäkringsprodukter. Länsförsäkringar Liv betalar ersättning enligt avtal för dessa tjänster. Under 2011 har ersättning för nyförsäljning och utökning betalats till Länsförsäkringsbolagen. Under hela 2011 har vidare kapitalbaserad ersättning betalats samt ersättning för beståndsvård beräknad på inbetald premie samt i vissa fall som styckeersättning. Ett treårigt annullationsansvar gäller för provisionersättning för försäljning löst innan den traditionella förvaltningen stängdes för nyteckning. Stängningen av traditionell förvaltning för nyteckning samt att den kapitalbaserade ersättningen sades upp per 31 december 2011 innebär att ersättningsavtalen ändrades. Länsförsäkringsbolagen har efter förhandlingar kompenenserats med ett belopp om 210 Mkr.
- IT-tjänster och produkter från Länsförsäkringar AB**
Länsförsäkringar AB tillhandahåller IT-tjänster och produkter enligt ramavtal från 2004. Prissättningen baseras på självkostnadsprincipen. Kostnader för gemensam finansiell infrastruktur fördelas enligt olika nycklar beroende på tjänst för att ge en så rättvisande bild som möjligt. Ramavtalet gäller till vidare med 12 månaders uppsägningstid.
- Tjänstepensioner till anställda inom länsförsäkringsgruppen**
Länsförsäkringar Liv tillhandahåller tjänstepensioner till anställda inom länsförsäkringsgruppen. Dessa pensionsförmåner grundar sig på avtal på den svenska arbetsmarknaden och premierna är marknadsmässiga.
- Förvaltningsersättning från Länsförsäkringar Fondförvaltning**
Länsförsäkringar Fondförvaltning tillhandahåller enligt gällande samarbetsavtal från 2007 investeringsfonder som är valbara för Länsförsäkringar Fondlivs försäkringskunder. Länsförsäkringar Fondliv erhåller en förvaltningsersättning på värdet av de andelar i Länsförsäkringar Fondförvaltnings investeringsfonder som förvärvats och innehas av Länsförsäkringar Fondliv. Samarbetsavtalet gäller tills vidare med sex månaders uppsägningstid.
- Servicetjänster till Länsförsäkringar Fondliv**
Länsförsäkringar Fondliv köper tjänster av Länsförsäkringar Liv. Servicetjänsterna regleras genom avtal. Avtalet gäller tills vidare med sex månaders uppsägningstid. Prissättningen baseras på självkostnadsprincipen utifrån en prislista som fastställs årligen.
- Service och utveckling från Länsförsäkringar AB**
En närmare beskrivning av prissättning och organisation för dessa tjänster finns i ovanstående avsnitt om regler för interna transaktioner av löpande karaktär.

NOT 38 UPPLYSNINGAR OM TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE MED MERA, forts.*Obligatoriska tjänster inom länsförsäkringsgruppen*

Kostnaderna för de obligatoriska tjänsterna inom Länsförsäkringar AB-koncernen fördelas på de tre kärnaffärerna Sak, Liv och Bank. De totala driftskostnaderna används som fördelningsgrund mellan kärnaffärerna där ingen tydlig kostnadsdrivare kan identifieras.

Individuell service inom länsförsäkringsgruppen

Priserna för individuell service är satta så att de ska avspegla förbrukningen av varan eller tjänsten och fakturering sker enligt överenskommelse med kunden.

Basservice inom Länsförsäkringar AB-koncernen

Servicecenter och varje koncerngemensam enhet som tillhandahåller basservice inom LFAB-koncernen upprättar årligen en dokumentation som utvisar vilka enheter som är motparter, vilka varor och tjänster som tillhandahålls, innehåll, servicenivå, priskonstruktion och prisnivå. Detta avser till exempel tjänster som IT, lokalhyra och kapitalförvaltning. Länsförsäkringar Liv hyr lokaler av Länsförsäkringar AB och betalar för det en marknadsmässig hyra. Hyresavtalet gäller till och med den 31 december 2016.

Kostnader för koncernoverhead

Kostnaderna för koncernoverhead fördelas mellan enheterna inom Länsförsäkringar AB-koncernen. För koncernoverhead ska det årligen upprättas ett dokument som anger vad kostnaderna avser, det vill säga vilka tjänster och aktiviteter som utförs och av vilken vd-stab/funktion samt hur dessa kostnader fördelas mellan affärsenheter med flera.

8) Obligationer i Länsförsäkringar Hypotek AB

Länsförsäkringar Tradliv äger noterade obligationer emitterade av Länsförsäkringar Hypotek AB med ett verkligt värde om 2 815 miljoner kronor.

9) Obligationer och förlagslån i Länsförsäkringar Bank AB

Länsförsäkringar Tradliv äger noterade obligationer emitterade av Länsförsäkringar Bank AB med ett verkligt värde om 558 miljoner kronor samt noterad förlagslån i Länsförsäkringar Bank AB med ett verkligt värde om 492 miljoner kronor.

10) Lån till bolag inom LFAB-koncernen

För att hantera kortsiktiga likviditetsflöden finns ett reverslån mellan Länsförsäkringar Liv och Länsförsäkringar Fondliv som uppgår till 250 miljoner kronor. Ränta för lånet utgår motsvarande STIBOR plus 1,25 att erlägga kvartalsvis. Det finns även ett antal reverslån mellan Länsförsäkringar Liv och de helägda fastighetsbolagen samt mellan bolagen inom fastighetskoncernen. Ränteintäkterna redogörs för i tabellen nedan för transaktioner inom Länsförsäkringar Liv.

11) Återförsäkringsavtal med länsförsäkringsbolagen

Länsförsäkringar Liv tecknade den 1 januari 2007 kvotåterförsäkringsavtal med 22 av de då 24 länsförsäkringsbolagen gällande livriskaffären. Kvotåterförsäkringsmodellen bygger på att den riskaffär som återförsäkras inom länsförsäkringsgruppen fördelas utifrån en andel. Andelarna fördelas utifrån länsförsäkringsbolagens andel av premieinkomsten i Länsförsäkringar Liv. Avtalet gäller för ett kalenderår i taget med sex månaders uppsägningstid. I år deltar 23 länsförsäkringsbolag i kvotåterförsäkringsmodellen. Beloppet om 51 (49) miljoner kronor som redovisas i tabellen nedan för transaktioner med närstående är nettot av återförsäkringsaffären.

12) Kapitalförvaltning inom Länsförsäkringar AB och hos externa förvaltare

Länsförsäkringar AB förvaltar Länsförsäkringar Livs placeringstillgångar genom sin avdelning för kapitalförvaltning och ett antal externa förvaltare. För förvaltningen betalar Länsförsäkringar Liv ersättning i förhållande till sin andel av kapitalförvaltningsavdelningens faktiska driftskostnad. Ersättningen beräknas till vid varje tidpunkt gällande självkostnadspris enligt beslutade ekonomistyrningsprinciper inom Länsförsäkringar AB-koncernen. För den externa förvaltningen betalar bolagen ersättning med motsvarande belopp och vid samma tidpunkter som Länsförsäkringar AB betalar ersättning till de externa förvaltarna. Avtalet gäller tills vidare med 12 månaders uppsägningstid.

12) Avtal om fastighetsförvaltning med Humlegården Fastigheter AB:

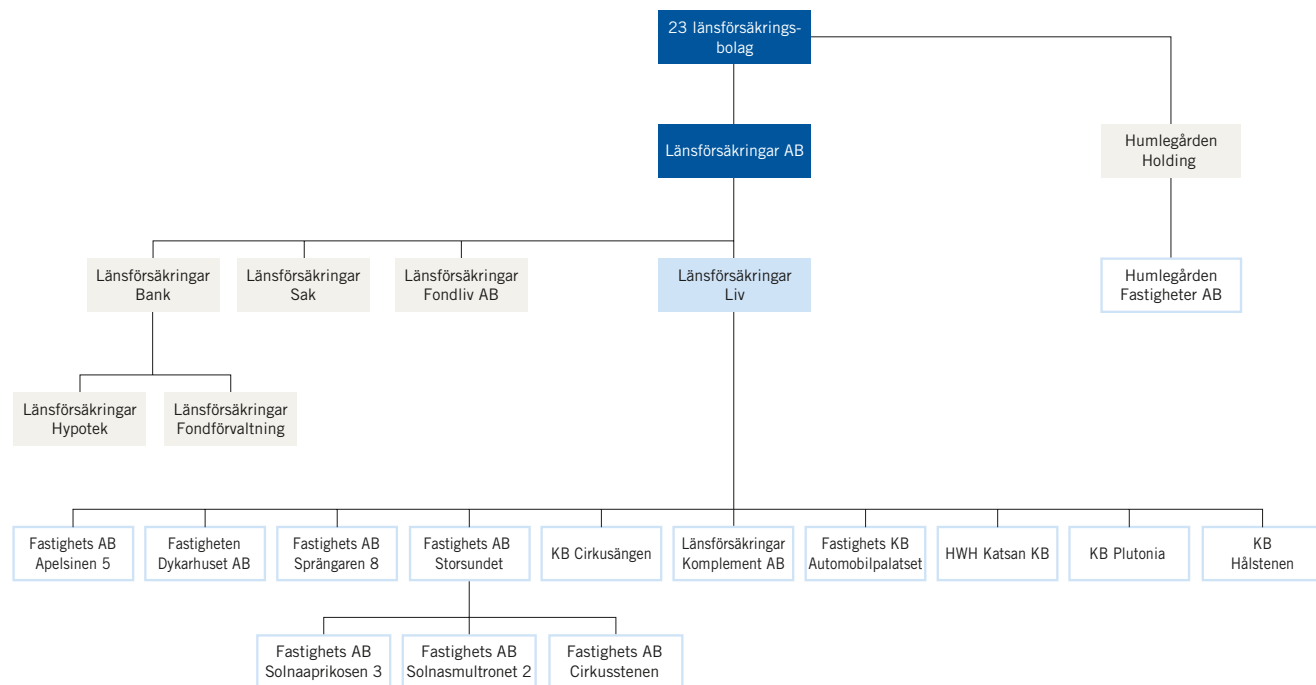
Länsförsäkringar Liv betalar ersättning beräknad till självkostnadspris till Humlegården Fastigheter AB för förvaltningen av Länsförsäkringar Livs Stockholmsfastigheter.

12) Aktieägartillskott till Länsförsäkringar Fondliv

Länsförsäkringar Liv lämnade under 2010 ett aktieägartillskott till Länsförsäkringar Fondliv.

13) Försäljning av aktier i Humlegården Fastigheter AB

Länsförsäkringar Liv sålde sin aktiepost i Humlegården Fastigheter AB till Humlegården Holding I AB 2010. Köpeskillingen uppgick till 4 mkr, vilket motsvarade aktiernas bokförda värde.

Bilden är inte ett fullständigt organisationsschema. Grönfärgade rutor visar dotterbolag och intresseföretag, ljusblå rutor visar övriga koncernbolag och mörkblå rutor visar ägare.

NOT 38 UPPLYSNINGAR OM TRANSAKTIONER MED NÄRSTÅENDE MED MERA, forts.

I tabellerna nedan åskådliggörs de väsentliga närstående transaktioner mellan bolag inom Länsförsäkringar Liv och närstående juridiska personer till koncernen som redogjorts för ovan. Transaktionerna är angivna i storleksordning.

Transaktioner mellan Länsförsäkringar Liv och närstående bolag

Karaktär	Motpart	2011		2010		Hänvisning
		Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	
Distributionsersättning, 2011 inkl. ersättning kapital	24 länsförsäkringsbolag	–	973	–	878	2
IT-tjänster och produkter	Länsförsäkringar AB	–	286	–	306	3
Tjänstepensionspremier till anställda inom länsförsäkringsgruppen	Länsförsäkringsgruppen	232	–	267	–	4
Förvaltningsersättning	Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	179	–	211	–	5
Service och utveckling, varav	Länsförsäkringar AB	–	262	–	153	7
– Individuell service		–	154	–	56	
– Obligatoriska tjänster		–	27	–	20	
– Basservice		–	76	–	74	
– Koncernoverhead		–	5	–	3	
Ränta	Länsförsäkringar Hypotek AB	107	–	96	–	8
Ränta	Länsförsäkringar Bank AB	25	–	–	–	9
Service-tjänster	Länsförsäkringar Fondliv AB	24	–	–	–	10
Återförsäkringsavtal	23 länsförsäkringsbolag	–	51	–	49	11
Kapitalförvaltning	Länsförsäkringar AB	–	61	–	45	12
Fastighetsförvaltning	Humlegården Fastigheter AB	–	36	–	33	13
Köpeskillning	Humlegården Holding I AB	–	–	4	–	14
		567	1 669	574	1 464	

Transaktioner mellan Länsförsäkringar Liv och dess dotterbolag

Karaktär	Motpart	2011		2010		Hänvisning
		Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	
Aktieägartillskott	Länsförsäkringar Fondliv AB	–	–	–	400	6
Service-tjänster	Länsförsäkringar Fondliv AB	165	–	–	–	10
Ränta	Länsförsäkringar Liv AB:s dotterbolag	92	–	32	–	8
		257	–	204	400	

Fordran och skuld närstående – Koncernen

Motpart	2011-12-31		2010-12-31	
	Fordran	Skuld	Fordran	Skuld
Länsförsäkringar Hypotek AB	2 878	–	2 553	–
Länsförsäkringar Bank AB	1 066	–	–	–
Länsförsäkringar AB	914	87	7	35
Länsförsäkringar Fondliv AB	250	24	–	–
Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	6	–	7	–
Länsförsäkringar Grupplivförsäkringsaktiebolag	–	1	2	3
Länsförsäkringsbolag	–	51	–	49
Länsförsäkringar Sak AB	1	4	–	25
	5 115	167	2 569	112

Fordran och skuld närstående – Moderbolaget

Motpart	2011-12-31		2010-12-31	
	Fordran	Skuld	Fordran	Skuld
Fastighets AB Storsundet	1 655	10	1 650	29
Länsförsäkringar Fondliv AB	–	–	524	792
Fastighets KB Automobilpalatset	524	77	523	54
Fastighets AB Apelsinen 5	271	31	270	26
Fastigheten Dykarhuset AB	268	63	264	62
KB Plutonia	233	12	233	16
HWH Katsan KB	176	35	176	28
KB Hålstenen 2	171	78	170	64
KB Cirkusängen	114	1	–	–
Fastighets AB Sprängaren 8	91	13	94	11
Fastighets AB Cirkusstenen	–	35	–	22
Fastighets AB Solnasmultronet	–	20	–	18
Fastighets AB Solnaaprikosen 3	–	18	–	13
	3 503	393	3 904	1 135

Företagets resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på årsstämman i maj 2012.

Stockholm den 22 mars 2012

Karl Olof Hammarkvist
Styrelseordförande

Gunnar Wetterberg
Vice styrelseordförande

Lennart Atteryd
Styrelseledamot

Sten Dunér
Styrelseledamot

Gunvor Engström
Styrelseledamot

Sten Lundqvist
Styrelseledamot

Ulrica Messing
Styrelseledamot

Karin Åkesson Rehnholm
Styrelseledamot

Christer Ekehov
Arbetstagarrepresentant

Marita Viklund
Arbetstagarrepresentant

Jörgen Svensson
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 22 mars 2012

Mårten Asplund
Auktoriserad revisor

Gunilla Wernelind
Auktoriserad revisor

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ)

Org nr 516401-6627

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen och koncernredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande

bild av Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ)s finansiella ställning per den 31 december 2011 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra förfordningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även reviderat förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkringar Liv Försäkringsaktiebolag (publ) för år 2011.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen.

Revisorernas ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen och försäkringsrörelselagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 22 mars 2012

Mårten Asplund
Auktoriserad revisor

Gunilla Wernelind
Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport

Länsförsäkringar Liv är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB som i sin tur ägs av 23 kundägda länsförsäkringsbolag och 14 socken- och häradsbolag. Verksamheten i Länsförsäkringar Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer, vilket innebär att resultatet stannar hos kunderna och delas inte ut till ägaren.

Länsförsäkringar Liv följer i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag, Svensk kod för bolagsstyrning (Koden). Huvudsakliga avvikelser från Kodens bestämmelser och förklaringar till detta är följande.

Kallelse

- Kallelse till, publicering av information inför och genomförande av bolagsstämma. Avvikelse från Kodens bestämmelser sker med hänsyn till att bolaget inte är aktiemarknadsbolag och endast har en aktieägare.

Mandattid

- Mandattiden för styrelsens ledamöter uppgår som huvudregel till två år. Avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år sker mot bakgrund av att bolagsstämman är suverän att när som helst avsätta eller tillsätta styrelseledamot oavsett mandattid. Längre mandattid än ett år bidrar till att säkerställa kontinuitet och uppbyggnad av kompetens i styrelsen.

Denna bolagsstyrningsrapport har inte granskats av bolagets revisorer.

Bolagsstämma

Aktieägaren utövar sin rösträtt på bolagsstämman. På bolagsstämman fattas beslut avseende årsredovisningen, val av styrelse och revisorer, ersättning till styrelseledamöter och revisorer samt andra väsentliga frågor i enlighet med lag och bolagsordningen. Vid bolagsstämman delas förslaget till ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter samt ersättning för utskottsarbete.

Nomineringsprocess

Bolagsstämman i Länsförsäkringar AB utser en valberedning med uppgift utöver att lämna förslag avseende Länsförsäkringar AB, i samråd med Länsförsäkringar AB:s koncernchef även lämna förslag till styrelse och revisorer i Länsförsäkringar Liv och övriga dotterbolag, samt ersättning till dessa. För valberedningen gäller en av Länsförsäkringar AB:s bolagsstämma fastställd instruktion. Valberedningen har sedan årsstämman 2011 bestått av Karin Starrin (ordf) (Länsförsäkringar Halland), Göran Trobro (vice ordf) (Länsförsäkringar Göttinge Kristianstad), Ulf W Eriksson (Länsförsäkringar Värmland), Anna-Greta Lundh (Länsförsäkringar Södermanland) och Conny Sandström (Länsförsäkringar Västerbotten).

Länsförsäkringar Livs Försäkringstagarförening

Länsförsäkringar Livs försäkringstagarförening har bildats med ändamålet att tillvarata försäkringstagares intressen. Föreningens medlemmar utses av försäkringstagarna i Länsförsäkringar Liv. För att säkerställa uppfyllandet av ändamålet och för att tillförsäkra försäkringstagarna insyn och inflytande i bolagets verksamhet, äger föreningen rätt att utse två ledamöter i Länsförsäkringar Livs styrelse. I angelägenheter av särskild betydelse, ska föreningen erhålla särskild information och kunna avge särskilt yttrande. Då intressekonflikter av större betydelse mellan liv- och sakförsäkringskollektiven kan uppstå, ska föreningen i samråd med Länsförsäkringar AB utse oberoende granskning.

Externa revisorer

Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Liv ha 1–3 ordinarie revisorer jämte 0–3 suppleanter. Vid årsstämma 2010 utsågs Märten Asplund och Gunilla Wernelind, KPMG Bohlin AB, till ordinarie revisorer för tiden till och med ordinarie bolagsstämma 2012.

Styrelsens sammansättning

Styrelsen för Länsförsäkringar Liv ska enligt bolagsordningen bestå av 8–14 ledamöter med 0–6 suppleanter. Ledamot väljs för en mandattid om högst två år. Därutöver ingår i styrelsen ledamöter och suppleanter som utsetts av arbetstagarorganisationerna. Bolaget har ingen tidsgräns för hur länge en ledamot får sitta i styrelsen. Bolaget har ingen åldersgräns för styrelseledamöterna. Två av ledamöterna ska utses av Länsförsäkringar Livs Försäkringstagarförening. En majoritet av styrelsens ledamöter, inklusive arbetstagarrepresentanterna, ska vara oberoende i förhållande till Länsförsäkringar Liv och bolag som ingår i samma koncern. Styrelsens ordförande utses av bolagsstämman. Styrelsen utser inom sig vice ordförande bland de oberoende ledamöterna. Verkställande direktören ingår inte i styrelsen.

Styrelsen består för närvarande av 10 ordinarie ledamöter och två suppleanter. Sex av ledamöterna är utsedda av bolagsstämman, två av Länsförsäkringar Livs Försäkringstagarförening samt två ledamöter och två suppleanter av arbetstagarorganisationerna. Sex av ledamöterna är oberoende. Styrelsens ledamöter redovisas på sidan 56 i bolagets årsredovisning.

Styrelsens ansvar och arbetsfördelning

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning och ska handlägga och fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och av övergripande natur rörande bolagets verksamhet. Detta gäller bl a fastställande av ändamålsenlig organisation, verksamhetens mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning.

Styrelsen fastställer varje år en arbetsordning för sitt arbete. Arbetsordningen innehåller bland annat regler avseende styrelsens

och ordförandens uppgifter och ansvar, antal styrelsemöten, rutiner för verksamhets- och finansiell rapportering och rutiner i övrigt för styrelsemöten, kallelse, utformning av material, arbetsfördelningen inom styrelsen, intressekonflikter och jäv.

Styrelsen ska kontinuerligt hålla sig underrättad om bolagets utveckling för att fortlöpande kunna bedöma bolagets ekonomiska situation och finansiella ställning. Styrelsen har genom arbetsordningen fastställt att ekonomisk rapportering ska ske enligt fastställd instruktion och genom regelbundna styrelsesammanträden.

Styrelsen har inrättat Finansutskott, Revisionsutskott och Ersättningsutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i arbetsordningen eller i särskilda instruktioner. Inget av utskotten har något generellt beslutsmandat. Varje utskott ska regelbundet rapportera sitt arbete till styrelsen.

Styrelsen fastställer varje år en instruktion för verkställande direktören, försäkringstekniska riktlinjer, placeringsriktlinjer och riktlinjer för hantering av intressekonflikter samt ytterligare ett större antal styrdokument för verksamheten.

Baserat på lagregler och Finansinspektionens allmänna råd fastställer styrelsen genom en bolagsinstruktion principer för organisation, styrning och ansvarsfördelning mellan bolagets olika organ och befattningar. Instruktionen ska fungera som vägledning och stöd för det dagliga arbetet inom Länsförsäkringar Liv.

Styrelsen genomför årligen strategiskt seminarium och utvärdering av styrelsens egna arbete. Styrelsen genomför vidare årligen utvärdering av verkställande direktörens arbete och anställningsvillkor. Styrelsen träffar bolagets revisor minst en gång per år (se även under Revisionsutskottet nedan).

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med verkställande direktören även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja verkställande direktören i dennes arbete.

Internrevision

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision, med huvudsaklig uppgift att följa upp att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision.

Resultatet från internrevisionens granskning rapporteras översiktligt till styrelsen och mer detaljerat till Revisionsutskottet.

Finansutskottet

Styrelsen för Länsförsäkringar Liv har utsett tre av sammanlagt [åtta] ledamöter i ett för Länsförsäkringar AB-koncernen gemensamt finansutskott. Utskottets uppgift är att vara ett forum för

finansiella omvärlds- och makroekonomiska analyser samt att bereda ärenden avseende kapitalförvaltningen som ska föreläggas styrelsen för beslut. Finansutskottet ska också bevaka att beslutade mål, placeringsinriktning, delegeringsordningar uppnås respektive efterlevs. Vid det konstituerande styrelsemötet 2011 utsågs Karl-Olof Hammarkvist, Gunnar Wetterberg och Anders Östryd att representera Länsförsäkringar Liv i Finansutskottet. Vd är adjungerad till utskottet.

Revisionsutskottet

Utskottets uppgift är att svara för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets och koncernens interna styrning avseende finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad, övrig intern styrning samt för de ärenden som styrelsen från tid till annan hänskjuter till Revisionsutskottet. Vid det konstituerande styrelsemötet 2011 utsågs Ulrica Messing (ordf.), Lennart Atteryd, Sten Dunér och Sten Lundqvist till ledamöter av Revisionsutskottet.

Ersättningsutskottet

Ersättningsutskottet ska bereda frågor om ersättning och övriga anställningsvillkor för VD och principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen. Vid konstituerande styrelsemöte 2011 utsågs Karl-Olof Hammarkvist (ordf.), Gunnar Wetterberg och Sten Dunér till ledamöter av Ersättningsutskottet.

Möten och närvaro

Tabellen utvisar antalet möten inom respektive organ som hållits från årsstämman 2011 till och med februari 2012 liksom de enskilda ledamöternas närvaro. Två styrelsemöten har hållits för behandling endast av frågan om försäljning av dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag till Länsförsäkringar AB. Vid dessa två möten har endast de oberoende ledamöterna närvarat.

	Oberoende ledamot	Styrelsen	Finansutskottet	Revisionsutskottet	Ersättningsutskottet
Totalt antal möten		15	3	2	2
Lennart Atteryd	x	14	–	2	–
Sten Dunér		11	2	2	
Christer Ekehov		12	–	–	–
Gunvor Engström	x	10	–	–	–
Bitte Franzén-Molander (suppl)			5	–	–
Karl-Olof Hammarkvist	x	15	2	–	2
Ulf Hamrén (suppl)		11	–	–	–
Sten Lundqvist		11	–	2	–
Ulrica Messing	x	12	–	2	–
Karin Rehnholm Åkesson	x	13	–	–	–
Gunnar Wetterberg	x	13	3	–	2
Marita Wiklund ¹⁾		11	–	–	–
Anders Östryd ¹⁾		12	3	–	–

¹⁾ Avgick ur styrelsen per 2011-10-31.

INTERN KONTROLL OCH RISKHANTERING AVSEENDE DEN FINANSIELLA RAPPORTERINGEN

Styrelsen ansvarar för styrning och kontroll av verksamheten. I detta ansvar ingår att upprätta ett effektivt system för riskhantering och intern kontroll. Riskhanteringssystemet ska bland annat säkerställa att risker fortlöpande kan identifieras, hanteras och rapporteras. Intern kontroll är en process utformad för att ge en rimlig försäkran om att verksamhetens mål uppnås vad gäller en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten samt efterlevnad av tillämpliga interna och externa regelverk. Systemet för intern kontroll omfattar alla delar av organisationen och är en integrerad del av respektive verksamhet inom koncernen.

Den interna kontrollen är baserad på ett system med tre försvarslinjer. Första försvarslinjen består av verksamheten, andra försvarslinjen av kontrollfunktionerna Compliance och Riskkontroll och tredje försvarslinjen av Internrevisionen. Andra och tredje försvarslinjen är oberoende i förhållande till första linjen.

Den interna kontrollen avseende den finansiella rapportering syftar till att hantera risker i processerna rörande upprättandet av den finansiella rapporteringen och till att uppnå en hög tillförlitlighet i rapporteringen.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ styrelsen och verkställande direktören inrättat. Kontrollmiljön består även av de värderingar och den företagskultur som styrelsen, verkställande direktören och ledningen kommunicerar och verkar utifrån i syfte att skapa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet.

Revisionsutskottet har till uppgift att ansvara för beredningen av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra den finansiella rapportering samt med att övervaka effektiviteten i den interna styrningen och kontrollen. Utskottet ska även bereda inriktning, omfattning och samordning av internrevisionens arbete samt ta del av de externa revisorernas iakttagelser och rekommendationer.

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Bolaget styrs med hjälp av gemensamma processer, där riskhantering är inbyggd i varje process och olika metoder används för att värdera och begränsa risker och för att säkerställa att identifierade risker hanteras i enlighet med fastställda styrdokument.

Med utgångspunkt från riskanalys kartläggs processer och kontrollaktiviteter förknippade med nyckelrisker och för att identifiera materiella fel i den finansiella rapporteringen.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av kontinuerliga förbättringar. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i organisationen innan den blir offentligt publicerad.

Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens.

Information och kommunikation

De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenterna publiceras på bolagets interna hemsida. Varje chef ska se till att bestämmelserna kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

Internrevision har inrättats i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision ska genom granskning utvärdera och rapportera om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk. Internrevision rapporterar till styrelsen.

Compliancefunktionen har till uppgift att identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliancerisker, dvs. risker för bristande regelefterlevnad som kan medföra försämrat anseende, finansiella förluster eller sanktioner enligt lag eller föreskrift. Rapportering sker till respektive VD och styrelse.

Styrelse och revisorer

STYRELSE

Karl-Olof Hammarkvist

Styrelsens ordförande.
Född 1945. Invald 2006.
Docent, Senior Advisor, Handelshögskolan i Stockholm.
Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Kungliga Dramatiska Teatern och Stiftelsen för Finansforskning.
Tidigare erfarenheter: Handelshögskolan, Skandia International och Nordea.

Gunnar Wetterberg

Vice ordförande.
Född 1953. Invald 2004.
Samhällspolitisk chef, Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco).
Tidigare erfarenheter: Diplomat (UD, Hanoi, Genève), Finansdepartementet och direktör i Kommunförbundet.

Lennart Atteryd

Född 1953. Invald 2010.
Vd Ackordscentralen Malmö AB.
Tidigare erfarenheter: Advokat och delägare på Advokatfirman Vinge KB.

Sten Dunér

Född 1951. Invald 2009.
Verkställande direktör i Länsförsäkringar AB.
Övriga styrelseuppdrag: Ordförande i Länsförsäkringar Sak, Länsförsäkringar Bank och Länsförsäkringar Fondliv, Sveriges Försäkringsförbund och Försäkringsbranschens Arbetsgivareorganisation. Ledamot i Fastighets AB Balder.
Tidigare erfarenheter: CFO och andra chefsbefattningar inom Länsförsäkringar AB.

Gunvor Engström

Född 1950. Invald 2005.
Landshövding Blekinge.
Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Friskolornas Riksförbund, Ledamot i Semcon, AP 3, Apoteksgruppen, Metria och Hexicon.
Tidigare erfarenheter: Vd Bank 2, vd för Företagarna, arbetat nio år i Regeringskansliet (UD och Näringsdepartementet), Vd Tjänsteförbundet, marknadschef FFNS, marknadschef Newsec och drivit egna företag.

Sten Lundqvist

Född 1950. Invald 2009.
Vd för Länsförsäkringar Älvsborg.
Övriga styrelseuppdrag: Ledamot Länsförsäkringar Mäklarservice AB, Länsförsäkringar Älvsborg Förvaltnings AB, Pro Security Bevakning i Borås AB, L Finans AB, Piren Venture Holding AB, Älvsborgs Larmcentral AB, AB Borås Parkeringskontroll.
Tidigare erfarenheter: Civilekonom. Ekonomi- och finansdirektör Unisys, ekonomidirektör Skandia International, President Skandia US Holdings, VD Edgecom AB, Senior Business Manager Ericsson AB.

Ulrica Messing

Född 1968. Invald 2006.
Företagare.
Övriga styrelseuppdrag: Ordförande Astrid Lindgrens Värld, Wallenstams fastighetsbolag
Tidigare erfarenheter: Riksdagsledamot 1991–2006, Statsråd i bla Näringsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet 1996–2006.

Karin Åkesson Rehnholm

Född 1955. Invald 2004.
Advokat.
Övriga styrelseuppdrag: Ledamot och Vd Stiftelsen Hemmet.

Christer Ekehov

Född 1953. Arbetstagarrepresentant sedan 1995.
Bolagsjurist Länsförsäkringar Liv.
Övriga styrelseuppdrag: Arbetstagarrepresentant Länsförsäkringar Fondliv Försäkringsaktiebolag (publ) och SACO-föreningen vid Länsförsäkringar AB.

Marita Wiklund

Född 1965. Arbetstagarrepresentant sedan 2007.
Arbetar med: Affärsenhet Finans och Risk/ Redovisning och backoffice.
Tidigare erfarenheter: FTF-klubben vid LFAB sedan 2004.

Bitte Franzén Molander

Född 1961. Suppleant, Arbetstagarrepresentant sedan 2008.
Arbetar med: Försäkringsspecialist traditionell försäkring.
Övriga styrelseuppdrag: Arbetstagarrepresentant Länsförsäkringar Fondförvaltning AB (publ) och SACO-föreningen vid Länsförsäkringar AB.
Tidigare erfarenheter: Mångårig erfarenhet från liv- och avtalsförsäkringsbranschen.

REVISORER

Mårten Asplund

Auktoriserad revisor KPMG.
Revisor i bolaget sedan 2010.

Gunilla Wernelind

Auktoriserad revisor KPMG.
Revisor i bolaget sedan 2010.

Företagsledning

Jörgen Svensson

Född 1959.

Verkställande direktör.

Tidigare erfarenheter: Verkställande direktör

Länsförsäkringar Blekinge.

Styrelseledamot Länsförsäkringar Liv AB

och Wasa Run Off AB.

Olika chefsbefattningar inom Skandia och If.

Erling Andersson

Född 1955.

Chefaktuarie.

Anställd sedan 2001.

Tidigare erfarenhet: Aktuarie Skandia Liv.

Roger Lidberg

Född 1960.

Affärschef.

Anställd sedan 1995.

Tidigare erfarenhet Regionchef Länsförsäkringar

Stockholm, regionchef Wasa försäkring,

försäljningsområdeschef Skandia.

Styrelseuppdrag: Länsförsäkringar Fondliv

Försäkringsaktiebolag (publ), VI SI System AB.

Helen Hallåker

Född 1960.

Chefsjurist.

Anställd sedan 2010.

Tidigare erfarenhet: Tingsnotarie,

Finansinspektionen, livförsäkringsjurist

Handelsbanken Liv, bolagsjurist AMF Pension,

regelverkskonsult KPMG.

Jakob Carlsson

Född 1967.

Finanschef.

Anställd sedan 2007.

Tidigare erfarenhet: Chefscontroller SPP och

Handelsbanken Liv, koncerncontroller Alecta.

Definitioner

Direktavkastning

Ränteintäkter, räntekostnader, utdelningar och fastighetsnetto totalt i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital.

Erforderlig solvensmarginal

Moderbolaget: Försäkringsrörelselagens krav på den minsta kapitalbas som ett livförsäkringsbolag måste ha, vilket i huvudsak utgörs av 4 procent av de försäkringstekniska avsättningarna jämte 3 promille av de positiva risksummorna (dödsfallsriskerna).

Försäkringsgruppen: Beräknas enligt Finansinspektionens föreskrifter om gruppbaserad solvensmarginal (FFFS 2002:4) och omfattar i praktiken Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Fondliv AB.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnaderna enligt resultaträkningen samt skaderegleringskostnader enligt not 8 i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital.

Kapitalbas

Moderbolaget: Summa eget kapital och obeskattade reserver enligt balansräkningen samt övervärden på tillgångar.

Försäkringsgruppen: Beräknas enligt Finansinspektionens föreskrifter om gruppbaserad kapitalbas (FFFS 2002:4). Beräkningen har skett enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden och omfattar i praktiken Länsförsäkringar Liv AB och Länsförsäkringar Fondliv AB.

Kollektiv konsolideringsgrad

Kvoten mellan marknadsvärdet på totala nettotillgångar och bolagets totala åtagande gentemot försäkringstagarna (garanterade åtaganden samt preliminärt fördelad återbäring) för de återbäringsberättigade försäkringarna.

Kollektivt konsolideringskapital

Marknadsvärdet på totala nettotillgångar minskat med bolagets totala åtagande gentemot försäkringstagarna (garanterade åtaganden samt preliminärt fördelad återbäring) för de återbäringsberättigade försäkringarna.

Konsolideringskapital

Eget kapital, obeskattade reserver (inklusive uppskjuten skatt) samt övervärden på tillgångar.

Solvensgrad

Marknadsvärdet av bolagets totala nettotillgångar i förhållande till garanterade åtaganden till försäkringstagarna (försäkringstekniska avsättningar enligt balansräkningen).

Solvenskvt

Kapitalbasen i förhållande till erforderlig solvensmarginal. (Solvenskvtoten skall vara minst 1.)

Totalavkastning

Totalavkastning på tillgångar i traditionell förvaltning framtagna i enlighet med Försäkringsförbundets rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning. Totalavkastningstabellen finns att läsa i förvaltningsberättelsen. Övriga tillgångar och förvaltningskostnader ingår inte i beräkningen av totalavkastningen.

Adresser

Länsförsäkringar Norrbotten

Box 937
971 28 Luleå
Besök: Köpmantorget
Tfn: 0920-24 25 00
E-post: info@LFnorrboten.se

Länsförsäkringar Västerbotten

Box 153
901 04 Umeå
Besök: Nygatan 19
Tfn: 090-10 90 00
E-post: info@LFvasterbotten.se

Länsförsäkringar Jämtland

Box 367
831 25 Östersund
Besök: Prästgatan 18
Tfn: 063-19 33 00
E-post: info@lfz.se

Länsförsäkringar Västernorrland

Box 164
871 24 Härnösand
Besök: Stora Torget 3
Tfn: 0611-36 53 00
E-post: info@vn.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Gävleborg

Box 206
801 03 Gävle
Besök: Slottstorget 3
Tfn: 026-14 75 00
E-post: info@fgavleborg.se

Dalarnas Försäkringsbolag

Box 3
791 21 Falun
Besök: Slaggatan 9
Tfn: 023-930 00
E-post: info@dalarnas.se

Länsförsäkringar Värmland

Box 367
651 09 Karlstad
Besök: Köpmannagatan 2 A
Tfn: 054-775 15 00
E-post: info@LFvarmland.se

Länsförsäkringar Uppsala

Box 2147
750 02 Uppsala
Besök: Svartbäcksgatan 44
Tfn: 018-68 55 00
E-post: info@ uppsala.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Bergslagen

Box 1046
721 26 Västerås
Besök: Stora Gatan 41
Tfn: 021-19 01 00
E-post: info@fbergslagen.se

Länsförsäkringar Stockholm

115 97 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-562 830 00
E-post: info@sth.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Södermanland

Box 147
611 24 Nyköping
Besök: V Storgatan 4
Tfn: 0155-48 40 00
E-post: info@lfs.se

Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän

404 84 Göteborg
Besök: Lilla Bommen 8
Tfn: 031-63 80 00
E-post: info@gbg.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Skaraborg

Box 600
541 29 Skövde
Besök: Rådhusgatan 8
Tfn: 0500-77 70 00
E-post: info@skaraborg.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Östgöta

Box 400
581 04 Linköping
Besök: Platensgatan 11
Tfn: 013-29 00 00
E-post: info@lfostgota.se

Länsförsäkringar Älvsborg

Box 1107
462 28 Vänersborg
Besök: Vallgatan 21
Tfn: 0521-27 30 00
E-post: info@alvsborg.lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Gotland

Box 1224
621 23 Visby
Besök: Österväg 17
Tfn: 0498-28 18 50
E-post: info@lfgotland.se

Länsförsäkringar Jönköping

Box 623
551 18 Jönköping
Besök: Barnarpsgatan 22
Tfn: 036-19 90 00
E-post: info@lfj.se

Länsförsäkringar Halland

Box 518
301 80 Halmstad
Besök: Strandgatan 10
Tfn: 035-15 10 00
E-post: info@LFhalland.se

Länsförsäkring Kronoberg

Box 1503
351 15 Växjö
Besök: Kronobergsgatan 10
Tfn: 0470-72 00 00
E-post: info@lfkronoberg.se

Länsförsäkringar Kalmar län

Box 748
391 27 Kalmar
Besök: Norra Långgatan 17
Tfn: 020-66 11 00
E-post: info@LFkalmar.se

Länsförsäkringar Blekinge

Box 24
374 21 Karlshamn
Besök: Kyrkogatan 21
Tfn: 0454-30 23 00
E-post: info@lfblekinge.se

Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad

Box 133
291 22 Kristianstad
Besök: V Storgatan 49
Tfn: 044-19 62 00
E-post: info@goinge-kristianstad.se

Länsförsäkringar Skåne

Box 742
251 07 Helsingborg
Besök: Södergatan 15
Tfn: 042-633 80 00
E-post: info.skane@lansforsakringar.se

GEMENSAMMA BOLAG

Länsförsäkringar AB
106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11-13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Liv

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Fondliv

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Sak

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11-13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Bank

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11-13
Tfn: 08-588 416 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Hypotek

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11-13
Tfn: 08-588 416 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Fondförvaltning

106 50 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11-13
Tfn: 08-588 400 00
E-post: info@lansforsakringar.se

Länsförsäkringar Fastighetsförmedling

Box 742
251 07 Helsingborg
Besök: Södergatan 15
Tfn: 042-633 98 10
E-post: helsingborg@lansfast.se

Länsförsäkringar Mäklarservice

Box 27120
102 52 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-588 490 00
E-post: info.maklarservice@lansforsakringar.se

Wasa Kredit

Box 6740
113 85 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 21
Tfn: 08-635 38 00
E-post: info@wasakredit.se

Agria Djurförsäkring

Box 70306
107 23 Stockholm
Besök: Tegeluddsvägen 11-13
Tfn: 08-588 421 00
E-post: info@agria.se

Humlegården Fastigheter

Box 5182
102 44 Stockholm
Besök: Birger Jarlsgatan 25
Tfn: 08-678 92 00
E-post: info@humlegarden.se

